

Rapport 2009

Planer 2010

Høgskolen i **Hedmark**

Høgskolen i **Hedmark**

Rapport 2009

01.03.2010

Rapportering om styrets arbeid	3
Om tilleggsrapporteringer 2009	4
Resultatrapportering for 2009	5
Sektormål 1	5
Vurdering av oppnåelse av virksomhetsmål 1.1 og utviklingen i styringsparameterne	5
Vurdering av oppnåelse av virksomhetsmål 1.2 og utviklingen i styringsparameterne	10
Vurdering av oppnåelse av virksomhetsmål 1.3 og utviklingen i styringsparameterne	14
Samlet vurdering av oppnåelse av sektormål 1	16
Øvrig rapportering til sektormål 1	17
Oppfølging av NOKUTs evaluering av allmennlærerutdanning	17
Arbeid med de nye grunnskolelærerutdanningene	17
Nye studieplasser tildelt i revidert statsbudsjett og til førskolelærerutdanning	18
Samarbeid om praksis i helsefag	19
Tilrettelegging for funksjonshemmede studenter	20
SAK-prosjekter.....	20
Sektormål 2	26
Vurdering av virksomhetsmål 2.1 og utviklingen i styringsparameterne	26
Vurdering av virksomhetsmål 2.2 og utviklingen i styringsparameterne	34
Samlet vurdering av oppnåelse av sektormål 2	36
Sektormål 3	37
Vurdering av virksomhetsmål 3.1 og utviklingen i styringsparameterne	37
Vurdering av virksomhetsmål 3.2 og utviklingen i styringsparameterne	39
Samlet vurdering av oppnåelse av sektormål 3	41
Sektormål 4	42
Vurdering av virksomhetsmål 4.1 og utviklingen av styringsparameterne	42
Vurdering av virksomhetsmål 4.2 og utviklingen i styringsparameterne	45
Vurdering av virksomhetsmål 4.3 og utviklingen av styringsparameterne	49
Samlet vurdering av oppnåelse av sektormål 4	51
Øvrig rapportering, som ikke er beskrevet under sektormålene 1-3	52
KS 1-prosjekter og større investeringsprosjekter	52
Rapportering på kap 281 post 01	52
Rapportering om forvaltning av fullmakter/eierskap	52
Rapportering på doktorgradsavtaler der annen institusjon er gradsgivende	52
Samfunnsikkerhet og beredskap	53
HMS	53
Likestilling, aktivitets- og redegjørelsesplikten	54
Oppfølging av IA-avtalen og diskrimineringsforbudet	55

Rapportering om styrets arbeid

Høgskolestyret har i 2009 hatt 6 styremøter, to av dem over to dager. I tillegg har styret deltatt på KDs seminar for styrer i UH-sektoren, gjennomført et felles seminar med styrene ved Høgskolene i Gjøvik og Lillehammer og dessuten, sammen med de to andre innlandshøgskolene, møtt Arena Innlandet – samarbeidsorganet mellom politiske ledelse i Hedmark og Oppland fylkeskommuner.

Høgskolestyret har i løpet av siste året fått oppnevnt to nye eksterne medlemmer. Eldar Kjendlie for Arild Sundberg og Hanne Alvsing for Pia Sandvik Wiklund, som begge har blitt fritatt av KD for sine verv. Høgskolestyret har også fått utpekt en ny 1.vara for de eksterne representantene: Sevat Lappegård. Fram til 1. august var Simon Tschudi og Elin Wood valgte representanter for studentene. Etter 1. august har Guro Grimstad og Kristian K. Fredriksen vært de valgte studentrepresentantene. Internt styremedlem for de teknisk-administrative ansatte, Vigdis Stensby, har hatt permisjon fra stillingen ved høgskolen fra 1.8. I hennes permisjonstid møter 1.vara Mette Løhren fast. Øvrige styremedlemmer er: Anne Karhrine Fossum (ekstern), Petter Dyndahl (intern), Kari Kvigne (intern), Torsteon Storaas (prorektor, nestleder) og Lise Iversen Kulbrandstad (rektor og styreleder).

Styret foretok en selvevaluering i desembermøtet av arbeidsformen, styret som kollegium og forholdet mellom styret og administrasjonen. Videre diskuterte styret forholdet mellom styrets ulike roller. Selv om styret har vært preget av utveksling, gav styremedlemmene uttrykk for en opplevelse av at man har arbeidet seg godt sammen, og at man utfyller hverandre på en god måte.

Styret er opptatt av sin faglig-strategiske rolle og har i 2009 arbeidet nokså kontinuerlig med en faglig-strategisk gjennomgang av studieprogram og fagmiljø. Denne har vært knyttet til robusthetsvurderinger og til høgskolens arbeid med å få budsjettet i balanse. Styret har i flere styremøter diskutert de ulike sidene ved arbeidet med de nye grunnskolelærerutdanningene og fått innblikk i den pågående evalueringen av førskolelærerutdanningene. En egen sak om strategisk utvikling av landbruksutdanningene ble igangsatt senhøsten 2009. Et annet viktig strategisk arbeid dreier seg om høgskolens bidrag til regional kompetanseutvikling. Her er arbeidet med Prosjekt Innlanduniversitetet vesentlig, men i 2009 har styret også diskutert arbeid mot regionale forskningsfond og høgskolens involvering i utviklingen av en ny form for regionalt utviklingsprogram i Hedmark.

Styret har på alle styremøter hatt gjennomgang av økonomien og gjort vedtak om administrasjonens videre oppfølging. Når det gjelder mål- og resultatstyringen (inkludert risikovurderinger), har metodikk og innhold vært eksplisitt diskutert i styret ved flere anledninger. Det har selvsagt også årlig rapport og planer. Dessuten har styret fått en halvårsrapportering av resultatene etter MRS-malen fra tildelingsbrevet for 2009 i septembermøtet.

Om tilleggsrapporteringer 2009

Omtalen av høgskolens system for riskiostyring er gitt i innledningen til Plan-delen av dokumentet.

Følgende tilleggsbestillinger på rapportering omtales etter den samlede vurderingen av sektormål 1:

- Redegjøre for institusjonens oppfølging av NOKUTs evaluering av allmennlærerutdanningen (kvalitativt styringsparameter, sektormål 1)
- Omtale av arbeid med utvikling av de nye grunnskolelærerutdanningene (jf. Rundskriv F 13-09)
- Bruk av midler knyttet til studieplasser tildelt i revidert statsbudsjett (jf. Endelig tillegg til tilskudds- og tildelingsbrev av 26.6.2009)
- Studieplasser øremerket fleksibel bachelor for tospråklige lærere (jf. brev fra KD 3.3.09)
- Redegjøre for utviklingen av bindende samarbeid med institusjoner i spesialist- og primærhelsetjenesten der studenten har praksis, også innbefattet kvalitetssikringen av studentenes praksis (kvalitativ styringsparameter, sektormål 1)
- Redegjøre for tilrettelegging for funksjonshemmede studenter
- SAK-prosjekter (jf. bestilling i tildelingsbrev 2010 samt statsrådets oppfordring på Kontaktkonferansen 19.1.2010)

Øvrig tilleggsrapportering er gitt etter sektormål 4.

Forkortelser brukt i rapporten

HH	Høgskolen i Hedmark
LUNA	Avdeling for lærerutdanning og naturvitenskap, Campus Hamar
HI	Avdeling for helse- og idrettsfag, Campus Elverum
ØSIR	Avdeling for økonomi, samfunnsfag og informatikk, Campus Rena
ØLR	Nytt navn på ØSIR fra 1.1.2010: Avdeling for økonomi- og ledelsesfag
SUE	Avdeling for skog- og utmarksfag, Campus Evenstad
HA	Høgskoleadministrasjonen
PIU	Prosjekt Innlandsuniversitetet
UNISKA	Universitetsalliansen indre Skandinavia (samarbeid mellom høgskolene i Hedmark, Lillehammer, Gjøvik, Akershus og Østfold og Karlstads universitet og Högskolan i Dalarna)
SIH	Studentsamskipnaden i Hedmark
StorHK	Studentorganisasjonen i Hedmark

Resultatrapportering for 2009

Sektormål 1

Universiteter og høyskoler skal tilby utdanning av høy internasjonal kvalitet som er basert på det fremste innenfor forskning, faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid og erfaringskunnskap

Virksomhetsmål 1.1

Høgskolene skal utdanne kandidater med høy kompetanse med relevans for samfunnets behov

Omtalen av de kvalitative styringsparameterne: ”Redegjøre for institusjonens strategi for utvikling av fagporteføljen og faglig profil, herunder vise avveiningene som gjøres når det gjelder bredde versus dybde, hensynet til små og utsatte fag, relevans etc.” er inkludert i vurderingen av dette virksomhetsmålet.

Vurdering av oppnåelse av virksomhetsmål 1.1 og utviklingen i styringsparameterne

Sentrale virkemidler i arbeidet med å utdanne kandidater med høy kompetanse med relevans for samfunnets behov er, slik HH ser det, innretningen av og robustheten i studieprogrammet og det enkelte studium, det å ha høyt kvalifisert og FoU-aktivt personale, det å ha god dialog med studenter og eksterne samarbeidspartnere og det å ha godt samarbeid med andre relevante høyere utdanningsinstitusjoner – nasjonalt og internasjonalt.

Strategisk arbeid med å videreutvikle høgskolens faglige profil

Fra Bachelor i fokus – via Robusthetsvurderinger til Studiekvalitet i fokus

I 2008 begynte høgskolen på et større arbeid med en strategisk gjennomgang av fagområder og høgskolens studieprogram i et prosjekt kalt *Bachelor i fokus*. Et utgangspunkt var at høgskolen hadde utviklet mange bachelorgrader i løpet av kort tid, og at det var behov for å gå gjennom å vurdere antallet studier og innretningen på dem. Høgskolens tyngdepunkt er i profesjonsutdanninger til lærer, førskolelærer og sykepleier, i yrkesrettede bachelorer til jord- og skogbruksutdanninger og i nye bachelorgradene som er arbeidsmarkedsrettede og oftest utviklet i samarbeid med den aktuelle bransjen. Høgskolen har svært få mer tradisjonelt universitetslike bachelorgrader. Før styrets vedtak om studieprogrammet for 2009–2010 ble studieprogrammet vurdert blant annet i lys av om inngangene til bachelorgradene skulle være smale eller brede. Som ledd i arbeidet med å skape mer robuste program valgte styret å gå fra mange smale innganger til å utvikle bredere innganger. I 2009 lyste høgskolen dermed ut 12 færre studietilbud enn i 2008, men opplevde likevel en vekst i søkertallene på over ni prosent.

I 2009 er det strategiske arbeidet med å videreutvikle høgskolens fagprofil fortsatt med en ny gjennomgang av hele studieprogrammet. Denne gangen i lys av resultater for programmene og ut fra et ønske om å utvikle robuste program og robuste fagmiljøer. Regionale utfordringer, relevans og den økonomiske situasjonen høgskolen har vært i, har vært et viktig bakteppe for hele prosessen. Styret har diskutert ulike sider ved faglig profilering av studieprogrammet nokså kontinuerlig på styremøtene. Én prioritering fra styrets side har vært et sterkt ønske om å legge til rette for helhetlige løp slik at det er tydelige sammenhenger mellom årsstudier, bachelor- og masterprogram – og for lærerutdanningene og anvendt økologi – også PhD-løp. For å lykkes med dette er vi avhengig av en viss bredde i bunnen (pyramidestruktur). For bachelorgrader som er strategisk viktige for høgskolen uten at vi selv utvikler mastergrader, har det vært arbeidet med å sikre samarbeid med andre om påbygningsmuligheter. I 2010 fortsetter arbeidet med studieprogrammene med en ny gjennomgang av studieprogrammene i et prosjekt kalt *Studiekvalitet i fokus*.

Om arbeidet med enkelte fagområder

Et særlig fokus for 2009 har vært knyttet til arbeidet med de nye grunnskolelærerutdanningene. Dette rapporteres særskilt til slutt i omtalen av dette sektormålet.

Høsten 2009 ble det satt i gang en særskilt utredning av landbruksfagene som i flere år har slitt med rekruttering. Anbefalingen var å samle ledelsen av landbruksfagene og skog- og utmarksfagene for å skape et mer robust fagmiljø og en tydeligere fagprofil. Arbeidet videreføres i 2010 i nært samarbeid med landbruksnæringene, landbruksmyndigheter og gjennom oppstart av et langsiktig SAK-samarbeid med UMB og Høgskolen i Nord-Trøndelag.

Arbeidet med robuste studieprogram og fagmiljø har ført til en tydeligere profilering av den faglige virksomheten på Campus Rena. Det ble tidlig høst 2008 besluttet at informatikkstudiene gradvis skulle nedtrappes. Etter HHs beslutning bestemte Høgskolen i Gjøvik, med sitt tyngdepunkt i informatikkstudier, seg for å etablere den informatikkbaserte spillutdanningen som HH var i ferd med å fase ut. Det ble derfor våren 2009 arbeidet med en arbeids- og konsentrasjonsprosess (jf. SAK) der HIG fra høsten 2009 overtok studenter og ansatte tre av høgskolens tidligere ansatte. I løpet av 2009 har arbeidet med fagprofil på Campus Rena ført til en tydelig konsentrasjon om økonomi- og ledelsesfag både i utdanningstilbud og forskning. Selv om det ble lyst ut færre bachelorstudier, har antallet bachelorstudenter på campus økt i løpet av året. Økonomi- og ledelsesprofilen ble styrket da HH våren 2009 fikk godkjent etableringen av en master i offentlig ledelse. Masterstudiet ble igangsatt høsten 2009 og hadde en meget god søkning. Studiet har et langvarig akademisk samarbeid med Karlstads universitet og dessuten et faglig samarbeid med Fagforbundet og Norske kommunekemneres forbund. Som et resultat av profileringsprosessen byttet avdelingen navn til Avdeling for økonomi- og ledelsesfag fra 1.1.2010.

Faglig profilering gjennom Prosjekt Innlandsuniversitet

Høgskolens arbeid i Prosjekt Innlandsuniversitetet, med etableringer av mastergrader og på sikt PhD-program, er en helt sentral ramme for profileringen av høgskolens studieprogram. Samtidig er denne satsingen på høyere grads studier og oppbygging av fagmiljøenes kompetanse som dette prosjektet har gitt muligheter for, viktige bidrag i arbeidet med å

utdanne kandidater med høy kompetanse med relevans for samfunnets behov. Høgskolen har satset på å utvikle mastergrader med tilknytning til profesjonsutdanningene (lærerutdanninger og sykepleie- og helseutdanninger) og med tilknytning til områder med særlig regional relevans og samarbeid (anvendt økologi, bioteknologi og offentlig forvaltning). I 2009 har HH vært med på søknaden om en nasjonal forskerskole innenfor lærerutdanningene (NAFOL). Dessuten sendte høgskolen ved årsskifte søknad til NOKUT om å få akkreditert en PhD i profesjonsrettede lærerutdanningsfag. Høgskolen ser dette som en styrking av den egne lærerutdanningsprofilen, men ser også at en egen forskerutdanning både vil kunne bidra til å styrke kunnskapsbasert profesjonsutøvelse og dessuten representerer et mulig nytt samarbeid med regionale skoleeiere om en nye karriereveier for etablerte lærere (jf. bl.a. St.meld. nr. 11).

Kort om SAK-prosjekter som ledd i arbeid med kvalitet og profilering

Avslutningsvis under sektormål 1 har vi listet opp de ulike SAK-prosjektene som høgskolen i samarbeid med andre institusjoner spiller inn i tråd med statsråd Tora Aaslands oppfordring på KDs kontaktkonferanse 19. januar. Av oversikten framgår det at vi har slikt utdanningssamarbeid med Høgskolene i Gjøvik og Lillehammer (helseutdanninger og høgskolepedagogikk), Høgskolen i Gjøvik (bioenergi), Høgskolen i Oslo (grunnskolelærerutdanninger), Universitetet for miljø- og biovitenskap og Høgskolen i Nord-Trøndelag (landbruksfag) og Universitetet i Agder, Høgskolen i Buskerud, Høgskolen i Hedemark, Høgskolen i Volda og Høgskolen i Telemark (psykisk helse).

I tillegg til disse samarbeidsprosjektene kan nevnes det alt nevnte arbeids- og konsentrasjonssamarbeidet mellom ØSIR¹ og Høgskolen i Gjøvik om informatikkutdanninger. Dessuten har fagmiljøene som arbeider med økonomi- og ledelsesfag ved de to institusjonene, igangsatt et samarbeid der man prøver ut noen felles nettoverførte forelesninger. Innenfor oppdragsstudier kan vi videre framheve et samarbeid med Politihøgskolen i 2009 om ledelsesopplæring i ulike politidistrikt. Slike eksterntfinansierte prosjekter innenfor satsingsområdene våre, i dette tilfellet på ØSIR, bidrar til å styrke utdanningskvaliteten også på campusstudiene fordi våre ansatte får bredere erfaring og nye nettverk.

Høgskolen har også samarbeid innenfor UNISKA – Universitetsalliansen Indre Skandinavia. Her vil vi særlig framheve det strategisk viktige utdanningssamarbeid med Karlstads universitet (Master i offentlig forvaltning og Master i innovasjon) og med Högskolan i Dalarna (Bachelor i musikkproduksjon, Årsstudium i natur- og kunnskapsturisme).

Nye studier som styrker faglig profil

Fordi vi som høgskole i kjølvannet av innføringen av kvalitetsreformen hadde etablert mange nye studier, har ett av formålene med gjennomgangen av studieprogrammet de siste årene vært å konsentrere programmet. Samtidig er vi opptatt av at det er en viktig oppgave å videreutvikle studieporteføljen og også være med og utvikle nye studietilbud tilpasset behovene i samfunnet. I 2009 har de fleste nye studietilbud vi har arbeidet med, skjedd i forbindelse med kurs- og oppdragsvirksomheten. Eksempler er: ”Studieplan i helseledelse for helse- og omsorgstjenesten i kommunene” (sammen med Kommunal Kompetanse og Rådet for opplæring i kommunene) og ”Barneveileder rettet mot SFO-ansatte”.

¹ Avdlingen skiftet pr 01.01.2010 navn til avdeling for økonomi- og ledelsesfag (ØLR)

Ved Avdeling HI på Campus Elverum arbeides det systematisk med en profilering av studiene under paraplyen folkehelse. Et eksempel på dette er en ny innretning av bacheloren i folkehelse med en bredere inngang til studiet. Det har videre lenge vært arbeidet med å utvikle et bachelorstudium i tannpleie slik at høgskolen skulle kunne tilby flere helseutdanninger (jf. anbefalingen i NOKUT-reakreditteringen av sykepleie). I revidert statsbudsjett fikk høgskolen 15 plasser til oppretting av et slikt studium. Etter et intensivt arbeid med Hedmark fylkeskommune om praksisplasser og med hjelp av bl.a Sparebanken Hedmark til utstyr, lyktes det høgskolen å få satt i gang studiet i løpet av sommerferien. Høgskolen fikk også studieplasser til et annet nytt studium, videreutdanning i eldreomsorg. Her har man valgt en innretning mot psykisk helse i tråd med avdelingens profil. Ved Avdeling HI pågår det også et arbeid med å utvikle et masterstudium i aktiv livsstil og helse som skal rekruttere bredt fra bachelorgradene ved avdelingen og slik bidra til å styrke folkehelseprofilen. Gjensidige stiftelsen har støttet dette arbeidet med å stille midler til disposisjon til et professorat i aktiv livsstil og helse.

Regionalt samarbeid

Det gode samarbeidet med regionen, både private og offentlige aktører, er videreført i 2009. Partnerskapsavtaler er inngått med både grunnskoler, barnehager og det samarbeides med fylkeskommunen om videregående opplæring. Innenfor helseutdanningene er det inngått en samarbeidsavtale mellom Kommunenes sentralforbund og alle de tre innlandshøgskolene. Også med Sykehus Innlandet har de tre innlandshøgskolene felles samarbeidsavtale som omfatter både utdanning og forskning.

Høgskolen har en omfattende desentralisert aktivitet, og eksempelvis tilbys både sykepleie, idrett og kunnskapsledelse i Kongsvinger. I økende grad ser vi imidlertid at fleksible studietilbud, som er en mer presis betegnelse, erstatter tradisjonelle desentraliserte tilbud. Slike fleksible studier er kombinert med nettstudier og samlinger på høgskolens respektive campuser. Søkningen til slike studier viser at vi har funnet en god innretning på dem. I 2009 har HH deltatt aktivt

Kvalifikasjonsrammeverket

Med bakgrunn i at departementet har bestemt at alle studie- og fagplaner innen utgangen av 2012 skal være tilpasset det nye kvalifikasjonsrammeverket, har det blitt laget en lokal plan for innføringen. Høgskolen har i løpet av høsten gjennomført en pilotundersøkelse knyttet til et utvalgt BA-studium for å vise hvordan rammeverket påvirker utformingen av studieplanen. I forlengelsen av dette vil gjeldende studieplanmal bli revidert slik den fanger opp de endringer som rammeverket krever. HH har innledet samarbeid med Høgskolene i Gjøvik og Lillehammer med tanke på implementeringen av kvalifikasjonsrammeverket.

Oppsummerende vurdering av måloppnåelse

Målet som er satt i virksomhetsmål 1.1 er høyt, men høgskolens vurdering er at vi er i en positiv utvikling og arbeider systematisk for å nå det. Det langsiktige, målrettede arbeidet med studieprogrammet skjer i tråd med ett av målene i høgskolens strategiske plan, nemlig: strategisk mål 3: *Målrettet studieutvikling*, der målet er at høgskolens studietilbud skal være samlet i robuste fagområder som svarer på samfunnsoppdraget.

Tabell for styringsparametere - virksomhetsmål 1.1

Styringsparameter	Resultat				Ambisjonsnivå 2009
	2006	2007	2008	2009	
					
Antall primærøkere per studieplass	1,5	1,5	1,6	1,8	1,65
Studietilbud i samarbeid med andre institusjoner	-	-	-	0	4

Antall primærøkere per studieplass

Antall primærøkere per studieplass viser en pen oppgang fra foregående år, noe som betyr at høgskolen både opprettholder og styrker sin konkurranseposisjon blant søkerne. Tallene gjelder det nasjonale opptaket, men vi ser det samme positive bildet også i det lokale opptaket. Høgskolen ligger over det som var ambisjonen for 2009.

Selv om vi, sammenliknet med de øvrige statlige høgskolene, ligger under det nasjonale snittet, som er på 1,9, er det bare høgskolene i Oslo-regionen (HIO, HIAK og HIBU), Bergen og Sør-Trøndelag som har høyere søkerinteresse målt i antall primærøkere per studieplass enn HH. Også to av universitetene hadde færre primærøkere per plass enn HH, nemlig Universitet i Agder (1,7) og Universitetet i Tromsø (1,6).

Studietilbud i samarbeid med andre institusjoner

Da vi satte ambisjonsnivået for 2009, var det usikkerhet om hvordan denne nye styringsparameteren skulle avgrenses. Vi har i 2009 hatt samarbeid med andre institusjoner om fire utdanningsprogram, men disse viser seg ikke å falle inn under definisjonen som brukes. De fire programmene er:

- Master i psykisk helsearbeid (Høgskolen i Gjøvik og Høgskolen i Vestfold)
- MPA – Master i offentlig ledelse og styring (Karlstad Universitet)
- Bachelor i musikkproduksjon (Högskolan i Dalarna)
- Årsstudium i natur- og kunnskapsturisme (Högskolan i Dalarna).

Virksomhetsmål 1.2

Høgskolene skal tilby et godt læringsmiljø med undervisnings- og vurderingsformer som sikrer faglig innhold og læringsutbytte

Omtalen av de kvalitative styringsparameterne: "Vurdere kvalitetssikringssystemene, herunder hvordan systemene blir forankret i fagmiljøene, samt redegjøre for hvordan systemene skal utvikles videre" og "Redegjøre for hvordan kvalitetssikringssystemene blir brukt strategisk i arbeidet med å øke kvaliteten i utdanningen, samt hvordan NOKUTs avsluttede evalueringer, revideringer og akkrediteringer blir fulgt opp" er inkludert i vurderingen av dette virksomhetsmålet.

Vurdering av oppnåelse av virksomhetsmål 1.2 og utviklingen i styringsparameterne

Studiekvalitetsarbeid ved hjelp av kvalitetssystemet

Gjennom den årlige tilfredshetsundersøkelsen, underveisevalueringer og andre tiltak i kvalitetssystemet, får høgskolen systematiske kunnskaper om studentenes læringsmiljø og studiekvaliteten og om hvordan dette kan forbedres. I 2009 har høgskolen gjennomført en samlet revidering av kvalitetssystemet. Delen som dekker utdanningsvirksomheten, er nå samlet i en *Kvalitetshåndbok for utdanning*, som ligger lett tilgjengelig på nettet. Håndboka inneholder oversikter, verktøy og dokumentasjon som er godt oppdatert og tilpasset bruken. Hensikten er at det reviderte systemet skal gi et enda bedre grunnlag for et jevnt og godt kvalitetsarbeid.

Hver avdeling har et kvalitetsutvalg som skal bidra til forankring av kvalitetsarbeidet i fagmiljøene. I løpet av 2009 har Høgskolens strategiske ledergruppe tematisert studiekvalitetsvurderingsordninger, og alle avdelingene har arbeidet med systemet for oppfølging av dem. Også studentorganisasjonen har vært opptatt av dette. Et viktig årlig statuspunkt for kvalitetsarbeidet er kvalitetskonferansen. Her møtes vitenskapelig ansatte, studenter, teknisk-administrativt ansatte og ledelse til diskusjon om blant annet studentenes tilfredshetsundersøkelse og om hvordan fjorårets undersøkelse er fulgt opp og hva man vil legge vekt på neste år ved hver avdeling i kvalitetsarbeidet. I forlengelsen av kvalitetskonferansen og den årlige kvalitetsrapporten til styret skal kvalitetshåndboka tas opp til en årlig systemrevisjon.

Når det gjelder bruk av kvalitetssystemet i det systematiske arbeidet med studiekvalitet, fokuseres det på to hovedfunksjoner; kvalitetssikring og kvalitetsutvikling. Det arbeides stadig med å innarbeide flere av kvalitetssystemenes rutiner og prosessbeskrivelser som en del av høgskolens daglige og årlige virke. Det gjelder både beskrivelser av hvordan vi er blitt enige om at oppgaver skal løses (kvalitetssikring), og beskrivelser av ordninger for evaluering og forbedring (kvalitetsutvikling). Det arbeides også for å bevisstgjøre de ulike avdelingene på deres ansvar for det jevne kvalitetsarbeidet. NOKUTs arbeid med evalueringer, akkrediteringer og reakkrediteringer følges opp av de ulike miljøene, men også i dialoger mellom de respektive fagmiljøer, avdelingsledelsen og rektoratet og studie- og forskningsdirektøren. Vi har også innført en praksis der høgskolestyret får orienteringer om pågående evalueringer og får status for det videre arbeidet med oppfølgingen av NOKUTs

anbefalinger. I Høgskolens strategiske ledergruppe tematiseres også pågående evalueringer og akkrediteringer for å sikre læring på tvers av fagmiljøene. Som tidligere år, har vi i 2009 hatt erfaringsutvekslinger med Høgskolen i Gjøvik om måter å arbeide med studiekvalitet på.

Studentinnflytelse

Høgskolen har lagt til rette for studentenes eget arbeid med å utvikle studentdemokratiet gjennom Studentorganisasjonen i Hedmark (StorHK). Det er avholdt jevnlig dialogmøter med StorHK og dessuten egne kontaktmøter med HH, StorHK og Studentsamskipnaden i Hedmark. De faste møtene på avdelingene mellom studenttillitsvalgte og avdelingsledelsene skaper en god møteplass for informasjonsutveksling. Dette er også en arena for å følge opp tilfredshetsundersøkelsen og avvikssystemet. Studentene er representert i alle relevante råd og organer i høgskolen. De deltar i avdelingenes kvalitetsgrupper, og det er faste møter mellom studentorganene både sentralt og lokalt for å fange opp aktuelle spørsmål. Den årlige studenttilfredshetsundersøkelse og kvalitetsrapport (og kvalitetskonferansen) er viktige hjelpemidler i denne sammenheng.

Læringsmiljøutvalget

Læringsmiljøutvalget spiller en viktig rolle i å koordinere og tematisere høgskolens arbeid med å utvikle studentenes læringsmiljø. I 2009 hadde høgskolestyret en dialog med læringsmiljøutvalget om arbeidet deres. Det er enighet om å arbeide videre med å se på hvordan læringsmiljøutvalget og utdanningsutvalget kan samarbeide enda bedre. For læringsmiljøutvalgets del har det i 2009 vært en utfordring i å få kontinuitet i representasjonen av studenter. Studentsamskipnaden i Hedmark deltar på møtene i læringsmiljøutvalget (direktør og/eller sosialrådgiver).

Arbeid med å bedre gjennomstrømning

En viktig indikasjon på om vi lykkes med å skape gode læringsmiljø med relevante undervisnings- og vurderingsformer, er om studentene klarer å gjennomføre studiene. Erfaringsmessig – og det gjelder hele sektoren – er frafallet størst det første året. I tilbakemeldingene fra etatstyringsmøtet i 2009 ble høgskolen utfordret på å bedre bruken av utdanningsplaner. Etter en intern prosess med diskusjoner i høgskolens ledergruppe og utdanningsutvalget ble det satt ned et eget underutvalg; utdanningsplanutvalget. Dette utvalget skal fremme anbefalinger om endringer og forbedringer i høgskolens bruk av utdanningsplaner. Utvalget er satt sammen med representanter fra alle avdelinger, representanter fra høgskolens FS-kontor og prorektor for utdanning. I tillegg ble det ved studiestart lagt vekt på å bedre informasjonen til studentene om planene og tilpasse rutinene. Dette gjaldt særlig Campus Rena, der utfordringene var identifisert som størst. I HH har utdanningsplanene så langt blitt mest brukt av de ansatte til å fange opp studenter som har avvik i studieløpet i forhold til avtalt utdanningsplan. Her er rutinene på plass. Ansvaret er plassert hos bestemte personer på avdelingsnivå.

Eksempler på arbeid for å bedre gjennomstrømningen:

Innenfor *lærerutdanningene* er det fokusert spesielt på førsteårsstudentene, både frafall og gjennomstrømning, eksempler på tiltak:

- Obligatorisk frammøte til all undervisning for studentene i første studieår på bachelor i førskolelærerutdanning.

- Obligatorisk frammøte til all undervisning for studenter på praktisk pedagogisk utdanning.

Det er igangsatt flere prosjekter for å sikre og øke gjennomstrømning i *sykepleie*, bl.a.:

- Gjennomstrømning anatomi/fysiologi/biokjemi. Det prøves ut en modell med studentveiledere, hvor studenter i andre studieår veileder studenter som går i 1. semester på praksisorienterte oppgaver.

Idrettsfag:

- Alle bachelorprogram på *idrettsfag*; milepæler på bacheloroppgaven; sikre progresjon ved å knytte metode og oppgave tettere sammen.

Skog- og utmarksstudiene:

- Det er igangsatt blokkundervisning innen skog- og utmarksfag for å gi bedre faglig konsentrasjon og mer studenttilstedeværelse på campus.

Andre tiltak

Det ble høsten 2009 avviklet et studieadministrativt seminar hvor sosialrådgiver i Studentsamskipnaden i Hedmark deltok for å orientere om den rådgivning og veiledning som tjenesten gir studentene. Siktemålet var å informere hverandre da også studieadministrativt personale har utstrakt veiledning av og kontakt med studenter – hvilke berøringspunkter som finnes og hvordan drar vi nytte av hverandres kompetanse.

Også gjennom aktive høgskolepedagogiske tiltak, mange i samarbeid med høgskolene i Gjøvik og Lillehammer, forsøker høgskolen å legge grunnlaget for et positivt læringsmiljø.

Oppsummerende vurdering av måloppnåelse

Høgskolen har et strategisk mål om ”Inspirerende læringsmiljøer på attraktive campus”. Den systematiske oppfølgingen av kvalitetsarbeid på alle campus i samråd med studentene er derfor et viktig grunnlag for å nå virksomhetsmålet. Høgskolen arbeider systematisk med gjennomstrømningstiltak, men det har ikke lyktes oss å oppnå resultatforbedringer på den aktuelle styringsparameteren ennå (jf. omtalen nedenfor). Vår vurdering er imidlertid at vi er i gang med et målrettet arbeid som på sikt vil bedre resultatene.

Tabell for styringsparametere – virksomhetsmål 1.2

Styringsparameter	Resultat				Ambisjonsnivå 2009
	2006	2007	2008	2009	
					
Nye studiepoeng per egenfinansiert student per år	45,1	42,0	42,2	39,4	43
Studenter per undervisnings-, forsknings- og formidlingsstilling	18,8	17,4	16,5	19,3	19,5
Grad av studenttilfredshet (studentenes tilfredshet med læringsmiljø og kvalitet)	-	73%	81%	80%	75%

Nye studiepoeng per egenfinansiert student pr. år

Det er dessverre et fall i studiepoengproduksjonen pr. student fra 2008 til 2009. Studiepoengproduksjonen regnes her som et snitt pr. registrert student, altså pr. hode (ikke pr. heltidsekvivalent). Snittet for statlige høyskoler er 42,2, så her ligger HH med resultat på 39,4 klart under. Tendensen nasjonalt har også vært nedadgående fra 45 i 2006 som det høyeste.

HH har i flere år ligget under snittet på denne indikatoren. En forklaring er at høyskolen har mange deltidsstudenter. Om vi regner om tallene til heltidsekvivalenter, er tilsvarende tall 48 nye studiepoeng for 2008 (sektorsnitt 48,4) og 45 for 2009 (sektorsnitt på 47,2). For utvalgte profesjonsutdanninger ved HH er tilsvarende tall i 2009: 53,7 poeng sykepleie. 47,9 allmennlærer, 46,7 førskolelærer.

Høyskolen har satt i gang mange systematiske tiltak for å bedre gjennomstrømming og studiepoengproduksjon. Vi har derfor stor tro på at den negative trenden vil snu.

Studenter per undervisnings-, forsknings- og formidlingsstilling

Snittallet for statlige høyskoler er 17,3 i 2009, og høyskolen ligger over det. Høyskolen er inne i en krevende omstilling med reduksjon av årsverk. Ambisjonen for 2009 var 19,5, mens det faktiske resultat var 19,3. Det innebærer at vi har lyktes rimelig bra med å forutse utviklingen.

Grad av studenttilfredshet

Om lag 1350 studenter har svart på årets tilfredshetsundersøkelse. Av disse svarer 80% av campusstudentene og 85% av dem som studerer desentralt eller via nett, at de er fornøyde eller svært fornøyde med studiet de har valgt og med studiestedet. Tilsvarende tall i 2007 var 72% og for 2008 81% (for disse to årene var bare campusstudenter inkludert). Vi er glade for at resultatet er jevnt ved alle avdelingene, og at vi holder oss på samme høye nivå som i 2008.

Denne årlige studentundersøkelsen kan også oppfattes som et ledd i høyskolens *brukerundersøkelser*, jf. tildelingsbrev for 2010, punkt 5.1.5. Undersøkelsen gjennomføres hvert år i februar, og resultatene presenteres på den årlige kvalitetskonferansen i mars. Siden årets undersøkelse er den tredje i rekken hvor innhold og omfang er tilnærmet identisk –

begrunnet i at vi skal få sammenlignbare tall – vil vi etter årets undersøkelse foreta en samlet gjennomgang av de siste års undersøkelser for å vurdere om fremtidige undersøkelser bør endres. Det vi først og fremst har mål om å forbedre, er svarprosenten.

Virksomhetsmål 1.3

Høgskolene skal ha et utstrakt internasjonalt utdannings samarbeid av høy kvalitet, som bidrar til økt utdanningskvalitet

Omtalen av den kvalitative styringsparameteren ”Redegjøre for strategi for arbeidet med internasjonalisering, inkludert forskning og utviklingsarbeid og hvordan dette bidrar til utviklingen av den faglige virksomhet og kvalitet i utdanningene” er inkludert i vurderingen av dette virksomhetsmålet.

Vurdering av oppnåelse av virksomhetsmål 1.3 og utviklingen i styringsparameterne

Utgangspunktet for høgskolens arbeid med internasjonalisering er at det skal bidra til å styrke kvaliteten på utdanningene og forskning. Internasjonalisering var derfor ett av temaene på kvalitetskonferansen i 2009. I 2009 er det videre arbeidet systematisk med koordinering på tvers av avdelingene om internasjonalt arbeid og med å utvikle en handlingsplan basert på høgskolens nye strategiske plan. Internasjonalisering har i den anledning vært diskutert i høgskolens tre utvalg innenfor studie- og forskningsområdet, og i møter mellom rektoratet og internasjonal rådgiver. Det er gjort et betydelig arbeid med å tydeliggjøre hvem som skal være våre strategiske samarbeidspartnere, og hva vi mener med strategiske internasjonale partnere.

Høgskolen ønsker internasjonalt samarbeid som bygger opp under de faglige satsinger som er knyttet til masterstudiene og de planlagte PhD-områdene, men også å legge til rette for utenlandsopphold i bachelorgradene inklusiv de korte profesjonsutdanninger som BA i sykepleie, lærerutdanningene og førskolelærerutdanning. Det er for eksempel utviklet interessant helhetlig samarbeid innenfor sykepleie i Banda Aceh i Indonesia (student- og lærerutveksling og forskningssamarbeid) og Namibia, og både for førskole- og lærerutdanning arbeides det med å få innarbeidet internasjonalt semester. Høgskolen ønsker å videreutvikle dette gjennom mulige pilotprosjekter som oppfølging av St.meld. 14 (2008 – 09) om internasjonalisering av utdanning. Innføringen av det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket og påfølgende revisjon av studieplanmalen vil ta opp i seg disse momentene.

Målet er på sikt å øke antall utreisende studenter. Dette tallet er noe lavt. Det arbeides blant annet med å finne en god plassering for internasjonalt semester i de nye grunnskolelærerutdanningene, basert på erfaringer med internasjonalt semester i førskolelærerutdanningen. For flere av mastergradsstudiene våre er nordisk samarbeid viktig og bør videreutvikles, blant annet gjennom faglig ansattes deltakelse i Nordpluss-nettverk, eller nettverk finansiert av NOP-HS. Et Nordpluss-nettverk innenfor musikk er nettopp rettet mot mastergradsstudenter og deres veiledere.

Internasjonalt team har tatt initiativ til å etablere et utvalg prioriterte mobilitetsvinduer, dvs. kompatible studiepakker hos internasjonale partnere, også innenfor andre fagområder. Det ble gjennomført besøk ved for eksempel institusjonspartnere i USA og Høgskolan Dalarna høsten 2009 som en del av kartleggingsarbeidet.

Et tredje område er utviklingen av noen internasjonale semesterkurs som trekker utenlandske studenter til oss. Dessuten har høgskolen satset på utviklingen av norsk for internasjonale studenter (60 studiepoeng) som grunnlag for videre studier på norsk. Når det gjelder arbeid med internasjonalisering hjemme, arbeides det med flere tiltak; både studentorganisasjonen og høgskolen arbeider med å integrere internasjonale studenter på en god måte, høgskoler prøver ut måter å bruke erfaringene til studenter som har hatt et utenlandsopphold og dessuten vil styrking av en internasjonal profil være et av momentene i arbeidet med en ny studieplanmal.

Den oppsummerende vurderingen er at vi nå mener vi har funnet en god måte å arbeide med internasjonalisering som bidrar til å styrke utdanningskvalitet og som på sikt kan føre til bedre koordinering av utdannings- og forskningssamarbeid. Likevel ser vi at det gjenstår arbeid før vi kan si at vi har nådd målet. Internasjonalisering er et område der samarbeid med andre høyere utdanningsinstitusjoner i mange land står helt sentralt.

Tabell for styringsparametere - virksomhetsmål 1.3

Styringsparameter	Resultat				Ambisjonsnivå 2009
	2006	2007	2008	2009	
Antall utvekslingsstudenter (ut/innreisende)	85	142	83	92	100
Antall fremmedspråklige utdanningstilbud	-	9	22	16	22
Studietilbud i samarbeid med utenlandske institusjoner (fellesgrader)	-	-	-	0	1

Antall utvekslingsstudenter (ut- og innreisende)

For å telles med her, må oppholdet være av minimum tre måneders varighet. Tallene for studentmobilitet viser en oppgang fra 84 i 2008 til 91 i 2009. Resultatet er likevel noe under måltallet for 2009. En analyse av dataene viser at antallet innreisende studenter har økt, mens antall utreisende studenter har gått litt ned. Høgskolen har høsten 2009 gjennomført en kampanje for å få økt antall utreisende Erasmus-studenter. Dette arbeidet fortsetter i 2010 (se også omtalen ovenfor).

Antall fremmedspråklige utdanningstilbud

Høgskolen har arbeidet med en gjennomgang av studieprogrammene på engelsk i løpet av 2009. De to naturvitenskapelige mastergradene (bioteknologi og anvendt økologi) er begge nå engelskspråklige. I tillegg tilbyr avdelingene internasjonale semesterprogram på engelsk spesielt utviklet med tanke på internasjonale studenter, men som norske studenter også kan velge. Ambisjonsnivået for 2009 var satt likt 2008 som et signal på at vi ikke ønsket

ytterligere vekst i antallet studietilbud, men å arbeide med kvaliteten i de vi tilbyr. Den nevnte gjennomgangen endte i samordning og integreringer og dermed færre program, og det anser vi som positivt.

Studietilbud i samarbeid med andre utenlandske institusjoner (fellesgrader)

Vi har for tiden ingen avtaler om samarbeid med utenlandske institusjoner om fellesgrader (med bakgrunn i den definisjon som er fastsatt av Kunnskapsdepartementet). Høgskolen har vært med på å utvikle en fellesmaster innenfor Inclusive Education, men HH har så langt ikke deltatt i realiseringen.

Samlet vurdering av oppnåelse av sektormål 1

Årets søkerinteresse og opptak viser en oppgang sammenlignet med 2008. Søkerinteressen økte med drøyt 9 %, noe som viser at høgskolen har klart å holde på sin konkurranseposisjon blant søkerne. Når det gjelder det nasjonale opptaket, er årets opptak bedre enn fjorårets. Vi har nå en overdekning på 92 studenter (relatert til det antall studieplasser som ble utlyst). Det er selvsagt variasjoner mellom enkelte studier, men når vi fyller studieplassene, kan dette oppfattes som et uttrykk for at høgskolen har relevante studier for studentene regionalt og nasjonalt. Høgskolen bruker opptakstallene i arbeidet med å profilere og videreutvikle studieprogramporteføljen. I 2009 hadde vi en gledelig økning av søkere til masterstudiene, men også der er det variasjon mellom studiene. Masterstudiene vil bli nærmere vurdert som en del av det nye prosjektet *Studiekvalitet i fokus*.

De faglig-vitenskapelige faglige og pedagogiske kompetanse, forskningsprofil og nasjonale og internasjonale nettverk er et viktig utgangspunkt for arbeid med å sikre studietilbud av høy faglig kvalitet. Studenttilfredshetsundersøkelsen og andre deler av kvalitetssikringssystemet gir grunnlag for en systematisk oppfølging og forbedring av studiekvaliteten. Høgskolen har de siste årene opplevd en stor faglig utvikling. Oversikten over antall førstestillinger, herunder antall professorer, og publikasjonspoeng er tydelige indikatorer som viser at vi nå har et godt grunnlag for å realisere de høye ambisjonene som er formulert i sektormål 1.

For å videreutvikle ulike fagområder inngår høgskolen nå i ulike faglige samarbeidsprosjekt. Disse er nærmere omtalt i det følgende og ansees som viktige for framtidig måloppnåelse.

Høgskolen har utfordringer knyttet til studiepoeng- og kandidatproduksjonen. Mange forhold spiller inn her, alt fra å ha de "riktige" studiene til oppfølging av den enkelte student. Søkerinteressen indikerer at høgskolen ligger godt an når det gjelder det første punktet, men at det er viktig å følge opp studentene gjennom studieløpet. I 2009 lykte høgskolen for første gang ut et studium der inngangen har bygget på fagbrev (yrkes-veien) i samarbeid med HSH (Handels- og servicenæringenes hovedorganisasjon). Dette gjelder BA i servicemanagement. Dessverre er det foreløpig ikke mange studenter som har valgt y-veien. Det kan henge sammen med kort tid til markedsføring. Høgskolen ønsker derfor å arbeide videre med studiet for å høste mer erfaring. Yrkesveien kan være en interessant måte å møte den regionale utfordringen med å heve kompetansen i ett av landets fylker med lavest utdanningsnivå.

Øvrig rapportering til sektormål 1

Oppfølging av NOKUTs evaluering av allmennlærerutdanning

Også i 2009 er det arbeidet systematisk med oppfølgingen av NOKUTs evaluering av allmennlærerutdanningen, noe som har fått konsekvenser for planer og rutiner i alle lærerutdanningene. Det har vært arbeidet videre med de prioriterte områdene i avdelingens *Tiltaksplan etter NOKUT- evalueringen*. Hovedfokus for 2009 har vært videreutvikling av samarbeidsformer mellom lærerutdanning og skole-/barnehageeier.

Det er arbeidet med tre mål:

1. Iverksette og implementere tiltakene i modellen for samarbeid med praksis.
2. Videreutvikle modellen slik at den også omfatter samarbeid med barnehager og videregående skoler.
3. Utvikle en strategiplan for høgskolens kompetanseutviklingstilbud og FoU-virksomhet i tilknytning til partnerskolene, og se planen i sammenheng med høgskolens øvrige kompetanseutviklingstilbud i regionen.

Arbeid med de nye grunnskolelærerutdanningene

Arbeidet med utviklingen av de nye grunnskolelærerutdanningene har vært en stor oppgave i 2009. Avdeling LUNA satte tidlig ned prosjektgrupper for å arbeide med profilering og forberede det intensive arbeidet som ville komme studieåret 2009-2010. Høgskolestyret diskuterte allerede i februarmøtet arbeidet for første gang, og framdriften i arbeidet er senere lagt fram på styremøtene gjennom året (HS 2009/20, 37, 51, o-sak 71 og o-sak 91). Samarbeidet med Høgskolen i Oslo er også utviklet med avtaler og ulike samarbeidsgrupper. Fra høsten 2009 har gruppene hatt regelmessige møter for å drøfte faglig profil, felles profileringsområder, samarbeid om fagvalg, masterutdanninger og felles forskningsprosjekter. Begge høgskolene har det flerkulturelle perspektivet som en felles profil.

HH var representert med åtte fagpersoner i det nasjonale arbeidet, blant annet i rammeplanutvalget og med leder for tverrgående ressursgruppe.

I tråd med høgskolens eget ønske og tilbakemeldingen fra KD har HH lyst ut begge de nye grunnskolelærerutdanningene med oppstart høst 2010. Forutsatt et tilstrekkelig antall kvalifiserte studenter, starter begge utdanningene opp som ordinære fulltidsstudier på campus Hamar. Utdanningen for 1.-7. trinn tilbys i tillegg som et samlings- og nettbasert studium. Samlingene er lagt til campus Hamar. Denne utdanningen har de samme faglige kravene og følger de samme fagplanene som utdanningen på campus.

Utdanning for 5.-10.trinn, campus Hamar, heltid, 60 studieplasser

Utdanning for 1.-7.trinn, campus Hamar, heltid, 60 studieplasser

Utdanning for 1.-7.trinn samlings- og nettbasert, heltid, 40 studieplasser.

Utdanningene er lyst ut på Samordna Opptak (SO) som åpne studier. Det betyr at søkere som fyller opptakskravene og som søker innen fristen vil få tilbud om studieplass. Forutsatt at et tilstrekkelig antall studenter vil følgende undervisningsfag bli tilbudt i utdanningene:

Fag	Utdanning 1.-7.trinn	Utdanning 5.-10.trinn
Norsk	60 stp	60 stp
Matematikk	60 stp	60 stp
Engelsk	30 stp	60 stp
Musikk	30 stp	60 stp
RLE (religion, livssyn og etikk)	30 stp	60 stp
Naturfag	30 stp	60 stp
Samfunnsfag	30 stp	60 stp
Kroppsøving*	30 stp	30 stp
Skolerelevante fag	30 stp	30 stp

Pedagogikk og elevkunnskap 60 stp er obligatorisk i begge utdanningene.

* Kroppsøving tilbys av Avdeling for helse og idrettsfag på campus Hamar

I tillegg vil grunnskolefaget *Mat og helse* bli tilbudt som 4.årsfag ved Avdeling for helse og idrettsfag i Elverum.

Hvilke skolerelevante fag som vil bli tilbudt i det 4.studieår vil vi komme tilbake til.

Fag og fagfordypninger som Høgskolen i Hedmark ikke tilbyr, vil studentene kunne få tilbud om å ta ved Høgskolen i Oslo.

Det er lagt en plan for arbeid med programplaner for de nye grunnskolelærerutdanningene. Disse skal vedtas av høgskolestyret i april møtet 2010.

Nye studieplasser tildelt i revidert statsbudsjett og til førskolelærerutdanning

Avd	Studier	st.plasser pers	ant søkere (1 prio)	ant tilbud	ant ja-svar	møtt 1/10	
LUNA	Allmennlærerutd, nett (20 ekstra plasser)**	40 + 20	131	89	65	60	
HI	Sykepleierutd, Elverum (10 ekstraplasser)**	165 + 10	195	266	196	173	
"	Sykepleierutd, Kongsv (5 ekstra plasser)**	40 + 5	63	90	54	44	
ØSIR	Bed.øk. nett & saml. (5 ekstra plasser)**	30 + 5	98	117	90	77	
LUNA	Førskole deltid, Oppland-Roa (30 nye plasser)*	40	125	88	62	52	
"	Arb.plassrelatert førskole, deltid (30 nye plasser)** [studiestart desember 09]	40	96	52	45	45	
HI	Tannpleie (15 nye studieplasser)**	15	37	26	15	13	
"	Videreutdanning i eldreomsorg, deltid (10 nye studieplasser)**	20	33	21	18	8	
ØSIR	Kunnskapsledelse-deltid, Kongsv (20 ekstra plasser)**	50 + 20	89	77	71	66	

*) tilleggsbevilgning over kap. 281, post 01.

***) tillegg til statsbudsjettet (revidert), 27.05.09.

Tannpleiestudiet ble lyst ut i slutten av juni med søknadsfrist i juli. Vi har stor tro på at studiet vil rekruttere bedre i 2010 – da studiet vil inkluderes i den ordinære markedsføringen og tilbys i det nasjonale samordna opptaket. Videreutdanning i eldreomsorg har hatt et stort frafall

mellom antall ja-svar og antall møtt, og har kun 8 studenter (pr 1/10). Ved undersøkelser foretatt av avdelingen oppgir flere av søkerne problemer med å få fri fra jobb (studiepermisjon m/lønn) som forklaring på hvorfor de ikke starter opp ved studiet.

Det er stor interesse for førskolelærerutdanningen som tilbys som deltidsstudium i Oppland (Roa i 2009). Arbeidsplassrelatert førskolelærerutdanning har også stor søkerinteresse. Plassene er fylt, men det var her mange flere som fikk tilbud, enn som takket ja. Her var det en utfordring at søkerens arbeidsgivere måtte forplikte seg til å inngå samarbeidskontrakt med HH som forutsetning for å ta imot tilbud om studieplass.

Bachelor for tospråklige lærere

Høgskolen fikk tildelt seks studieplasser øremerket fleksibel Bachelor for tospråklige lærere (brev fra KD 3.3.09). Status for søknadsprosessen er slik: Det ble sendt tilbud om opptak til 22 personer, 14 svarte ja, mens 8 har møtt og er registrerte som studenter per 1.10. Høgskolen i Hedmark og Høgskolen i Oslo arbeider med å videreutvikle studietilbud for denne målgruppen som del av samarbeidet i region Oslo-Nord.

Samarbeid om praksis i helsefag

Status for bindende samarbeid med Sykehuset Innlandet og primærhelsetjenesten

Samarbeidet mellom Sykehuset Innlandet og Høgskolen er forankret i samarbeidsavtalen. Det er faste forpliktende møtefora på institusjons- og avdelingsnivå og i praksiskoordinatorforum.

Når det gjelder primærhelsetjenesten, er samarbeidsavtalen revidert vår 2009 ved blant annet å forankre ansvars- og oppgavefordeling ved ny veiledermodell.

Status for praksisveiledermodell

HI, ved Institutt for sykepleiefag har gjennomført ny modell for praksisveiledning på alle somatiske avdelinger i Sykehuset Innlandet, men har fortsatt en del igjen før den er innført i divisjon psykisk helsevern. Modellen er innført for sykehjem og hjemmebasert omsorg i primærhelsetjenesten. Vi er også kommet godt i gang med innføring av modellen i psykisk helsearbeid i primærhelsetjenesten. Modellens hensikt er å styrke studentens læring i praksis og dermed gi bedre grunnlag for læring av sykepleie. Modellen omhandler fire aktører:

- Studenten som står i sentrum for læring
- Hovedveileder som har det overordnede ansvar for tilrettelegging, veiledning og evaluering av studentene i praksis
- Daglig veileder som primært vil være sykepleiere på praksisfeltet og som vil gå sammen med studenten i det daglige
- Høgskolens veileder, som vil ha hovedansvar for å tilrettelegge for gruppeveiledning, forventningssamtaler og evaluering.

Der det gjenstår innføring av ny veiledermodell, benyttes det kontaktsykepleiere, som har samme ansvar som hovedveileder/daglig veileder.

Status for kvalitetssikring av studentenes praksis

Praksiskoordinator har utarbeidet forslag til rutiner som skal sikre studentenes praksis, behandles med sikte på godkjenning i 2010. Det er også utarbeidet forslag til evalueringsverktøy av praksis, som skal tas i bruk i høstsemesteret.

Samarbeid med Stange og Elverum kommune om prosjekt undervisningssykehjem

En samarbeidsavtale med Stange og Elverum kommuner fra 2007 ble videreført for tre nye år i 2009. En av hensiktene bak prosjektet er å sikre kvalitativt bedre praksis for studenter i sykehjemspraksis, gjennom økt fokus på fagutvikling og forskning.

Tilrettelegging for funksjonshemmede studenter

Det er registrert følgende tilrettelegginger 2009:

For studenter med dysleksi tilrettelegges det i undervisningssituasjon bl.a. ved hjelp av, utdelt støttark når foreleser bruker det, tilbud om å ta opp forelesningene på eget opptaksutstyr (I-pod mm). I samarbeid med biblioteket sjekkes om pensumbøker finnes som lydbøker.

Tilrettelegging av eksamen for studenter med dysleksi (150 – 200 studenter). Her gjelder en av flere av følgende ordninger: ekstra tid, bruk av PC med retteprogram, høytlesing av oppgavetekst, muntlig eksamen i stedet for skriftlig (noen få tilfeller), vedlagt attest til eksamensbesvarelsen om at eksamenskandidaten har dysleksi

Tilrettelegging av eksamen for studenter med kroniske fysiske plager/smerter skjer ved hjelp av ekstra tid og/eller bruk av PC og/eller egen spesialstol.

Døve og hørselshemmede studenter, én har med egne tolker (fra hjelpemiddelsentralen), mens to sterkt hørselshemmede får tilrettelagt undervisning i størst mulig grad i rom som er egnede i forhold til teknisk utstyr som studentene selv bringer med seg.

Det vises til pkt 2.9.5 i tildelingsbrev om rapportering, hvor det heter at adgang og tilrettelegging også gjelder funksjonshemmede studenter. HHs ønske er å tilrettelegge så langt det er praktisk mulig, og da i samarbeid med de studenter det gjelder. Eksemplene ovenfor viser at vi er på rett vei.

SAK-prosjekter

Utvikling av Oslo-Nord samarbeidet – grunnskolelærerutdanning m.v.

Samarbeidet mellom Høgskolen i Oslo og Høgskolen i Hedmark utvikler seg positivt og i god overensstemmelse med de planene som er lagt. Samarbeidet må utvikles videre i forhold til sentrale kvalitetsdimensjoner og denne søknaden gjelder kvalitetsutviklingen av studietilbudene. I tillegg må samarbeidet utvides til å omfatte Universitetet i Oslo både når det gjelder fremmedspråk og mastergrader, og med Høgskolen i Akershus når det gjelder PPU. Dette siste samarbeidet vil forenkles gjennom sammenslåingen mellom Høgskolen i Akershus og Høgskolen i Oslo.

Høgskolene har mottatt en bevilgning for å utvikle grunnskoleutdanningene i fellesskap. Denne søknaden går utover de rammene som lå i den søknaden. Høgskolene ser en klar

utfordring i samtidig å forskningsbasere og praksisrelatere utdanningene. Forskningen må være praksisnær og praksisen forskningsbasert. Høgskolene skal samarbeide om å videreutvikle samarbeidet på praksisfeltet gjennom partnerskoler og treklingsamarbeidet mellom pedagogikk, fag og praksisopplæring. Dette samarbeidet skal forskningsbaseres og avdelingenes forskningsressurser skal prioriteres inn mot dette arbeidet. Det er nødvendig å initiere større aktivitet på dette området om studentene skal involveres i utviklingsarbeider som skal bli noe mer enn skrivebordsprosjekter for studentene. Oslo-nordsamarbeidet ønsker å videreutvikle forskningsaktivitet inn mot sentrale utviklingsfelt for utdanningene som involverer skoleeiere, faglig ansatte og studenter.

Et SAK-prosjekt skal bestå i å få på plass en samarbeidsstruktur og starte konkret forskningssamarbeid med en klar utviklingsdimensjon rettet mot lærerutdanningene og grunnopplæringa.

Begge høgskolene i Oslo-nordsamarbeidet har vært med i etableringen av To-språklig faglærerutdanning og To-språklig førskolelærerutdanning. Dette er en sentral samarbeidsarena for høgskolene samtidig som aktiviteten ved de øvrige samarbeidende høgskolene har avtatt sterkt. Høgskolene føler et ansvar for å utvikle dette fagfeltet ytterligere og høgskolene vil til sammen dekke både et urbant og et ruralt perspektiv på innvandring og utdanningsutfordringene for denne gruppen elever. Høgskolene vil aktivt bidra til utvikle den flerkulturelle skolen gjennom relevante forskning og utviklingsarbeider i skolen. Dette vil være et viktig innhold i SAK-arbeidet innenfor Oslo nord.

Ressursramme: Oslo-nordsamarbeidet foreslår at 4 årsverk disponeres til dette formålet i prosjektperioden (3 år). Inkludert driftsutgifter vil dette kunne dekkes innenfor en bevilgning på ca kr 3,3 mill pr år.

Utvikling av studiekvalitet i et Prosjekt Innlandsuniversitetsperspektiv

Høgskolene i Gjøvik, Hedmark og Lillehammer ønsker å utvikle følgende SAK-prosjekter:

- De tre Innlandshøgskolene har i felleskap startet et arbeid med 1. lektorkvalifisering. Programmet bygger på et obligatorisk høgskolepedagogikk-kurs som de tre høgskolene har arrangert sammen for sine ansatte siden 2004. Det videre arbeidet med 1. lektorkvalifisering har som formål:
 - Å bidra til å styrke den institusjonelle kompetansen i utviklingsarbeid, med særlig vekt på utviklingsarbeid som er pedagogisk relevant i henhold til høgskolenes studietilbud,
 - Å bidra til individuell kompetanseutvikling som en alternativ karrierevei til doktorgradsprogram og tradisjonell akademisk merittering.

Vi ønsker at 1. lektorkvalifiseringen utvikles for å styrke arbeidet med utviklingen av studiekvalitet og for å gjøre den alternative karriereveien til et reelt alternativ for våre ansatte.

- HiG, HiL, HH ønsker å se implementeringen av det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket som en del av et systematisk studieutviklingsarbeid. Pedagogisk kulturbygging med fokus på samhandling og prosessuell utvikling av planer vil være et bidrag til å utvikle institusjonene i felles retning mot et Innlandsuniversitet.
- I tillegg ønsker vi – som en del av det systematiske kvalitetsarbeidet og med

bakgrunn i både nytt kriteriegrunnlag for kvalitetssikringssystemer og HiGs 2. syklus evaluering - å starte opp en prosess hvor en arbeider mot ett felles kvalitetssystem med utgangspunkt i de tre skolenes akkrediterte systemer.

Samarbeid om utdanning og FoU innen fornybare energiformer

Sektormål: 1,2 og 3.

Samarbeidspartnere:

Høgskolen i Hedmark

Høgskolen i Gjøvik.

Formålet med prosjektet:

De siste årene har næringslivet i Innlandet satset egne midler for å utvikle kompetanse innen bioenergi og andre fornybare energiformer. Både Høgskolen i Gjøvik og Høgskolen i Hedmark har ansatt spisskompetanse for å utvikle utdanning og FoU inn mot fornybare energiformer. HiG spisser seg mot energiteknologi, mens man ved HH retter seg mot råstoffbasen, samt økonomi og ledelse knyttet mot fornybar energi. De to høgskolene ønsker å gå inn i et felles prosjekt for å utvikle felles studier og FoU innen fornybar energi med fokus på klima og miljø. Det er en stor fordel for oss å gjøre dette arbeidet sammen, da vi kompletterer hverandre faglig sett og vil på den måten kunne utvikle fremtidsretta studier og mer tverrfaglig forskning. Et slikt samarbeid vil være avgjørende for at vår region skal kunne forene kompetansen til et regionalt fagmiljø.

Tidsplan:

Start: 01.08.2010

Slutt: 31.07.2015.

Budsjett:

Totalkostnad: Kr 5 mill

Andel SAK-søknad: Kr 1 mill.

"Retten til landbruksutdanning 2020"

Et samarbeid mellom Høgskolen i Hedmark, Høgskolen i Nord-Trøndelag og Universitetet for miljø og biovitenskap

I Norge er det nå kun tre institusjoner som gir høyere landbruksutdanning, Universitet for miljø- og biovitenskap, Høgskolen i Nord-Trøndelag og Høgskolen i Hedmark. Søkingen til alle landbruksstudier har gått ned de siste årene og det har resultert i at mange studier har blitt lagt ned. UMB, HiNT og HH ønsker nå å koordinere og samordne studietilbudene innen landbruksutdanningene og tydeliggjøre overfor studentene hvordan utdanningene passer sammen. Det har også nylig vært gjort en utredning fra Landbrukets Utredningskontor rundt framtidig behov for landbruksakademikere, der det tydelig går frem at næringa, forvaltning og rådgivinga vil trenge flere landbruksakademikere enn det som utdannes nå. For å bidra til best mulig kompetanse i landbruket mener alle rektorene ved de tre institusjonene at det er nødvendig med et slikt fellesprosjekt.

UMB, HiNT og HH vil nå gå sammen i et femårig prosjekt som strekker seg fra 2010-2014,

og der målene er:

1. Felles markedsføring av de studietilbudene som tilbys fra både UMB, HiNT og HH for å sikre at ungdom har kjennskap til de mulighetene som finns innen landbruksutdanning
2. Markedsanalyse. Analyse av fremtidige kunnskapsbehov sett fra ungdom sin side og fra næringa sin side. Dette for å sikre at både ungdom og næringa sine behov blir ivaretatt i fremtidig landbruksutdanning
3. Utvikling av scenarier for å beskrive "Rett landbruksutdanning 2020" som viser hvordan utdanningstilbudene skal utvikles for å møte fremtidige kompetanse behov i næringa.

Budsjett:

Det skal søkes finansiering fra ulike kilder, bl.a. Bondelaget og andre aktører i landbruksnæringen. Siden dette prosjektet vil fremme samarbeid, arbeidsdeling og konsentrasjon innen UH sektoren bør dette prosjektet tildeles SAK midler. UMB søker sammen med HiNT og HH om kr 1 mill. til dette prosjektet

Tre SAK-prosjekter innenfor helse- og sosialfeltet for Høgskolen i Gjøvik, Høgskolen i Hedmark og Høgskolen i Lillehammer

1) Samordning og arbeidsdeling av emneområder i masterporteføljen

Sektormål:

Prosjektet medvirker til å nå sektormål 1 og 4.

Samarbeidspartnere:

Høgskolen i Lillehammer
Høgskolen i Hedmark
Høgskolen i Gjøvik.

Formålet med prosjektet:

Høgskolene i Innlandet har innen helse- og sosialfagene en rekke akkrediterte mastertilbud. Porteføljen omfatter §3- og §5 masterstudier både med og uten basisfinansiering fra Kunnskapsdepartementet. Med bakgrunn i at studiene er relativt kostnadskrevende (høy ressursinnsats målt opp i mot små studentgrupper), har de tre høgskolene drøftet potensialet for å samordne relevante fellesemner for en bedre arbeidsdeling mellom høgskolene. På denne måten kan studiene gjennomføres med en mer effektiv kostnadsstruktur, samtidig som de enkelte fagmiljøene oppnår en viss funksjonsdeling (øker aktiviteten/arbeidsintensiteten innenfor utpekte kompetanseområder). For å kunne oppnå en ønsket samordning og arbeidsdeling må det foretas en grundig gjennomgang av masterporteføljen, og analysere potensielle faglige samordningsgevinster. Identifisering av mulig fellesemner vil kunne kreve justeringer av emneinnhold, men vil måtte begrenses av de faglige rammer som er gitt i akkrediteringene.

Tidsplan:

Start: Andre kvartal 2010
Slutt: Andre kvartal 2011.

Budsjett:

Totalkostnad: Kr 700 .000 NOK
SAK-søknad: Kr 500 .000 NOK.

2) Samordning av overordnet dialogkontakt med kommunesektoren i Innlandet

Sektormål:

Prosjektet medvirker til å nå sektormål 1 og 4.

Samarbeidspartnere:

Høgskolen i Lillehammer
Høgskolen i Hedmark
Høgskolen i Gjøvik.

Formålet med prosjektet:

Høgskolene i Innlandet tok våren 2009 initiativ til en strategisk samarbeidsavtale med KS (Kommunenes interesse- og arbeidsgiverorganisasjon) innen helse- og sosialfeltet. Hensikten med avtalen er å forplikte seg til et tettere samarbeid med kommunesektoren i behovs- og markedsanalyser, utvikling av praksismodeller (overordnet), samarbeid og initiering av FoU samt å utvikle velfungerende arenaer for dialog mellom høgskolene og kommunene. Bakgrunnen for dette er at det med utgangspunkt i ca 50 autonome kommuner og tre høgskoler har vært vanskelig å identifisere helhetlige og effektive dialog- og samarbeidsstrukturer. Intensjonen i samarbeidet er at høgskolene lettere skal kunne fange opp kompetansebehov i kommunene, og styrke relevansen av både studieprogram og kurs/oppdragsportefølje med bakgrunn i kommunenes/felles analyser. Høgskolene vil også kunne bidra i å gjennomføre langsiktige kompetansebehovsvurderinger. Med bakgrunn i at de tre høgskolene til dels er komplementære i sine fagprofiler, vil det samtidig være en gevinst at samarbeidet i fellesskap med kommunene kan medvirke til en rasjonell arbeidsdeling og markedstilpasning i høgskolenes fagmiljø. Sentrale virkemidler er dialog- og analyseseminarer og utvikling av fleksible studie-/kurstilbud.

Tidsplan:

Start: Andre kvartal 2010
Slutt: Andre kvartal 2011.

Budsjett:

Totalkostnad: Kr 1.200.000 NOK
SAK søknad Kr 1.000.000 NOK.

3) Samordning, arbeidsdeling og konsentrasjon av AIOK-utdanningene i Innlandet

Sektormål:

Prosjektet medvirker til å nå sektormål 1 og 4.

Samarbeidspartnere:

Høgskolen i Lillehammer

Høgskolen i Hedmark

Høgskolen i Gjøvik.

Formålet med prosjektet:

Høgskolen i Gjøvik og Høgskolen i Hedmark er begge tildelt sentrale aktivitetskrav innen AIOK²-utdanningene. Fra og med sommeren 2009 fikk Høgskolen i Gjøvik doblet aktivitetskravet gjennom tildeling av nye studieplasser. Høgskolene samarbeider primært med Sykehuset Innlandet HF i gjennomføring av utdanningene. Frem til i dag har det pågått et faglig- og økonomisk samarbeid mellom institusjonene i form av jevnlig dialog og samordning av ressursintensive undervisningsaktiviteter. Ved iverksetting av økt aktivitetskrav ved Høgskolen i Gjøvik, ble det i samarbeid med Sykehuset Innlandet HF innført et nytt opptaksmønster ved utdanningene. Dette har utfordret den gjennomføringsmodellen høgskolene kunne stå felles om. Det er derfor behov for å analysere og klargjøre hvordan samordning og arbeidsdeling mellom høgskolene kan skje på en ny og mer rasjonell måte, som sikrer faglig og økonomisk gevinst for høgskolene og helseforetaket.

Tidsplan:

Start: Andre kvartal 2010

Slutt: Andre kvartal 2011.

Budsjett:

Totalkostnad: Kr 700.000 NOK

SAK-søknad: Kr 500.000 NOK.

Nettverkssamarbeid innen psykisk helse mellom Universitetet i Agder, Høgskolen i Buskerud, Høgskolen i Hedemark, Høgskolen i Volda og Høgskolen i Telemark

Universitetet i Agder, Høgskolen i Buskerud, Høgskolen i Hedemark, Høgskolen i Volda og Høgskolen i Telemark er i en prosess hvor hensikten er å etablere et nettverkssamarbeid innen forskning og å utvikle en forskerskole innen psykisk helse. Nettverket har allerede utviklet en felles faglig plattform med utgangspunkt i fagmiljøene ved de ulike institusjonene.

Målet er å gjøre sterke, men små fagmiljøer mer robuste gjennom samordning og samarbeid. Dette kan skje både gjennom etablering av felles forskningsprosjekter og ved at de ulike miljøene bidrar med moduler, kurs og veiledningskapasitet inn i en felles forskerskole. Et slikt samarbeid åpner for et bredt og flerfaglig program som kan rekruttere fra de store helse- og sosialfaglige profesjonsutdanningene.

Det skal i løpet av vår 2010 inngås en samarbeidsavtale der de involverte institusjonene inngår som likeverdige partnere. Et slikt nettverkssamarbeid understøtter de deltakende institusjonenes oppbygging av PhD-gradsprogrammer. Det søkes SAK-midler med sikte på videre utredning og etablering og i neste fase vil flere institusjoner inviteres inn i nettverket.

² AIOK: Anestesi, intensiv, operasjon og kreft

Sektormål 2

Universiteter og høyskoler skal oppnå resultat av høy internasjonal kvalitet i forskning, faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid

Virksomhetsmål 2.1

De statlige høyskolene skal medvirke til profesjonsrettet forskning, utviklingsarbeid, kompetanseutvikling og nyskapende virksomhet i regionene

Omtalen av de kvalitative styringsparameterne "Gi en analyse av høgskolens arbeid for å styrke profesjonsrettet forskning og nyskapingsarbeid i regionen" og "Vurdering av hvordan institusjonen bedrer samarbeidet med nasjonal og internasjonal utdannings- og forskningsvirksomhet" er inkludert i vurderingen av dette virksomhetsmålet.

Vurdering av virksomhetsmål 2.1 og utviklingen i styringsparameterne

En grunnleggende prioritering for HHs FoU-arbeid er å videreutvikle sammenhengen mellom de utdanningene høgskolen tilbyr, og forsknings- og utviklingsarbeidet. Dette er utgangspunktet for to av målene om FoU i høgskolens strategiske plan 2009-2012, mål 4: *Styrket FoU-kultur, Sterke FoU-miljøer* og mål 5: *Økt forskningsinnsats, økt kvalitet*. Et sentralt virkemiddel er langsiktige innsatsområder knyttet til profesjonsutdanningene og til regionalt viktige fagområder for Hedmark.

Innsatsområdene bidrar til å målrette og konsentrere arbeidet og er et viktig ledd i å bygge mer robuste fagmiljøer. Som alt nevnt under rapporten for sektormål 1, har det i 2009 vært arbeidet med en systematisk gjennomgang av studieprogrammene med tanke på å vurdere fagområdenes robusthet. Fagmiljøenes robusthet (størrelse, kompetanse, FoU-aktiviteter) har vært en viktig del av arbeidet. I forlengelsen er det igangsatt arbeid med kompetansehevingsplaner som inkluderer økt FoU-innsats på utdanningsprogram der dette særlig trenger å bli styrket.

I 2009 har høgskolens arbeid med å styrke profesjonsrettet forskning og nyskapingsarbeid i regionene vært inspirert av flere sentrale nasjonale initiativ. For profesjonsutdanningene vil vi særlig nevne det nye forskningspolitiske målet om forskningsbasert profesjonsutøvelse, jf. *St.meld.nr. 30 (2008-2009): Klima for forskning* og for lærerutdanningene spesielt; styrkingen av forskning som grunnlag for de nye grunnskolelærerutdanningene, jf. *St.meld.nr. 11 (2008-2009). Læreren. Rollen og utdanningen* og formuleringene i høringsutkastet til forskrift for de nye utdanningene om at utdanningene skal være knyttet til aktive forskningsmiljø. Dessuten er det viktig for mulighetene til å utvikle forskning rettet mot profesjonsutdanningene at offentlig sektor er en så viktig del av innovasjonsmeldingen, *St.meld. nr. 7 (2008-2009): Et nyskapende og bærekraftig Norge*, og at det ble åpnet for at de regionale fondene kan inkludere offentlige prosjekter. Samtidig er selvsagt både forsknings- og innovasjonsmeldingen og beslutningen om regionale fond av særlig betydning for næringsrettet FoU og nyskapingsvirksomheten også i vår region, jf. det forskningspolitiske målet om kunnskapsbasert næringsliv over hele landet. Høgskolen har i 2009 vært opptatt av å være aktivt med på å legge grunnlaget for å realisere disse nye forskningspolitiske

ambisjonene.

Gjennom innsatsområdesatsingen og de strategiske målene om å styrke FoU-innsatsen har høgskolen prioritert arbeid med forskning knyttet til de store profesjonsutdanningene våre (lærerutdanninger, sykepleier- og helseutdanninger) og til forskning rettet mot FoU og nyskapingsevne innenfor områder som er særlig viktige for Hedmark. Rapporteringen nedenfor fra arbeidet i 2009 illustrerer hvordan vi arbeider med å styrke denne satsingen. Høgskolens vurdering er at vi fortsetter en positiv utvikling også i 2009, men for å lykkes med å nå de høye målene som er satt for virksomheten, må vi fortsette å satse, og dessuten arbeide med å skape en endrings-, utviklings og samarbeidsorientert høgskole også på dette området.

Profesjonsrettet FoU

Når det gjelder lærerutdanningene, har arbeidet med å styrke fagdidaktisk forskning og praksisrettet forskning innenfor pedagogikk fortsatt. For 2009 er det naturlig å løfte fram arbeidet knyttet til forskerutdanning. Høgskolen er med i den nasjonale forskerskolen (NAFOL) som ble tildelt finansiering i 2009 fra NFR. HH har spilt inn tre kurs, bidrar til forskerskolens veilederpool og har en møtende vararepresentant i styret (dekan ved LUNA). De tre kursene som er spilt inn, er utviklet i forbindelse med høgskolens eget arbeid med å opprette en PhD i profesjonsrettede lærerutdanningsfag. Ved årsskiftet ble søknad om akkreditering sendt NOKUT. Tanken er at PhD-en skal inngå som ett av forskerutdanningsprogrammene som NAFOL-doktorander kan taes opp på. Lærerutdanning, særlig språk- og kulturfag og pedagogikk, er sammen med anvendt økologi prioritert når det gjelder å få tildelt høgskolens rekrutteringsstipendiatstillinger. For tiden er det om lag tjue som arbeider med doktorgradsarbeid tilknyttet lærerutdanning.

Høgskolen har fortsatt stor portefølje av større og mindre eksternt finansierte FoU-prosjekter om barnehage og skole. Som eksempler på nye prosjekter kan nevnes et prosjekt i samarbeid med Telemarksforskning om minoritetsspråklige elever på oppdrag fra Østberg-utvalget, og et prosjekt med Hedmark fylkeskommune om utfordringene i videregående opplæring. Øvrige større prosjekter er finansiert gjennom NFR-programmet *FOU i praksis* (både rettet mot førskolelærerutdanning og grunnskolelærerutdanning). Høgskolen lyktes dessverre ikke med å få flere store NFR-prosjekter knyttet til lærerutdanningene i 2009, så dette arbeidet må ytterligere styrkes. Et potensial for mindre FoU-prosjekter som samtidig bidrar til å utvikle praksis, har høgskolen fått gjennom partnerskapsavtaler med regionale skoler og barnehager.

For helseutdanningene på Campus Elverum er det særlig to utfordringer det har vært arbeidet med i 2009. Den ene er allment å få opp forskningsaktiviteten og å bygge FoU-miljøer. Den andre har vært å søke midler til et større forskningsprosjekt som kan inkludere seniorforskere og stipendiater. Søknad om midler til et treårig prosjekt *Grønn omsorg i regionen*, innenfor fagområdet psykisk helse, fikk i desember tilsagn fra NFR. Dermed er det første NFR-prosjektet knyttet til Campus Elverum en realitet, og en viktig milepæl er nådd.

I det mer allmenne arbeidet med å styrke forskning og utviklingsarbeid har avdelingen prioritert FoU-veiledere ved alle de tre instituttene og videreført arbeidet med å profilere utdanninger og FoU under en felles folkehelseparaply. Høgskolens satsing styrkes av at folkehelse er en satsing både for Elverum kommune og for Hedmark fylkeskommune. Innsatsområdet på avdelingen, innenfor psykisk helse, har profilert seg med handlingsorientert forskningssamarbeid med aktiv involvering av brukere. *Forum for praksisnær forskning* med deltakelse fra alle instituttene ved avdelingen har hatt hele 10

samlinger i 2009. Forumet er ment som inspirasjon til FoU og samtidig til kvalitetsheving med særlig vekt på metoder for å utforske kunnskapsdannelse i praksis.

Sammen med Høgskolen i Gjøvik har avdelingen HI i 2009 inngått en samarbeidsavtale med Karlstads universitet om forskerutdanning i sykepleievitenskap. I samarbeid med Karlstad og avdelingens samarbeidspartner i Banda Aceh, Indonesia, har man også igangsatt en komparativ studie om sykepleie. Arbeidet med å utvikle FoU knyttet til undervisningssykehjemmene i Elverum og Stange er også videreført, mens det er etablert et samarbeidsforum om folkehelse mellom de ulike aktørene som fra 2011 skal samlokaliseres med høgskolen på Terningen Arena.

Tildelingen av studieplasser til bachelor i tannpleie i revidert statsbudsjett har gitt høgskolen en lenge ønsket ny helseutdanning. Her igangsettes nå også FoU-arbeid. Avdelingen arbeider dessuten med å styrke forskning og kompetanse innenfor idrett, blant annet i et samarbeid med Norges idrettshøgskole. Dessuten har regionrådet gitt tilskudd til at høgskolen har kunnet tilsette en medarbeider med profil mot folkehelse og breddeidrett i Idrettens kompetansesenter Sør-Østerdal.

FoU og nyskapende virksomhet rettet mot særlige regionale utfordringer

I arbeidet med å forberede innføringen av regionale forskningsfond har høgskolen hatt mulighet til å bidra både nasjonalt (gjennom at rektor sitter i programstyret i NFR for VRI – Virkemidler for regional innovasjon) og regionalt gjennom arbeid i den regionale VRI-satsningen for Innlandet (der prorektor FoU er styremedlem). I tillegg har høgskolen vært i aktiv dialog med Hedmark fylkeskommune om utarbeidingen av fylkets FoU-strategi. Dessuten har vi satt i gang internt forberedende arbeid med tanke på at første utlysning i fondene vil skje i løpet av 2010.

Kunnskapsparken Hedmark, der også prorektor FoU er styremedlem, er en viktig samarbeidspartner for nyskapingsvirksomhet i regionen i forhold til bioteknologiske næringer og dataspillbransjen.

Det regionale partnerskapet for Hedmark, som ledes av fylkeskommunene og der høgskolen er partner, har i løpet av 2009 utviklet en ny form for regionalt utviklingsprogram, kalt regionalt samhandlingsprogram. Også her har høgskolen vært en aktiv bidragsyter. Alle avdelinger har spilt inn prosjekter i samhandling med andre i partnerskapet, og det er flere prosjekter som vil kunne stimulere til FoU-arbeid med utgangspunkt i regionale behov.

Som landets største jord- og skogbruksfylke er utdanning og FoU innenfor disse fagområdene viktige for Hedmark. HH har forskningsmidler fra strategiske høgskoleprosjekt (NFR) både innenfor anvendt økologi (Campus Evenstad) og innenfor bioteknologi (Campus Hamar). Det sistnevnte ble tildelt i 2009 som ett av 12 prosjekt og er et forskningsprosjekt der det blant annet samarbeides med UMB, UIO, UiT, Washington University og St. Louis University. Både innenfor bioteknologi og anvendt økologi er regionalt næringsliv helt sentrale samarbeidspartnere. Eksempler på slikt samarbeid innenfor anvendt økologi er brukerstyrte innovasjonsprosjekter (NFR) om rypeforvaltning (i samarbeid med Statsskog, Norskog og NINA), elg-fôr (i samarbeid med Løvenskiold-Fossum, Fritzøe skoger, Stor-Elvdal Grunneierforening) og hjorteforvaltning (i samarbeid med UiO og grunneiere i Møre og Romsdal og Telemark). Eksempler på regionale samarbeidsprosjekter om FoU fra det landbruksfaglige miljøet på Blæstad er *Effekt av etterkultur som fangvekster i korn og*

grønnsaker i Innlandet (sammen med Bioforsk og landbruksrådgivninga) og *Luktulemper fra landbruket* (med Hamar kommune, Hedmark bondelag, FLMA Hedmark). Innenfor bioteknologi har BIOINN (en videreutvikling av bioteknologisk næringsklynge i Hedmark i forlengelsen av et ARENA-prosjekt) så langt vært et viktig samarbeidsforum mellom næringslivet og bioteknologimiljøet. Eksempler på konkrete regionale samarbeidsprosjekter om FoU innenfor bioteknologi er prosjektet *Designs of Experiment* med Hoff Industrier og *Sammenlikning av genetisk variasjon hos villfisk og settefisk* med Glommen & Laagen Brukseierforening.

Internasjonalt forskningssamarbeid om temaer med regional relevans er grunnlaget for høgskolens strategiske satsing om å utvikle en PhD innenfor anvendt økologi. I det strategiske høgskoleprosjektet innenfor dette området samarbeides det med universitetsmiljøer i Finland, Frankrike, Storbritannia og Norge, blant annet SFF-senteret ved UiO: *Center for Ecological and Evolutionary Synthesis*. Bioenergi er en naturlig videreutvikling av satsingen i anvendt økologi fordi Innlandet representerer den tyngste næringsklynge i landet på området. I *Arena Bioenergi Innlandet* (NFR-finansiert) leder HH kompetanse- og FoU-arbeidet. Her samarbeider HH med Høgskolen i Gjøvik. Dessuten har arenaprogrammet intensjonsavtale med *Innovasjonssenteret for bioenergi* ved UMB som er ett av åtte Forskningscentre for miljøvennlig energi.

Høgskolen er som nevnt, aktiv partner i *VRI Innlandet* (NFR). HHs prosjektledelse ligger hos ØSIR (Campus Rena) og dreier seg både om forskning og personmobilitetsmidler. Midlene benyttes av studenter og ansatte (bl.a. potetindustri, musikkbransjen, revisjon). VRI inneholder også midler til et PhD-prosjekt i digitale spill (EDWOR-satsingen). Gjennom UNISKA-samarbeidet, som også ledes fra ØSIR, samarbeider HH med svenske FoU-miljøer om kultur- og naturbaserte næringer (musikkbransjen) og lederutvikling i offentlig virksomheter og små og mellomstore bedrifter.

SAK-omtale med vekt på nasjonalt og internasjonalt samarbeid

Nasjonalt og internasjonalt forskningssamarbeid er en viktig del av kvalitetssikringen av høgskolens forskning, men samtidig også et sentralt virkemiddel for å sikre at undervisningen bygger på den nyeste kunnskapen. Samarbeid med andre er samtidig med på å gjøre fagmiljøene mindre sårbare. I rapporteringen ovenfor har vi gitt eksempler på slikt strategisk samarbeid. Ett viktig tiltak som er rettet mot alle ansatte, er å stimulere til at forskning fra HH legges fram på nasjonale og internasjonale konferanser (se omtale av det egendefinerte styringsparameter nedenfor).

Et annet viktig tiltak for å bedre nasjonalt og internasjonalt samarbeid er de vitenskapelige konferansene vi arrangerer selv. Når konferansene skjer på høgskolen, blir det mulig for flere forskere fra HH å delta. Dessuten kan også masterstudenter inviteres med. Følgende forskningskonferanser ble arrangert i 2009:

- *Vinterkonferansen 2009 Finanskrisens nedslag i offentlig sektor*. 19.-20.2. Målgruppe: Masterstudenter, forskere, arbeidsliv. Om lag 100 deltakere. Arrangør: ØSIR
- *Nordisk seminar om psykiatrisk sykepleie: Tema: Psykiatrisk sykepleie i tverrfaglighetens tid – selvforståelse, praksis og forskning*, 20.-21.4. Målgruppe: Forskere, PhD-studenter, psykiatriske sykepleiere. 55 deltakere fra hele Norden. Arrangør: HI
- *Kognitivt sommerseminar*, 17.-18.6. Målgruppe: Forskere og PhD-studerende. 20 deltakere. Arrangør: LUNA

- *Per Wegge Jubilee Symposium (Grouse Studies) 5.-7.8.* Målgruppe: Forskere og PhD-studenter. 55 deltakere. Arrangør: SUE
- *Innlandets helseforskningskonferanse 2009: Helserelatert livskvalitet 22.9.* Målgruppe: Forskere og PhD-studerende. Ca 100 deltakere. Arrangør: Høgskolene i Gjøvik, Hedmark og Lillehammer og Sykehus Innlandet
- *Høgskole og samfunn i samhandling - HSS 09. 23.-24.9.* Målgruppe: Forskere, forskningsledere, næringsliv. Om lag 200 deltakere. Arrangør: Høgskolen i Gjøvik (vert), Høgskolen i Lillehammer og HH
- *Skolekonferansen 2009: Undervisning og læring i et mangfoldig fellesskap, 26.-27.10* Målgruppe: Forskere, PhD-studerende og lærere, ca. 300 deltakere. Arrangør: LUNA i samarbeid med Høgskolen i Volda, NFR og Nettverk for tilpasset opplæring
- *Social justice and inclusion in music education, konferanse for Nordplus Network for Music Education, 9.-13.11.* Målgruppe: masterstudenter i musikkpedagogikk og deres veiledere. 61 deltakere fra fem nordiske og tre baltiske land. I alt 17 institusjoner samarbeider i nettverket. Arrangør: LUNA

Det er et mål for høgskolen at vi skal få til enda tettere samarbeid gjennom å forske sammen med andre og samarbeide om å søke forskningsmidler. I det følgende listes eksempler på pågående forskningsprosjekter for enkeltforskere eller forskergrupper ved HH i samarbeid med forskere fra andre institusjoner:

- *Anvendt økologi: Utryddingsmekanismer hos små bestander*
 - HH i samarbeid med forskere ved Center for Evolutionary and Evolutionary Synthesis, University of Oslo, University of Tromsø, Population Biology Center, Norwegian University of Science and Technology, University of Jyväskylä, University of Paris 6, Ecole Normale Supérieure, Paris, France, University of Aberdeen og Imperial College, London.
- *Anvendt økologi: SKANDULV- bestandsovervåking av ulv*
 - HH i samarbeid med forskere ved Sveriges landbruksuniversitet og NINA.
- *Bioteknologi: "Was the DEK1 protein key to the development of differentiated multicellular land plants?"*
 - HH i samarbeid med forskere ved UiO, UiT-Norstruct, Washington Univ, St.Louis, USA.
- *Bioteknologi: Mikrobielle samfunn. Fermentering av en eksperimentell tarmmikroflora.*
 - HH i samarbeid med forsker ved CEES ved UiO.
- *Psykisk helse: Nasjonalt forskningssamarbeid innen psykisk helsearbeid. Videreutvikling av langvarig forskningssamarbeid i retning av en forskerskole*
 - HH i samarbeid med Universitetet i Agder, Høgskolen i Hedmark, Høgskolen i Volda, Høgskolen i Buskerud og Høgskolen i Telemark.
- *Psykisk helse: Miljøterapiprosjektet*
 - HH i samarbeid med forskere ved Sykehuset Innlandet HF, Avdeling for psykosebehandling og rehabilitering.
- *Sykepleie: Psykisk helse etter hjerneslag: et modellutviklingsprosjekt for å fremme psykososial rehabilitering*
 - HH i samarbeid med forsker ved Universitetet i Oslo.
- *Engelsk: Norwegian English Student Translations Corpus Project (NEST)*
 - HH i samarbeid med forskere ved Høgskolen i Sogn og Fjordane, Høgskolen Stord-Haugesund, Universitetet i Oslo, Universitetet i Bergen, Universitetet i Tromsø.
- *Pedagogikk: Den flerkulturelle barnehagen i rurale strøk*
 - HH i samarbeid med forsker ved Roskilde universitet.
- *Lærerutdanningsfaget norsk: Formell og uformell andrespråklæring*
 - HH i samarbeid ved forskere ved Danmarks Pædagogiske Universitetsskole og Stockholms Universitet.

- *Realfag som lærerutdanningsfag: Bedre læringsstrategier i realfag*
 - HH i samarbeid med forskere ved University of Alberta, Canada.
- *Lærerutdanningsfaget REL: Forhandlinger om livstolkningspluralitet i norsk og svensk religion- og livssynsundervisning*
 - HH i samarbeid med forsker Karlstads universitet.
- *Idrett: Kartleggingen av fysisk aktivitetsnivå hos voksne og eldre i Norge*
 - HH i samarbeid med forskere fra Norges idrettshøgskole (prosjektledelse), Høgskolene i Bodø, Finnmark, Hedmark, Sogn og Fjordane, Telemark og Vestfold og universitetene i Agder, Stavanger og NTNU.

De naturvitenskapelige forskerene skiller seg her positivt ut gjennom sine tradisjoner for utstrakt samarbeid. Per i dag har høgskolen ikke systematisk oversikt over denne typen forskningssamarbeid. Å skaffe seg en slik oversikt kan være et steg på veien for å bedre oss på området. Et tiltak vi begynte å utforske i fjor, er å rette et blikk mot samforfatterskap i den årlige analysen de vitenskapelige publikasjonene. Dette var inspirert av KDs tilstandsrapport for 2009 der man peker på internasjonalt samforfatterskap som en indikator på omfang av internasjonalt forskningssamarbeid. I 2009 var 23 % av HHs vitenskapelige tidsskriftartikler resultat av internasjonalt samforfatterskap.

Som nevnt, ser vi både konferansedeltakelse og konferansearrangement som viktige måter å bringe forskere sammen på. Et annet initiativ er å stimulere til deltagelse i ulike nettverk. Høgskolens forskere deltar i mange slike, og vi har også flere eksempler på at våre forskere har vært initiativtakere til å danne forskernettverk. Nedenfor illustreres nettverksdeltakelse med noen eksempel fra lærerutdanningsforskningen til de to innsatsområdene: *Flerkulturell barnehage og skole* og *Arena for språk- og kulturfag*:

- *Nasjonalt senter for skriveopplæring og skriveforskning* ved Høgskolen i Sør-Trøndelag (oppnevnt medlem av nordisk ressursgruppe for senteret)
- *Språk i utdanning. Universitetet i Oslo* (deltaker)
- *European Association of Music in Schools* (nasjonal koordinator)
- *Diverse Teachers for Diverse Learners* ledet av University of Toronto
- *Nordic Literacy Workshop* (finansiert av NOP-HS med sikte på forskningssamarbeid mellom fem nordiske institusjoner, deltaker i nettverket, redaktøransvar felles bok)
- *Norsk religionspedagogisk forskningsforum* (deltaker)
- *Multicultural Education Research og Inclusive Education Network*, (nordiske nettverk organisert under Nordisk Forening for Pedagogisk forskning)
- *The International Association for the Study of Popular Music*
- *Corpus Linguistic Group*, (medlem ressursgruppe knyttet til engelskfaget ved UIO)
- *Askeladden* (medlem ressursgruppe knyttet til NFR-prosjekt innenfor andrespråkslingvistikk ved UIB)
- *Nordisk nettverk for profesjonsforskning i flerspråklige læringsrom* (deltakere)
- *Studier i de samhällsvetenskapliga ämnens didaktik med fokus på lärarforskning* (deltaker).

Andre former for samarbeid som samtidig innebærer anerkjennelse av våre forskeres kvalitet, er når forskerne blir godkjent som hoved- eller medveiledere på andre institusjoners doktrogradsprogram, blir spurt om å være med i bedømming av avhandlinger og om å være fagfeller til vitenskapelige tidsskrift. Høgskolen har også redaktøransvar for et vitenskapelig tidsskrift, *NORDAND. NORDISK tidsskrift for andrespråksforskning* i samarbeid med Danmarks Pædagogiske Universitetsskole og Stockholms universitet. Tidsskriftet er støttet av

Den nordiske publiseringskomiteen for samfunnsvitenskapelig og humanistisk forskning (NOP-HS) og er anerkjent som nivå 2 i det norske tellekantsystemet.

Tabell for styringsparametere - virksomhetsmål 2.1

Styringsparameter	Resultat				Ambisjonsnivå 2009
	2006	2007	2008	2009	
					
Publikasjonspoeng per undervisnings-, forsknings- og formidlingsstilling	34,85:235,87 = 0,15	64,1:263 = 0,24	90,52 : 287,1 = 0,32	75,26 : 267,4 = 0,28	0,26
NFR-tildeling per undervisnings-, forsknings- og formidlingsstilling	4 170 000: 235,87 = 17 679	4 388 233:263 = 16 685	8 890 000:2 87,1= 30 965	8 374 000: 267,4= 31 316	25 000
EU-tildeling per undervisnings-, forsknings- og formidlingsstilling	3 358 000: 235,87 = 14 236	3 434 374:263 = 13 058	0	0 : 267,4= 0	8 000
Egendefinerte					
<i>Styringsparameter fastsatt av HH:</i> Antall vitenskapelige konferanseinnlegg på nasjonale og internasjonale konferanser	97	152	137	194	150
Antall og andel ansatte som bidrar til publikasjonspoeng	28 (12 %)	55 (21 %)	61 (21 %)	81 (30 %)	80 (28 %)

Utviklingen i styringsparameterne

Omtalen av områder der utfordringene med å oppfylle virksomhetsmålet er størst, er inkludert her.

Publikasjonspoeng og antall og andel ansatte som bidrar til poengene (egendefinert)

Et av HHs strategiske mål er som nevnt *Økt forskningsinnsats, Økt kvalitet*. HH har tatt del i den generelle veksten i publiseringspoeng i sektoren siden tellekantsystemet ble innført i 2005. I 2009 har vi imidlertid en nedgang i publiseringspoeng (fra 90,52 til 75,26). Dette tilsvarer en nedgang fra 0,32 poeng per vitenskapelig ansatt til 0,28. Likevel er resultatet bedre enn ambisjonsnivået vi satte for 2009, som var på 0,26. I 2008 var høgskolen blant institusjonene med størst prosentvis vekst (41,2 % økning). Dette året hadde blant annet en av våre ansatte ved Campus Hamar fått utgitt en vitenskapelig monografi på et nivå-2-forlag. Dette bidrog da med hele 8 poeng, altså halve forskjellen mellom årets og fjorårets resultat.

Høgskolen bruker en allsidig analyse av publikasjonspoengene for å vurdere utviklingen i omfang og kvalitet på den vitenskapelige produksjonen. Som en høgskole med basis i store profesjonsutdanninger er et viktig strategisk mål vi har satt oss: *Styrket FoU-kultur, Sterke*

FoU-miljøer. Den egendefinerte styringsparameteren ”antall og andel ansatte som bidrar til publikasjonspoengene” er en indikasjon på utviklingen på dette området. Som vi ser av tabellen, har det her vært en betydelig økning fra 2006 da 12 % bidro, til dagens tall på 30 %. Her har vi nådd ambisjonen for 2009.

Også antallet publikasjoner som bidrar til poengene, øker: fra 72 publikasjoner i 2007 til 91 i 2008 og 121 i 2009, jf. de høyre kolonnene i tabellen nedenfor.

Gjennomgangen av publiseringsdataene viser at det er størst poengmessig framgang ved avdelingene ØSIR (Campus Rena) fra 3,5 poeng i 2008 til 11,2 poeng i 2009) og HI (Campus Elverum) fra 9,1 til 15. SUE (Campus Evenstad) viser en liten nedgang, mens LUNA (Campus Hamar) har den største nedgangen fra 62,2 til 42 poeng. Alle avdelingene tar imidlertid del i økningen i antallet publikasjoner som bidrar til poengene.

	<i>Vitenskapelige publiseringspoeng</i>		<i>Antall publikasjoner som bidrar til poengene</i>	
	2008	2009	2008	2009
LUNA (Hamar)	66,17	42,799	52	61
HI (Elverum)	9,125	15,066	13	20
ØSIR (Rena)	3,515	11,237	8	19
SUE (Evenstad)	6,71	6,158	18	21
HH samlet	90,52	75,26	91	121

Selv om vi går ned i antall publikasjonspoeng, viser analysen av poengene at det er mange indikatorer som forteller at vi fortsatt lykkes med å øke forskningsinnsatsen og kvaliteten. For 2010 er det viktig å følge utviklingen ved LUNA (Campus Hamar).

NFR-tildelinger

Høgskolens tildeling fra NFR i kroner er litt lavere i 2009 enn i 2008, men fordi vi har færre faglig ansatte, har vi likevel en økning i styringsparameteret fra kr 30 965 til kr 31 316 pr ansatt. Dette er langt over ambisjonsnivået for 2009, som var på kr 25 000. Ambisjonsnivået ble satt slik fordi flere NFR-prosjekter ble faset ut ved årsskiftet 2008-2009. Når vi ved utgangen av året mer enn innfrir ambisjonen, er det fordi vi har lykkes med å få det nevnte prosjektet innen bioteknologi på Strategisk høgskoleprogram til LUNA (Campus Hamar). Vi har også fått innvilget det alt nevnte prosjektet knyttet til psykisk helse på HI (Campus Elverum) med oppstart 2010. Med dette siste prosjektet vil alle avdelingene ha pågående NFR-prosjekter i 2010, noe vi er meget godt fornøyd med. Vi lyktes imidlertid ikke med å få finansiert prosjekter i 2009-utlysningen på Utdanning 2020. Dette området må det arbeides mer med, og også med å få prosjekter fra andre program enn VRI på ØSIR (Campus Rena).

I KDs tilstandsrapport fra 2008 kunne vi konstatere at HHs NFR-tildelinger i prosent av statstilskuddet beveget seg fra å ligge under snittet for statlige høgskoler i 2007 (HH-tall: 1,3 %, sektorsnitt: 2 %) til over snittet i 2008 (HH-tall: 2,5 %, sektorsnitt: 2,1 %).

EU-tildelinger

Når det gjelder EU-tildelinger, må vi bare konstatere at vi ikke har lyktes med å få forskningsmidler. Innsatsområdet *Flerkulturell barnehage og skole* ved LUNA (Campus Hamar) har imidlertid vært med på en søknad om et prosjekt kalt *Tolerances* til det 7.

rammeprogrammet, tema 8. Søknaden ble koordinert av Universitetet i Jyväskylä. Søknaden fikk 9,5 i den første evalueringsrunden, men trengte 10 for å gå videre og ble dermed avslått. Høgskolen prøver, som på denne måten, å bruke det internasjonale samarbeidet innenfor satsingsområdene som plattform til å søke forskningsprosjekter. Forskere ved HH har dessuten i 2009 vært på kurs om søkning av EU-midler. Det er også innledet samarbeid om dette med NFRs regionale representant for Innlandet og med Kunnskapsparken Hedmark som nå har fått en tilsatt som skal bistå regionen med søknader.

Fra 2008 er det bare forskningsmidler fra EU som har vært tellende. De tidligere årenes positive resultater, er ikke fra forskningsprosjekter, men først og fremst fra *The Consumer Citizenship Network (CCN)*, et omfattende Erasmus III-tematisk nettverk som HH har ledet. CCN ble avsluttet i 2009 og samtidig erstattet av *Partnership for Education and Research about Responsible Living (PERL)*. Også dette ledes av HH. PERL er finansiert som et Erasmus Akademisk nettverk fra EU, men har støtte også fra bl.a. FN (UNEP). Til sist skal nevnes at høgskolens landbruksmiljø i 2009 var med på en søknad fra Agromiljø AS på Finnøy om EU-midler innenfor programmet Eurostars. Søknaden nådde ikke opp.

Vitenskapelige konferanseinnlegg på nasjonale og internasjonale konferanser (egendefinert)

Denne egendefinerte styringsparameteren er valgt som et ledd i arbeidet med å øke FoU-kvaliteten og for å motivere ansatte til internasjonal nettverksbygging og samarbeid og til økt publisering (jf. det strategiske målet *Økt Forskningsinnsats, økt kvalitet*). Gjennom de strategiske midlene høgskolestyret hvert år setter av, utlyses reisestipend som skal stimulere til denne typen konferansedeltakelse. Også de strategiske midlene høgskolens innsatsområder tildeles, forutsettes brukt til å styrke konferansedeltakelse. Årets resultat viser en pen økning fra 2008 (fra 137) til 2009 (194). Her ligger vi godt over vår egen ambisjon på 150. Arbeidet med kvalitetssikring av disse dataene i FORSKDOK og med å synliggjøre resultatene for hvert institutt har bidratt til at vi ikke lenger har stor underrapportering på disse dataene.

Virksomhetsmål 2.2

De statlige høyskolene skal medvirke til profesjonsrettet forskning, utviklingsarbeid, kompetanseutvikling og nyskapende virksomhet i regionene

Omtalen av den kvalitative styringsparameteren "Vurdering av tiltak for å bedre gjennomstrømningen i forskerutdanningen og status for rekruttering på ulike fagområder" er inkludert i vurderingen av dette virksomhetsområdet.

Vurdering av virksomhetsmål 2.2 og utviklingen i styringsparameterne

HH har ingen akkrediterte PhD-utdanninger. Det er derfor høgskolens arbeid med å sikre god gjennomføring for de tildelte rekrutteringsstipendiatstillingene og for NFR-stipendiater det gjøres rede for nedenfor i omtalen av utviklingen av to egendefinerte styringsparametere:

antall disputaser og gjennomstrømning i netto årsverk. Begge parameterne er valgt nettopp for å følge opp stipendiatenes gjennomføring.

Tabell for styringsparametere - virksomhetsmål 2.2

Styringsparameter	Resultat				Ambisjonsnivå 2009
	2006	2007	2008	2009	
					
Antall uteksaminerte doktorgradskandidater per undervisnings-, forsknings- og formidlingsstilling ³	-	-	-	-	-
Andel disputerte doktorgradskandidater av opptatte personer på doktorgradsprogram fem år tidligere ⁴	-	-	-	-	-
Egendefinerte:					
Antall disputaser	3	5	7	1	3
Gjennomstrømning i organisert doktorgradsutdanning (netto årsverk)	3,5	3,8	3,7	3,4	3,5

Antall disputaser (egendefinert)

I 2008 var det hele sju ansatte ved HH som disputerte. I 2009 bare én, mens vi hadde satt tre som ambisjon. Vi må dermed konstatere at vi ikke når målet. Samtidig er vi godt fornøyd med den ene doktorgradsavhandlingens innretning, nemlig sykepleie, som er ett fagområde der det er ekstra viktig for høgsolen å øke forskningskompetansen på høyt nivå. Tittelen på avhandlingen var: *Styrken i kulturelt mangfold - synspunkter fra familiemedlemmer og intensivsykepleiere på deres møter i intensivavdelinger*.

For 2010 setter vi i fem som ambisjon. Samtidig har vi forventninger om at flere vil ha levert avhandling innen utgangen av året, men ikke vil ha rukket å disputere ennå.

Grunnlaget for å sette ambisjonen både for 2010 og for 2009 er en dialog rektoratet gjennomfører ved årsskiftet hvert år med stipendiater som, ut fra høgsolens sentrale doktorgradsregister, er inne i avsluttende fase i doktorgradsarbeidet. I og med at høgsolen ikke selv har kontroll med hvor lang tid det går fra innlevering til disputas, vil vi i løpet av 2010 vurdere å endre denne styringsparameteren til "antall innleverte avhandlinger".

Gjennomstrømning i organisert doktorgradsutdanning (egendefinert)

Gjennomstrømningstallene på 3,4 år er bedre enn ambisjonen (doktoranden har brukt kortere tid), men begrensingen er at tallet bare gjelder én person.

³ Gjelder ikke for HH

⁴ Gjelder ikke for HH

Samlet vurdering av oppnåelse av sektormål 2

I 2009 har høgskolen rettet mye oppmerksomhet mot samarbeid med regionalt arbeids- og samfunnsliv om FoU. Det som har skilt 2009 fra tidligere år, er forberedelse til de regionale fondene og arbeidet med det nye samhandlingsprogrammet for Det regionale partnerskapet i Hedmark. Dessuten var høgskolen medarrangør for *Høgskole og samfunn i samhandling - HSS 09* – en konferanse som ble ledet av Høgskolen i Gjøvik. Selv om innsatsen ble styrket i 2009, er vi opptatt av å videreutvikle oss. I løpet av 2010 kommer utlysning både for de regionale fondene og en ny runde i VRI-satsingen. Her må vi utforme gode søknader. De nasjonale forskningspolitiske målene om kunnskapsbasert profesjonsutøvelse og kunnskapsbasert næringsliv utfordrer oss videre til å gjennomtenke og tydeliggjøre vår rolle i arbeid med kompetanseheving i regionen og innen FoU-arbeidet. Når det gjelder forskning, er det regionale samarbeidet med arbeids- og samfunnsliv, noe vi prøver å bruke som utgangspunkt i arbeidet med å realisere ambisjoner om å bidra til kunnskapsutviklingen innenfor fagområdene våre både nasjonalt og internasjonalt.

Selv om vi går ned i antallet vitenskapelige publikasjonspoeng, viser den bredere analysen av hvordan vi oppnår poengene, at vi øker både i antall publikasjoner og i antall og andel ansatte som bidrar til dem. Videre er om lag 23 % av publikasjonene resultat av internasjonalt samforfatterskap. Dette er en type samarbeid vi ønsker å styrke i arbeidet med å nå sektormålet.

For 2009 er det verdt å glede seg over økningen i publikasjonspoeng ved ØSIR (Campus Rena) og HI (Campus Elverum). I 2009 er det videre positivt at vi har fått nye NFR-prosjekter. Det er et kvalitetsstempel å nå opp i den nasjonale konkurransen om disse midlene. Her har høgskolen likevel et enda større potensial, så vi må bare fortsette å være aktive og også med å utvikle søknader i samarbeid med andre. Det at mange FoU-prosjekter er eksterntfinansierte, kan også betraktes som et mål på kvalitet. Det gjelder for den praktisk rettede lærerutdanningsforskningen og for mye av den regionalt orienterte forskningen.

Selv om sentrale fagmiljøer ved HH, først og fremst knyttet til enkelte av innsatsområdene, har betydelig internasjonalt samarbeid, kan vi generelt slå fast at vi kan bli enda bedre både på internasjonal publisering og internasjonalt samarbeid om FoU. Når vi har valgt å ha aktiv deltakelse på nasjonale og internasjonale konferanser som egendefinert styringsparameter, er det fordi vi mener denne formen for nettverksarbeid og fagfellebedømming er et viktig ledd i kvalitetssikringen av høgskolens FoU-arbeider og en viktig inspirasjon for de ansatte. Med den sterke opptattheten av SAK-samarbeid i sektoren vil vi også arbeide med å styrke samarbeid innenfor forskning. I løpet av 2010 vurderer vi om vi skal utvikle nye egendefinerte styringsparametere for bedre å følge med i utviklingen.

Den positive utviklingen på FoU-området som vi har sett de siste årene, har fortsatt også i 2009. I løpet av de siste fem årene har FoU-produksjonen ved HH økt både i kvalitet og omfang. Utviklingen i publikasjonspoeng, antall ansatte som bidrar til poengene, og i NFR-midler dokumenterer dette. Resultatet skyldes mange enkeltansattes arbeidsinnsats og engasjement og flere års målrettet strategisk satsing på kompetansebygging, tilsettingspolitikk, utvikling av forskningsledelse, bygging av nettverk og utvikling av samarbeid.

Sektormål 3

Universiteter og høyskoler skal medvirke til å spre og formidle resultater fra forskning og faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid, og medvirke til innovasjon og verdiskapning basert på disse resultatene. Universiteter og høyskoler skal også legge til rette for at tilsatte og studenter kan delta i samfunnsdebatten

Virksomhetsmål 3.1

Høyskolene skal gjennom formidling og deltagelse i offentlig debatt tilføre samfunnet resultatene fra FoU-virksomheten.

Omtalen av den kvalitative styringsparameteren "Vurdering av hvordan institusjonen legger til rette for god tilgjengelighet av forskningsresultater og annen faglig aktivitet til allmennhet og samfunn" inngår i vurderingen av virksomhetsmålet.

Vurdering av virksomhetsmål 3.1 og utviklingen i styringsparameterne

Tabell for styringsparametere - virksomhetsmål 3.1

Styringsparameter	Resultat				Ambisjonsnivå 2009
	2006	2007	2008	2009	
<i>Styringsparameter fastsatt av HH:</i> Resultater innen faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid og formidling **	252	351	437	507	400

** Omfatter skrevne bidrag i nasjonalt publiserte tidsskrift (følgende publikasjonskategorier i FORSKDOK: A 17, A 18, A 21, A 23, A 24, A 41, A 42, A 43, A 52, B 12, B 13, B 14), oppdragsrapporter i HHs egen rapportserie, foredrag/fagmøter/populærvitenskapelige gjesteforelesninger/radio/TV og kunstnerisk utviklingsarbeid.

Formidlingsvirksomhet

Høgskolen har gjennom flere år valgt å ha en egendefinert styringsparameter som måler faglig utviklingsarbeid og formidling av FoU-resultater. Dette har vi gjort for å sette et positivt fokus på resultatene innenfor bruker- og allmennrettet formidling og for lettere å kunne følge opp utviklingen på området. Vi bruker FORSKPUB-registreringene som grunnlag, men må hvert år foreta en kvalitativ gjennomgang av registreringene for å få en mest mulig ensartet praksis. Selv om formidlingsresultatene brukes internt i høgskolen, er det sannsynligvis fortsatt underreportering. To tiltak bedrer situasjonen: Høgskolens FoU-utvalget har innarbeidet tydeligere rapportering også av formidling som forutsetning for tildelinger fra høgskolens egen stipendordning. Dessuten deles det fra og med 2010 ut en formidlingspris der blant annet

registreringene i FORSKDOK utnyttet i vurderingen av kandidater.

Tabellen viser at HH har hatt en stor økning på denne styringsparameteren de siste årene, bl.a økning fra 437 bidrag i 2008 til 507 bidrag i 2009. Fortsatt er innsatsen mot brukerrettet formidling størst, men i 2009 har det vært arbeidet mer systematisk med allmennrettet formidling enn tidligere. Instituttlederne og FORSKDOK-kontaktene på bibliotekene har gjennomgått formidlingsresultatene for 2008 per institutt og fulgt utviklingen i løpet av 2009. Det har videre vært samarbeidet tettere mellom FoU-ledelsen og kommunikasjonsseksjonen enn tidligere. Dette har ført til mer stoff om FoU på nettsidene til høgskolen, både de eksterne og de interne. Dessuten ble det i forbindelse med *Forskningsdagene 2009* gjort avtaler med lokal-avisene *Hamar Arbeiderblad* og *Østlendingen* om en kronikkserie knyttet til årets Darwinjubileum. Det førte til åtte kronikker. Titlene illustrerer de mange fagområdene som engasjerte seg:

- Bokmål, nynorsk og artanes opphav
- Partienes død – myte eller virkelighet
- Språkevna er eit organ – frå Darwin til Chomsky
- Er teorien om det naturlige utvalg egnet for samfunnsforskningen?
- Psyke, gener og etikk
- Darwinisme – ikkje tru, men naturlov
- Konkurransen på liv og død i evolusjonsteori og økonomi
- Ungdom og idrett.

Også i etterkant har det vært flere kronikker fra høgskolens ansatte enn tidligere år i lokalavisene. Dessuten har én ansatt en ukentlig skolehistorisk spalte i en av lokalavisene. Enkeltforskere er meget synlig ikke bare i lokalmediene, men også i riksmidlene. De kontaktes ofte og blir intervjuet om fagfeltet sitt. Det gjelder særlig forskere innenfor pedagogikk, rovdyr, viltforvaltning og økonomi- og ledelsesfag. En av våre ansatte har dessuten fast spalte i *Klassekampen*, en annen har skrevet en kronikkserie innenfor serviceledelse i *Aftenposten*, mens én tredje har vært med på å lage en populærserie om språk for radio for NRK1 Hedmark-Opplandsendingen.

Forskningsdagene er en annet viktig årlig arena for allmennrettet formidling. Også i 2009 hadde høgskolen arrangement på alle de fire campusene. Nytt av året var Forskernatt med forskerstunt om Darwin på Hydranten. Dette var ett av femten norske arrangement i det europeiske Researcher's Night. Et annet godt besøkt arrangement under *Forskningsdagene* var et seminar om offentlige regnskap på Campus Rena.

Et større allmennrettet formidlingsbidrag fra høgskolen i 2009 var samarbeid om Poesifestivalen i Hamar i mars med blant annet seminar om Åsmund Sveens forfatterskap og arrangementet "Kvinnedagen og poesi".

Siden 2001 har Høgskolen hvert år invitert til en serie åpne møter under overskriften *Forum for Flerkulturell opplæring* (arrangert av innsatsområdet Flerkulturell barnehage og skole). De siste årene har mange av møtene blitt arrangert i samarbeid med Gravidahl bokhandel på Hamar som er prisbelønt for sine formidlingskvelder. Blant temaene fra 2009 finner vi: "Innvandrerstemmer fra Hedmark" og "Litteratur fra Somalia".

Virksomhetsmål 3.2

Høgskolene skal medvirke til samfunns- og næringsutvikling gjennom innovasjon og verdiskapning

Omtalen av de kvalitative styringsparameterne "Redegjør for at innovasjon blir en del av virksomheten ved institusjonen", "Redegjør for arbeidet med å øke bidrags- og oppdragsinntekter" og "Redegjøre for arbeidet med å utvikle en policy (retningslinjer) for immaterielle rettigheter og forbedre håndteringen av dette" inngår i vurderingen av virksomhetsmålet.

Vurdering av virksomhetsmål 3.2 og utviklingen i styringsparameterne

Tabell for styringsparametere - virksomhetsmål 3.2

Styringsparameter	Resultat				Ambisjonsnivå 2009
	2006	2007	2008	2009	
					
Omfang av bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (kr)	33 457 000	*41 0177 000	*42 135 000	**61 492 000	62 000 000
Mottatte forretningsideer	1	0	0	0	0
Mottatte forretningsideer som har resultert i nyopprettede selskaper	0	0	0	0	0

*Omfatter tilskudd til annen bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet i note 1 2007 og 2008

**Omfatter tilskudd til annen bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet og andre statlige forvaltningsorgan, eksklusiv NFR-inntekter.

Omfang av bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA)

Økningen i bidrags- og oppdragsfinansierte inntekter var økninger på tilskudd fra andre statlige organer (+ kr 4 mill), oppdragsprosjekter (+ kr 3,4 mill) og bidragsprosjekter (+ kr 11,8 mill).

I perioden 2005-2007 omfattet definisjonen av ekstern finansiert aktivitet alle prosjektmidler fra eksterne oppdragsgivere. Fra 2008 skiller nytt reglement (F20-07) på oppdragsprosjekter og bidragsprosjekter, der bidragsaktivitet er finansiert av KD og/eller andre statlige organer:

- omsetning på BOA-Oppdrag 2009: kr 33,617 mill
- omsetning på BOA-Bidrag 2009: kr 27,875 mill⁵

⁵ Inklusive inntekter fra PIU på kr 13.605 mill

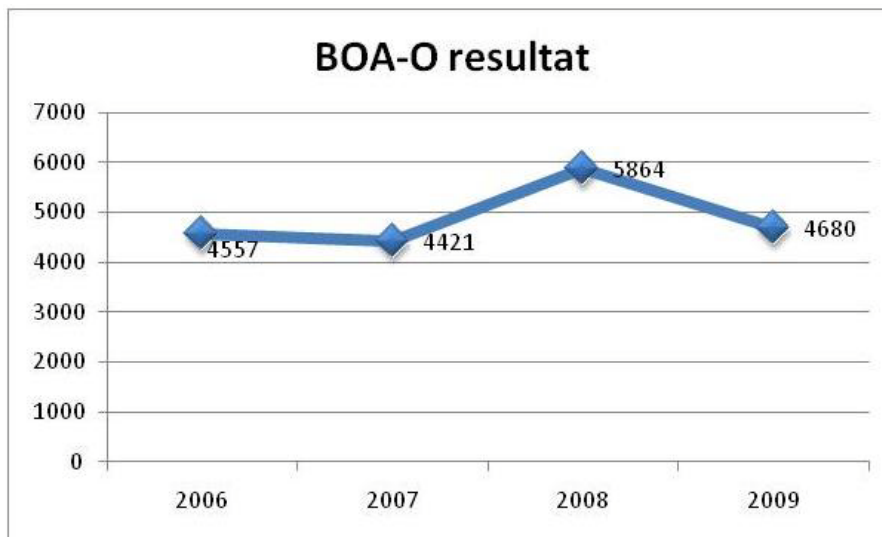
- sum BOA 2009: kr 61,492 mill.

Inntekter fra prosjekt Innlandsuniversitetet (PIU) er definert som inntekt fra ”organisasjoner og andre” og omfattes av BOA – bidragsinntekt, totalt kr 13,605 mill.

Omsetningsmålet på fullfinansierte oppdragsprosjekter var på kr 35 mill og ble ikke nådd, men aktiviteten som har vært gjennomført har vært vellykket og bidratt med stort overskudd, kr 4,680 mill på BOA-Oppdrag.

Resultatet framkommer ved at 72 prosjekter ble avsluttet med overskudd. Overskuddsprosjektene beløper seg til kr. 5 229 765. Totalt 17 prosjekter ble avsluttet med underskudd. Underskuddsprosjektene beløper seg til kr. 549 958.

Høgskolen har hatt svært positive resultat på bidrag og oppdragsaktiviteten gjennom flere år. Stramme krav til budsjettering og regnskapsoppfølging av prosjektene med krav om full kostnadsdekning har bidratt til positivt resultat. Oversikten nedenfor viser utviklingen i perioden 2006 til 2009 skjematisk fremstilt.

Mottatte forretningsideer og forretningsideer som har ført til oppretting av selskaper

HH hadde ikke satt opp forventninger om forretningsideer fra ansatte i 2009. Det har heller ikke blitt registrert noen. Det samme gjelder for styringsparameteren ”Nyopprettede selskaper basert på forretningsideer”.

Innovasjon

Høgskolen har endrings- og samhandlingskompetanse som del av verdigrunnlaget i strategisk plan. Endrings- og utviklingskompetanse er videre en kompetanse vi har framhevet i strategisk plan at vi ønsker at alle studenter skal utvikle gjennom å studere ved høgskolen. Framheving av dette målet i forhold til studentene har skjedd i erkjennelsen av at dette er en kvalitet som høyere utdanning kan bidra til å utvikle, og samtidig i erkjennelsen av at

utdanning av kandidater er vårt viktigste bidrag til regional utvikling og innovasjon. For ansatte ligger det et driv til utvikling når vi stimulerer til kompetanseutvikling.

Høgskolen har selv vært i en omstillingssituasjon i 2009 da vi på grunn av arbeidet med å få budsjettet i balanse har måttet gjennomgå de ulike delene av virksomheten for å utvikle oss og tilpasse oss en ny situasjon. Samtidig har vi tatt de regionalt- og nasjonalt initierte utfordringene vi som høgskole har fått i forbindelse med finanskrisen, og blant annet tilrettelagt for de nye studieplassene vi fikk i revidert budsjett. Utlysning og etablering av et nytt tannpleiestudium viser en innovasjonsvilje. Også vårt store strategiske samarbeidsprosjekt med høgskolene i Gjøvik og Lillehammer og fylkeskommunene i Hedmark og Oppland om å utvikle et universitet i Innlandet forutsetter innovasjonsvilje og endrings- og utviklingskompetanse.

I forskning deltar Høgskolen i VRI- programmet. Flere av høgskolens fagmiljøer har videre erfaringer med forskningsdesign som bygger på innovasjonsprosesser i samarbeid med praksisfeltet. Flere driver aksjonsforskning. Kurs i aksjonsforskning er for eksempel integrert i søknaden om en PhD i profesjonsrettede lærerutdanningsfag som ble sendt NOKUT i desember, mens avdeling HI har utviklet et kurstilbud i aksjonsforskning der blant annet flere i førstelektorkvalifisering innenfor sykepleiefag har deltatt.

Avdeling ØSIR (Campus Rena) har flest studietilbud i innovasjon, både et årsstudium og et samarbeid om en 60-studiepoengsmaster i innovasjon ved Karlstads universitet. Dessuten har avdelingen bl.a. studietilbud i Krisehåndtering og i Kunnskapsledelse. I 2009 har avdelingen utviklet et kurstilbud "Veileder i næringsutvikling" i samarbeid med Innovasjon Norge, KS og Hedmark fylkeskommune. I samarbeid med Avdeling LUNA (Campus Hamar) og HI (Campus Elverum) arbeides det med entreprenørskapsperspektiver i ulike studier, blant annet lærerutdanninger. Ved LUNA er det en tilsatt som arbeider med en doktorgrad om entreprenørskap i skolen.

Immaterielle rettigheter

HH har i samarbeid med Kunnskapsparken Hedmark gjennomført et grunnlagsarbeid for utviklingen av en politikk på området, men dette er et arbeid som må videreutvikles ved HH i neste fase.

Samlet vurdering av oppnåelse av sektormål 3

HH har et strategisk mål om "Aktiv og engasjert formidling av forskning og utviklingsarbeid". Vi har derfor også sett det som viktig å sette oss en egen styringsparameter for å følge utviklingen. Høgskolen er en aktiv bidragsyter til samfunns- og arbeidsliv, men vi erkjenner at potensialet er enda større, og vi arbeider med ulike tiltak for å forbedre innsatsen. Samarbeidet med regionen er bredt og viktig for oss. Det er for eksempel innledet samarbeid om regionale tiltak for å møte finanskrisen der høgskolen er ønsket med som en viktig partner. Deltakelsen i *Prosjekt Innlandsuniversitetet* er et vesentlig bidrag fra HH til en langsiktig kompetanseheving, innovasjon og verdiskaping i Innlandsregionen.

Sektormål 4

Universiteter og høyskoler skal organisere og drive sin virksomhet på en slik måte at samfunnsoppdraget blir best mulig ivaretatt innenfor rammen av disponible ressurser

Virksomhetsmål 4.1

Høyskolene skal sikre en god og effektiv forvaltning av ressursene

Vurdering av virksomhetsmål 4.1 og utviklingen av styringsparameterne

Om det pågående omstillingsarbeidet i HH

Siste halvår 2008 startet HH et omfattende omstillingsarbeid med sikte på å bringe balanse mellom inntekter og utgifter. Hovedkostnaden for høgskolen er lønnsutgiftene, og det viktigste tiltaket for å skape økonomisk balanse måtte bli bemanningsreduksjon. Styret har på hvert møte siden oktober 2008 hatt status i høgskolens omstillingsarbeid på sakskartet (jf styresak 2008/61, 2008/76, 2008/90, 2009/4, 2009/22, 2009/36, 2009/53, 2009/70 og 2009/82). Planlegging og gjennomføring av omstillingsarbeidet er utført i nært samarbeid med de hovedtillitsvalgte. Hovedtiltakene har vært:

- Ved campus Rena var det foretatt vurderinger som konkluderte med at en ikke greide å skape lønnsom drift innenfor informatikkenheten, og denne ble vedtatt nedlagt. Den praktiske oppfølgingen av dette vedtaket, med nedbemanningsarbeid på grunnlag av HHs omstillingsavtale knyttet til 8 ansatte ved Institutt for informatikk, har vært gjennomført våren 2009. På bakgrunn av forpliktelsene overfor studenter er det fastsatt en gradvis nedbemanning. Det har lyktes å få til omforente ordninger med de ansatte i alle tilfelle. Nedbemanningen er planlagt fullført sommeren 2010. Etter planen vil da alle ansatte ved instituttet (bortsett fra en doktorgradsstipendiat som i hovedsak er eksternt finansiert) ha avsluttet sitt tilsetningsforhold ved HH.
- Det ble for alle enheter utarbeidet stillingsplaner for studieåret 2009/10, med redusert bruk av midlertidige tilsetninger og med innsparinger både i forhold til faglige og administrative stillinger. Dersom det skal tilsettes ut over denne stillingsplanen krever det dokumentasjon av ny finansiering for den aktuelle stillingen.

DBH-rapporten for 2009 viser en nedgang i bemanningen med ca 33 årsverk fra DBH-tallene pr 1.10. 2008. Det kommer ytterligere effekter av nedbemanningstiltakene, både pr 31.12. 2009 og pr 31.07. 2010.

Strategisk handlingsrom

Høgskolestyret har i sin behandling av innsparingstiltakene understreket at det vil være nødvendig å vurdere lønnsomhet for flere faglige områder enn informatikkmiljøet, for å sikre et strategisk handlingsrom. Det er på bakgrunn av dette igangsatt en gjennomgang av høgskolens fagmiljøer, med sikte på å sikre at høgskolen framover satser på robuste fagområder. Det er lagt til grunn at dette arbeidet vil videreføres inn i diskusjoner og vedtak om høgskolens studieprogram framover. Samtidig ser vi at dette er vanskelige diskusjoner

som foregår parallelt med at det foregår sentrale avklaringer som får betydning også for vår høgskole, som for eksempel avklaringene rundt ny grunnskolelærerutdanning. Dette gjør det krevende å foreta store interne endringer før avklaringene er foretatt.

Disse innsparingstiltakene har ikke stanset høgskolens satsning på å utvikle områder der vi på grunnlag av Prosjekt Innlandsuniversitetet skal gi masterutdanninger eller PhD-utdanninger. Det er på slike områder bygget videre med professortilsetninger og bygging av førstekompetanse. Vi kommer under virksomhetsmål 4.2 tilbake til spørsmålet om høgskolen har maktet å beholde eller videreutvikle høg kompetanse på tross av nedbemanninger.

Administrativ bemanning innen økonomi- og lønnsområdene

Med bakgrunn i høgskolens utfordringer innenfor økonomi- og lønnsstyring, er den administrative bemanningen innen disse områdene i løpet av første halvår styrket. Det er tilsatt ny regnskapssjef og foretatt tilsetning i to ledige rådgiverstillinger innenfor økonomiområdet. I tillegg er lønnsarbeidet styrket med en nytilsetning og en vikartilsetning, slik at dette området nå er oppbemannet til det antallet ansatte som opprinnelig var forutsatt ved innføringen av nytt lønns- og personalsystem. Det gjennomføres et aktivt utviklingsarbeid for å sikre at høgskolen har gode og relevante rutiner som grunnlag for god økonomi-forvaltning og -styring.

Presiseringer i ordninger for arbeidstid og tidsregistrering

Det er i samarbeid med de tillitsvalgte i et partssammensatt utvalg laget interne presiseringer i ordningene for arbeidstid og tidsregistrering for det faglige personalet, som bidrag til at det kan bli en ryddig praktisering av ordningene, samtidig som en tar hensyn til de særlige utfordringer som knytter seg til dette personalets arbeid. I hovedsak er det administrasjonens oppfatning at innføringen av arbeidsmiljølovens og hovedtariffavtalens rammer også for dette personalet er inne i en god utvikling ved HH.

Forholdet mellom vitenskapelig og administrativt ansatte

Høgskolen har de senere år hatt en utvikling med redusert andel administrative stillinger. Fram til 2008 skjedde dette i en situasjon hvor totalbemanningen økte. Vi registrerer at vi så langt også gjennom nedbemanningsarbeidene har greid å opprettholde denne utviklingen. Vi ser at det er sammenheng mellom valg av faglige arbeidsmetoder og arbeidsmengden i administrative funksjoner (for eksempel knyttet til antall eksamener). På flere områder er det igangsatt arbeider som skal skape forenklinger, i tillegg til arbeid med bedre rutiner og styrket administrativ sammenheng på tvers av høgskolen. Et resultat av dette vil bl.a være at vi bedre vil kunne vurdere hvordan forholdet mellom vitenskapelige og administrative stillinger bør være i en høgskole med vår struktur.

Tabell for styringsparametere, virksomhetsmål 4.1

Styringsparameter	Resultat				Ambisjonsnivå 2009
	2006	2007	2008	2009	
Driftsutgifter pr avlagte 60-studiepoengsenheter	120,6	138,2	144,3	149,6	150,0
Driftsutgifter pr publikasjonspoeng	10.593	6.327	4.846	6.041	5.200
Forholdet mellom vitenskapelig og administrativt ansatte	Vit: 262 T/A: 179 1,54	Vit: 291 T/A: 173 1,68	Vit: 313 T/A: 177 1,77	Vit: 294 T/A: 163 1,8	1,6

Vurdering av oppnåelse av virksomhetsmål 4.1

Selv om høgskolen totalt sett i hovedsak⁶ leverer et regnskap i balanse for 2009, er kostnadsbildet ved deler av høgskolen fortsatt høyt i forhold til inntektene. Vi ser at avdelingene, med noen unntak, i hovedsak har maktet å tilpasse bemanningen i samsvar med de planene som ved inngangen til 2009 ble lagt for å redusere utgiftene. Særlig ved vår største avdeling (LUNA) er det imidlertid fortsatt behov for å redusere antallet tilsatte, og også ved andre enheter må det gjennomføres stram stillingspolitikk. I forhold til kostnadsbildet er det imidlertid verdt å merke seg at det i 2009 også har påløpt omstillingskostnader med til sammen rundt kr 1 mill.

Bemanningen oppleves svært stram i forhold til oppgavene som skal løses, både på administrativ side og i faglige stillinger. Samtidig har det vært vilje til å ta tak for å møte utfordringene. Det er gledelig at høgskolen har greid å opprettholde (og på noen områder endog styrket) sin kompetanseprofil gjennom nedbemanningstider. Det er imidlertid fortsatt utfordringer knyttet til å utvikle høgskolen videre på en måte hvor en bygger en helhetlig, framtidsrettet profil på et sunt økonomisk grunnlag. Vi ser at disse arbeidene vil kreve innsats over flere budsjettår før en slik prosess kan sies å være i mål, og merker at våre ansatte nå opplever arbeidssituasjonen svært presset.

⁶ Det eksakte tallet er - 1.147 mill

Virksomhetsmål 4.2

Høgskolene skal gjennom sin personalpolitikk medvirke til et høyt kompetansenivå, et godt arbeidsmiljø og et mindre kjønnsdelt arbeidsliv

Vurdering av virksomhetsmål 4.2 og utviklingen i styringsparameterne

Arbeid med stillingsplaner, kompetanseplanlegging og -tiltak

Stillingsplanarbeidet våren 2009 ble i hovedsak et verktøy for å sikre redusert bemanning fra 01.08. 2009, og kompetansekrav eller kompetansebeholdning ble ikke gjennomgående innarbeidet i planene. Det er nå igangsatt et revisjonsarbeid for å sikre at stillingsplanene er oppdaterte i forhold til bemanningsbehov og -rammer, og det er i dette arbeidet også forutsatt at det skal arbeides videre med kompetanseplanlegging.

Høgskolens stipendiatstillinger, oppfølgingen av stipendiatene, gjennomstrømningen i stillingene, og hvordan de som disputerer eventuelt kan knyttes til høgskolen i videre tilsetting, er viktig som kompetansebygging. Høgskolen har i alt 30 ansatte i stipendiatkodene. I tillegg har enkelte av høgskolens ansatte fått intern tilrettelegging for et doktorgradsløp. Nedbemanningsarbeidet har medført at antallet førstekompetente har blitt litt redusert i 2009, men uten at andelen førstekompetente reduseres. Høgskolen har slik lyktes i å redusere bemanning, samtidig som en har styrket faglig kompetanseprofil.

For det administrative personale la HH en plan for interne kompetansetiltak i samarbeid med HiL og HiG, og søkte om sentrale kompetansemidler til gjennomføring. Vi fikk imidlertid ikke støtte til dette tiltaket, og HH har derfor måttet revidere planene, og har kunnet gjennomføre bare deler av tiltakene. Det er samtidig utviklet bedre retningslinjer og prinsippdokumenter for kompetanseutvikling for teknisk/administrative stillinger, og det arbeides videre med å utvikle verktøy for ledere med sikte på styrket evne til å analysere kompetansebehov og til å benytte medarbeidersamtalene systematisk som grunnlag for kompetanseutviklingsplaner.

Oppfølging av arbeidsmiljøundersøkelser

Høgskolen har de siste årene arbeidet planmessig med gjennomføring av arbeidsmiljøundersøkelser, som følges opp på avdelings- og høgskolenivå med handlingsplaner der en prioriterer tiltak både for å opprettholde/videreutvikle positive sider ved arbeidsmiljøet, og for å ta tak i utfordrende områder. Arbeidsmiljøundersøkelsen har vist at trivselen blant medarbeiderne gjennomgående har vært høy. Målet på 90 % som trives godt eller meget godt på jobben ble oppfylt for 2008. På grunn av planlagte omstillings- og kostnadsreduserende tiltak ble ambisjonsnivået for trivsel i 2009 satt til 75 %. Også dette målet er oppfylt ved de avdelinger undersøkelsen er gjennomført, men undersøkelsen indikerer at omstillingsarbeidet medfører trivselsbelastninger. Undersøkelsen viser også at det ved enkelte enheter er særlig utfordringer som krever særskilt oppfølging. Fra høgskolenivå følges undersøkelsen opp ved at Hovedarbeidsmiljøutvalget etterspør planer og rapporter fra avdelingene gjennom årlig HMS-rapportering. Tilbakemeldinger viser imidlertid at medarbeidere i forskjellig grad opplever at undersøkelsene og oppfølgingen fungerer etter hensikten. Det er derfor vår vurdering at vi i 2010 både vil måtte styrke arbeidet med forbedring av verktøyet og med oppfølging av undersøkelsene.

Utnyttelse av kompetansemidler fra sentralt hold

HH har i samarbeid med HiL og HiG søkt om og mottatt sentrale kompetansemidler til et ”Langtidsfrisk”-prosjekt. Prosjektet består av felles kompetanseheving for høgskolene når det gjelder ledelse av involverende og ansvarliggjørende prosesser for utvikling av arbeidsmiljø. Ved HH vil metodikken benyttes i oppfølging av arbeidsmiljøundersøkelsene, samt i et prosjekt for helsefremmende arbeidsmiljø ved høgskolens avdeling på Elverum, hvor avdelingens folkehelseprofil og det å være helsefremmende arbeidsplass løftes fram som del av forberedelsen til innflytting i nye høgskolelokaler på Terningen Arena.

Utviklingen av sykefravær

Utviklingen av sykefravær har hatt en negativ tendens i 2009. Dette gjelder alle avdelinger, unntatt Avdeling for helse- og idrettsfag (Campus Elverum), som har hatt en reduksjon i sykefraværet. Dette er gledelig ettersom denne avdelingen til nå har hatt et høyt sykefravær. Det har vært en liten økning både i egenmeldt og legemeldt fravær. En forklaring på økt egenmeldt fravær kan knytte seg til håndteringen av svineinfluensaen, der personer som fikk influensasymptomer ble oppfordret til å være borte fra jobb i 7 dager. Noe fravær også kan også relateres til omstillingsprosessene. Vi tror god lederoppfølging av ansatte i det daglige gir gode forutsetninger for hurtig og god oppfølging av sykmeldte, og tror dette er en viktig nøkkel til å få ansatte raskt tilbake i jobb og hindre utstøting.

Kvinneandelen i førstestillinger og høyere

Kvinneandelen i førstestillinger og høyere er omtrent på nivået fra 2008. Andelen kvinnelige professorer er ikke økt, og høgskolen vil ikke nå målet for dette parameteret i 2009.

Mangfold og likestilling

I høgskolens nylig vedtatte strategiske plan for perioden 2009 – 2012 er mangfold og likestilling innarbeidet i punktene om kompetansebygging, læringsmiljø, FoU-kultur og arbeidsmiljø. Dette gir et godt grunnlag for å følge opp både likestillings- og mangfoldsspørsmål når strategisk plan skal operasjonaliseres, og høgskolens mangfolds- og likestillingsutvalg vil bidra med bevisstgjøringstiltak inn i høgskolens forskjellige utvalg. Høgskolene i Gjøvik, Lillehammer og Hedmark har i fellesskap søkt om og fått tildelt sentrale kompetansemidler til et prosjekt om ”interseksjonalitet”. Målet med prosjektet er å øke kunnskapsnivå og refleksjon i høgskolene om aktuell tenkning rundt likestillings- og antidiskrimineringssspørsmål, som grunnlag for bevissthet om like muligheter for alle medarbeidere.

Vi viser for øvrig til punktet ”Øvrig rapportering” når det gjelder mer utfyllende rapportering ihht aktivitets- og redegjørelsesplikten innen området likestilling og antidiskrimineringsarbeid.

Tabell for styringsparametere, virksomhetsmål 4.2

Styringsparametere	Resultat				Ambisjonsnivå 2009
	2006	2007	2008	2009	
Andel førstestillinger av totalt antall undervisnings-, forsker- og formidlingsstilling	0,39	0,38	0,39	0,42	0,35
Andel kvinner, totalt	0,56	0,56	0,56	0,57	0,55
Andel kvinner pr undervisnings-, forsker- og formidlingsstillinger	0,48	0,50	0,50	0,48	-
Egendefinerte					
Andel kvinner professorer	0,27	0,27	0,18	0,18	0,18
Andel kvinner førsteamanuensis	0,35	0,33	0,30	0,32	0,33
Andel kvinner førstelektor	0,49	0,51	0,52	0,47	0,50
Andel kvinner første nivå og høyere samlet	0,39	0,39	0,34	0,33	0,35
Andel ansatte som trives godt eller meget godt på arbeidsplassen	-	-	90 %	82,7 %	75 %
Sykefraværprosent	4,8	4,8	4,9	5,1	4,5

Kommentarer til enkelte forhold i tabellen

Andel førstestillinger: Høgskolen har på tross av nedbemanning greid å øke andelen av ansatte i vitenskapelige stillinger som innehar førstekompetanse eller høyere.

Andel kvinner i vitenskapelige stillinger: Andelen kvinner samlet i førstestillinger og høyere har hatt en liten nedgang, det samme har andelen kvinner blant det totale antallet ansatte i undervisnings- og forskerstilling, som nå ligger litt under 50%.

Trivsel på arbeidsplassen: Dette måles ved medarbeiderundersøkelser, som er gjennomført ved to avdelinger i løpet av høsten 2009, og som skal gjennomføres ved de øvrige enhetene i løpet av våren 2010.

Sykefravær: Vi ser at også høgskolen i 2009 har hatt en liten økning i sykefraværet, i likhet med samfunnet ellers. Høgskolen ligger imidlertid fortsatt godt under snittet, både for undervisningssektoren, for vårt fylke og for landet som helhet.

Vurdering av oppnåelse av virksomhetsmål 4.2

Høgskolen har en positiv utvikling i hvilken andel førstestillinger og høyere utgjør av bemanningen i undervisnings- og forskerstillinger. Dette er viktig for HH, som er en institusjon med ambisjoner om å være med på å skape et universitet i Innlandet. Både tildelingen av rekrutteringsstipendiatstillinger og samarbeidet med eksterne parter om utvikling av master- og PhD-studier har bidratt til at høgskolen har greid å styrke seg faglig,

trass i de økonomisk begrunnede tiltak vi har måttet foreta for å redusere bemanningen. Her arbeider vi langsiktig og er på et godt spor, men vet at vi stadig må utvikle oss videre. Når det gjelder arbeidsmiljøspørsmål har høgskolen bygget gode rammer i de systemer vi har utviklet. Arbeidsmiljøundersøkelsene er viktige "lytteposter" i forhold til de ansattes tilbakemeldinger om hvor vi eventuelt har forbedringsområder. Vi har tilbakemeldinger som viser at vi må forbedre undersøkelsen som verktøy. Den viktigste utfordringen vil imidlertid alltid være å vise på en tydelig måte at tilbakemeldingene fra undersøkelsene er oppfattet og at det arbeides systematisk med forbedringer i miljøene.

For høgskolens bidrag til et mindre kjønnsdelt arbeidsliv ser vi dessverre en reduksjon i andelen kvinner i professorstillinger, og i det hele innen høyere faglige stillinger. Den umiddelbare forklaringen ved HH knytter seg til at det har vært en relativt stor andel kvinner blant de med førstekompetanse som har valgt å benytte muligheten for å gå av med pensjon. Vi vet at å skape likestilling og likeverd for at samfunnet kan ta i bruk sine ressurser på en helhetlig og god måte, er et svært langsiktig prosjekt, som knytter seg til endring av dypt forankrede holdninger og tradisjoner. Vi ser at HH for å bidra til måloppnåelse her igjen og igjen må sette holdningsspørsmål på dagsordenen, både i vårt studentrettede arbeid, i vårt samfunnsrettede arbeid og i vårt interne arbeidsmiljø.

Virksomhetsmål 4.3

Høgskolene skal ivareta høy kvalitet i økonomiforvaltningen. God internkontroll og effektiv ressursforvaltning skal tas hensyn til i institusjonens strategiske prioriteringer

Tabell for styringsparametere, virksomhetsmål 4.3

Styringsparametere	Resultat				Ambisjonsnivå 2009
	2006	2007	2008	2009	
/					
Likviditetsgrad ⁷	1,39	1,51	1,26	1,30	1,30
Avregninger ⁸	1.699	2.664	-7.359	-5.827	0
Egendefinerte					
Resultat EFV	4,6 mill	4,4 mill	5,8 mill ⁹	4,68 mill	4,5 mill
Øk. rapportering til styret	3	3	4	4	4
Gjennomføre interne kontroller på økonomidata jf. øk.regelverkets §14	3	3	4	4	4
Nødvendig antall anbudsrunder gjennomføres innenfor offentlig regelverk for anskaffelser	-	2	2	4	3

⁷ Er lik omløpsmidler dividert på kortsiktig gjeld

⁸ Viser hvor stor tilgang/avgang det er i avsetninger

⁹ Dette er en resultatgrad på 11%, hvilket er svært godt sammenlignet med sektoren for øvrig

Vurdering av virksomhetsmål 4.3 og utviklingen av styringsparameterne

Opprettholde kvalitet i planlagt aktivitet til tross for reduksjon i ressursinnsatsen

Studieprogrammet for høst- og vårsemester ble vedtatt i november 2008. På det tidspunktet var man klar over den økonomiske krevende situasjonen og planer for kostnadsreduksjoner var igangsatt. Studieprogrammene ble gjennomført som forutsatt, men med noe færre ressurser. Det er gjennomført et grundig arbeid med de faglige tilsattes arbeidsplaner slik at en redusert stab, 33 færre personer, har levert som forutsatt. Ved gjennomføring av kostnadsreduserende tiltak var det et gjennomgående tema at studentene ikke skulle få svekket kvalitet på undervisningen med bakgrunn i kostnadskutt.

Kvaliteten på leveranser innenfor fagområdene økonomi og personal ble ikke rammet av nedbemanning og leveransegrad og kapasitet skal ikke være svekket. Flerårig fokus på å øke kvaliteten på regnskap og økonomirapportering, utarbeidelse av rutiner og interne retningslinjer, har bidratt til at kvaliteten på økonomidata er høy. Det er tilsatt flere ressurspersoner med relevant formell bakgrunn i perioden.

Gjennomføre kostnadsreduserende tiltak i 2009

Kostnadsreduserende tiltak måtte i hovedsak ligge på lønn og sosiale kostnader da dette er den største kostnadsdriveren i HH. I løpet av året 2009 er det gjennomført en rekke tiltak på å avdekke faktisk bemanningssituasjon og iverksatte tiltak for å reversere prognosen for økte lønnskostnader framover:

- nedbemanning -reduksjon i stillinger med innsparingsmål på 20 mill. (styresak 2009/36, 2009/22, 2009/04, 2008/61, 2008/76, 2008/90)
- arbeidsgruppe med representanter fra personal og økonomi har gjennomgått avdelingens lønnsbudsjett for 2009 mhp kvalitetssikring
- kvalitetssikret lønnsbudsjett for 2009 danner grunnlag for budsjettarbeidet i 2010
- utkast til lønnsbudsjett for HH 2010 med frist tidlig i september avdekket behovet for kostnadskutt og gav et solid beslutningsgrunnlag for vedtakene.
- økonomioppfølging i alle HSL og samtlige styremøter
- stor grad av involvering i budsjettprosessen fra alle nivåer av ledere. Budsjettet for 2010 var ferdig i desember, og ble vedtatt av styret 17.12
- avdelingene følges opp mhp økonomistatus jevnlig gjennom året
- lønn og sosiale kostnader:
 - for å holde kontroll på kostnadsutviklingen for lønn- og sosiale kostnader ble det besluttet vår 2009 at avdelingene skulle få inndratt fullmakt til å gjennomføre tilsetninger. Alle tilsetninger måtte godkjennes av personaldirektør og høyskolelederen.
 - parallelt med budsjettprosessen for 2010 ble det avdekket et behov for kvalitetssikring av stillingsplanene for HH, spesifisert ned på avdelings- og instituttnivå. I løpet av sommeren 2009 ble stillingsplanene revidert.
 - framover er det lagt føringer for at alle nytilsetninger utover avdelingens stillingsplan skal godkjennes av adm.dir.
 - i de tilfeller avdelingene får behov for økt bemanning på grunn av BOA skal finansieringen dokumenteres.

Risikoen var at gjennomførte tiltak ikke ville få tilstrekkelig økonomisk effekt og at ytterligere tiltak måtte vurderes gjennom året.

Styrket samarbeid mellom relevante interne aktører

Det er en utfordring å utarbeide periodiserte budsjetter som samsvarer med framtidige innbetalinger og utbetalinger. Med bakgrunn i utviklingen for 2009 arbeidet økonomikonsulentene og avdelingsledelsen med å framskaffe så sikre budsjetter for 2010 som mulig. Budsjettet for 2009 ble benyttet som styrings- og rapporteringsverktøy gjennom året. Rapportering på budsjettet sammenstilt med regnskapstall har gitt en pekepinn på om aktiviteten gikk som planlagt gjennom året, HH har benyttet dette som styringsverktøyet slik at aktivitetsnivået har blitt tilpasset tilgjengelige ressurser.

Oppfølging av gjeldende regelverk for anskaffelser og forvaltning av bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet.

Fra 2006 har HH har innarbeidet regelverket i SRS og F20-07 i interne retningslinjer og rutiner. Organiseringen av Bidrags- og oppdragsaktiviteten (BOA) er gjennomgått og i 2009 ble det stadfestet at HH skulle ha to solide sentre i virksomheten som håndterte BOA¹⁰. Kvaliteten rundt det administrative arbeidet har økt etter at BOA-virksomheten nå administreres fra disse sentrene.

Økonomi har hatt flere nytilsetninger sent i 2008 og begynnelsen av 2009. Nå har mange av de nyrekrutterte økonomikonsulentene vært ansatt rundt ett år. Opplæring og økt kompetanse har bidratt til høyere kvalitet på BOA aktiviteten.

Prosjektkontroll er gjennomført ved alle avdelinger i august 2009.

Vurdering av måloppnåelse – virksomhetsmål 4.3

Ambisjonen om *høy kvalitet i økonomiforvaltningen* er søkt nådd gjennom kontinuerlig fokus på rutineforbedringer og effektiv arbeidsdeling og ved kontroll av produsert materiale i det samlede økonomi-teamet i høgskolen. Regelverket F20-07 er implementert, men vi ser at det er en utfordring å overholde regelverket for BOA-aktiviteten. Høgskolen har derfor arbeidet systematisk med å styrke kvaliteten innen BOA området, og teamet synes nå å ha fått effekt av flere års innsats med utvikling av rutiner og systematisering av prosjektrengskapene. Nytilsetninger av økonomikonsulenter med økonomisk utdanning, og internt kompetanse overføring, har i denne sammenhengen bidratt positivt til at HH i dag har en økonomistab med god og bred økonomisk kompetanse.

Det er gjennomført to fagdager med fokus på økonomirelaterte temaer i løpet av 2009. Målgruppen var avdelingsledelse, instituttledere og andre sentrale aktører innenfor områdene. Temaene for det to fagdage har hhv vært BOA og regnskap, rapportering og nytt regelverk for tidsregistrering.

Ambisjonen om *god intern kontroll* er nådd gjennom utvikling av rutiner og styrking og klargjøring av interne retningslinjer innenfor økonomiområdet de siste årene. I

¹⁰ Ett senter i Østerdalen og ett på Hamar

kvalitetshåndboken er alle relevante økonomi-rutiner publisert. Rutinebeskrivelsene benyttes jevnlig og revideres ved behov. Intern kontroll i økonomiarbeidet, krav til arbeidsdeling (i tråd med intern-kontroll) fokus og systematisk kompetanseheving er med på å bidra til at §14 overholdes.

Kvaliteten på høyskolens regnskap og økonomidata vurderes som god i 2009. Kvaliteten på høgskolens regnskap har hatt særskilt fokus, og det har vært en målsetning om å avlevere et regnskap til Kunnskapsdepartementet i samsvar med statens økonomiregelverk, bestemmelser for økonomistyring i staten, statens regnskapsstandarder og KD's mal for rapportering. Høy kvalitet i regnskapet og økonomirapporter vurderes viktig da økonomidata benyttes som styringsverktøy i HH.

HH hadde et negativt regnskapsresultat i 2008, budsjettprosessen for 2009 viste negative tendenser og økonomirapporteringen i løpet av 2009 viste negative prognoser dersom ikke kostnadsreducerende tiltak hadde blitt iverksatt. Som følge av økonomiske utfordringer ble det tidlig i 2009 iverksatt betydelige tiltak for å redusere de samlede lønnskostnadene. Status pr 31.12 indikerer at effekten av tiltakene i hovedsak er gjennomført som planlagt.

Samlet vurdering av oppnåelse av sektormål 4

Formuleringen av sektormål 4 er utviklet/forbedret fra og med planene for 2009. Mens målformuleringen tidligere var knyttet til at institusjonen skulle ha en personal- og økonomiforvaltning som sikret en effektiv utnyttelse av ressursene, er målet nå knyttet til at virksomheten skal organiseres og drives på en slik måte at samfunnsoppdraget ivaretas best mulig innenfor rammen av disponible ressurser.

Høgskolens økonomiske situasjon har medført et omfattende omstillingsarbeid. Kravet om relativt hurtige resultater i innsparingsarbeidet medfører tiltak som ikke nødvendigvis er i samsvar med mer langsiktige behov. Administrasjonen er tilfreds med at høgskolen så langt har maktet å foreta nedbemanninger på en slik måte at kompetansefordelingen ikke er svekket, og på en måte som ikke har svekket HH's innsats på de satsningsområdene styret har utpekt for å bygge universitetskompetanse. Samtidig er HH ikke i mål, verken når det gjelder økonomisk innsparing eller i forhold til avklaringen av hva som kan inngå i en bærekraftig profil for samfunnsoppdraget til Høgskolen i Hedmark framover.

Kostnadsreducerende tiltak som ble iverksatt har vist effekt på driftesresultatet. Første og andre tertial ble det rapportert negative driftsresultat, men ved årsslutt ble det negative resultatet redusert og regnskapet ble avlevert tilnærmet i balanse (resultat på ordinær aktivitet: kr -1,147 mill.).

Øvrig rapportering, som ikke er beskrevet under sektormålene 1-3

KS 1-prosjekter og større investeringsprosjekter

HH har ikke under konkret planlegging noen KS 1 prosjekter og større investeringsprosjekter som ikke KD allerede er varslet om.

Rapportering på kap 281 post 01

HH har i tråd med de overordnede føringene for tildelingen av midler til desentraliserte utdanningstilbud, overført kr 300 000,- til Høgskolestiftelsen i Kongsvinger.

Rapportering om forvaltning av fullmakter/eierskap

Ved utgangen til 2009 var HH eier av aksjer i Skandinavisk Rovviltsenter AS og Kunnskapsparken Hedmark AS. I løpet av høsten ble det klart at styret i Skandinavisk Rovviltsenter besluttet å anbefale for eierne en avvikling av selskapet. Pr. 31.12 var imidlertid HH fortsatt som eier av aksjene, da det formelle vedrørende avvikling ikke var avklart før årsskiftet. Aksjekjøpsavtale ble underskrevet i januar 2010. Avtalen viser at HH nå har solgt sine aksjer¹¹ til Trysil kommune, til en pris à kr. 1,- pr aksje.

Rapportering på doktorgradsavtaler der annen institusjon er gradsgivende

Nye doktorgradsavtaler, hele 2009

Studium	Finansiert over institusjonens grunnbudsjett		Finansiert over Norges Forskningsråd		Finansiert over andre eksterne kilder	
	Total	Kvinner	Total	Kvinner	Totalt	Kvinner
HELSEFAG	1	1	0	0	0	0
HUMAN	4	2	0	0	0	0
REALFAG	2	2	0	0	0	0
SAMVIT	1	1	0	0	0	0
UVFAG	0	0	0	0	0	0
<i>Totalt</i>	8	6	0	0	0	0

Samtlige doktorgradsavtaler høst 2009

Studium	Finansiert over institusjonens grunnbudsjett		Finansiert over Norges Forskningsråd		Finansiert over andre eksterne kilder	
	Total	Kvinner	Total	Kvinner	Totalt	Kvinner
HELSEFAG	3	3	0	0	1	1
HUMAN	14	9	2	1	0	0
REALFAG	11	5	1	1	2	2

¹¹ HH har totalt 10 aksjer i Skandinavisk Rovviltsenter AS

SAMVIT	5	2	0	0	0	0
UVFAG	5	3	1	1	0	0
<i>Totalt</i>	38	22	4	3	3	3

Avlagte doktorgrader, hele 2009

Studium	Finansiert over institusjonens grunnbudsjett		Finansiert over Norges Forskningsråd		Finansiert over andre eksterne kilder	
	Total	Kvinner	Total	Kvinner	Totalt	Kvinner
HELSEFAG	1	0				
Totalt	1	0	0	0	0	0

Av de 38 ansatte som innehar en doktorgradsavtale i 2009, finansiert over institusjonens grunnbudsjett, er 29 personer tilsatt i tildelte stipendiatstillinger, mens 9 personer følger doktorgradsprogram fra ordinær undervisnings- og forskerstilling.

Samfunnsikkerhet og beredskap

Høgskolen utarbeidet i 2009 ny kriseplan for å tydeliggjøre ansvar og rutiner i tilknytning til beredskapsarbeidet. Deltakerne i høgskolens strategiske ledergruppe, som har roller i høgskolens kriseplaner, har i tilknytning til hendelser drøftet håndteringen av hendelsene i lys av planverket. Det er trykket opp "visittkort" med høgskolens krisenummer som alle tilsatte og studenter har fått utdelt.

Høgskolen utarbeidet gjennom et tverrfaglig internt samarbeid en beredskapsplan for å håndtere pandemisituasjonen vi sto overfor i 2009. Ved 2 anledninger ble høgskolens utvidede krisegruppe samlet for å vurdere situasjonen mht å begrense smittespredning ved eventuelt å begrense aktiviteter. Hovedaktiviteten som ble utført i perioden juni – september var informasjonsspredning både i forhold til studenter og ansatte.

HMS

Det framgår av høgskolens HMS-håndbok at høgskolens systematiske helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid skal være en integrert del av høgskolens ordinære virksomhet, og bidra til å:

- fremme menneskenes trivsel og trygghet
- gi vern mot personskader
- forebygge skader på miljøet
- bidra til høy kvalitet på studietilbudet.

For å oppfylle målet om vern mot personskader gjennomføres det vernerunder, risikovurderinger, arbeidsplassvurderinger, brannøvelser og opplæring i brannrutiner. Høgskolen har system for rapportering (og oppfølging) av ulykker og nestenulykker. For en kunnskapsvirksomhet er oppfølging av det organisatoriske/psykososiale arbeidsmiljøet likevel

kanskje det viktigste element i vårt HMS-arbeid. Vi viser her til det vi tidligere har redegjort for om arbeidsmiljøundersøkelsene våre og oppfølgingen av disse.

Høgskolens kompetanse innen HMS er styrket både gjennom økt formalkompetanse hos ansatte med ansvar for området, og gjennom etablering av et avdelingsovergripende fagteam for området helse-, miljø og sikkerhet. Teamet arbeider både med å spre kompetanse overfor ledere, utvikle gode rutiner og retningslinjer for alle sider av HMS-feltet samt utvikling av egen kompetanse.

Høgskolen har i forhold til det ytre miljøet i 2009 utarbeidet plan for miljøledelse med framdriftsplan for etablering av et system for kildesortering ved alle avdelinger.

Vurdering av behov for ekstern bistand (HMS)

HH har inngått rammeavtale med bedriftshelsetjenesten HMS Øst for perioden 2007 – 2010. Rammeavtalen innebærer et delmedlemskap i bedriftshelsetjenesten, basert på områder der høgskolen har behov for ekstern bistand i HMS-arbeidet. Den andre eksterne virksomheten høgskolen har et aktivt samarbeid med er NAV Arbeidslivssenter som besitter høy kompetanse og er en viktig bidragsyter for å finne gode løsninger for medarbeidere som trenger særskilt oppfølging i forbindelse med sykefravær.

Samarbeidet med HMS Øst og NAV Arbeidslivssenter sikrer høgskolen kompetanse vi selv ikke innehar innenfor HMS-området. Som en egen del av høgskolens årsplan for HMS-arbeidet er det utarbeidet en særskilt tiltaksplan over de HMS-tjenester høgskolen trenger ekstern bistand til.

I løpet av 2010 skal det foretas en ny vurdering av behovet for ekstern bistand, og dette vil danne grunnlaget for ny anbudsrunde for HMS-tjenester fra 01.01. 2011.

Likestilling, aktivitets- og redegjøringsplikten

Hovedarbeidsmiljøutvalget (HAMU) er tillagt det overordnede ansvaret for mangfolds- og likestillings- og antidiskrimineringsarbeidet ved HH, og det er opprettet et Mangfolds- og likestillingsutvalg (MLU) som rapporterer til HAMU og som skal følge opp området i praksis. Vi velger på bakgrunn av dette under hovedoverskriften HMS å rapportere også om de forhold hvor det etter lovverket er aktivitets- og redegjøringsplikt på disse områdene.

Høgskolestyret vedtok våren 2009 ny strategisk plan for HH, der likestillings- og mangfoldsperspektivet er innarbeidet innen flere av områdene. Høgskolens sentrale utvalg har startet arbeidet med operasjonalisering av Strategisk plan, og medlemmer av MLU bidrar inn i disse utvalgene med målsetting om at mangfold og likestilling skal integreres i alle deler av høgskolens virksomhet.

Vi viser til rapporteringen tidligere under pkt 4.2 når det gjelder kvinneandelen totalt og innenfor forskjellige stillingskategorier ved høgskolen. Det er fortsatt innen høyere ledende og høyere vitenskapelige stillinger at kvinneandelen er uforholdsmessig lav. En positiv faktor er at kvinneandelen ved Avdeling for skog- og utmarksfag (som tradisjonelt har vært mannsdominert), har økt fra 35 til 40 %.

Innenfor de forskjellige stillingsgruppene er på de fleste områder gjennomsnittslønn for kvinner og menn nokså sammenfallende. Vi ser at det på enkelte saksbehandlrområder ligger

inne forskjeller som vi ønsker å analysere nærmere.

Gjennomsnittlig lønnstrinn ved utvalgte stillingskoder:

Stillingskode	Menn	Kvinner
1408 Førstekonsulent	49,41	47,4
1008 Høgskolelektor	59,98	59,16
1011 Førsteamanuensis	66,15	65,21
1198 Førstelektor	64,38	64,57
1475 Instituttleder	70	70,6
1017 Stipendiat	47,78	47,13

Oppfølging av IA-avtalen og diskrimineringsforbudet

Høgskolen, både på avdelings- og fellesnivået, har hatt et nært samarbeid med høgskolens bedriftshelsetjeneste HMS Øst og NAV Arbeidslivssenter ved oppfølging av sykmeldte gjennom blant annet deltakelse på dialogmøter og gjennom råd og veiledning i konkrete saker samt at medarbeidere har hatt tilbud om samtaler med rådgivere ved bedriftshelsetjenesten for å forebygge sykemelding. Vi ser likevel at det er en utfordring å komme i tidlig nok dialog med medarbeidere som er sykmeldt.

Høgskolens arbeid med tilpasning av bemanning til den samlede inntektsrammen har gjort at nyrekruttering er redusert til et minimum. Bemanningsreduksjoner bidrar til økt press på medarbeidere som blir igjen i organisasjonen, og er dermed vanskelig å kombinere med rekruttering av personer med nedsatt funksjonsevne. Høgskolen utfører imidlertid et kontinuerlig arbeid for å legge til rette for medarbeidere som har redusert funksjonsevne, midlertidig eller permanent, for at disse ressurser skal kunne utnyttes i organisasjonen. Ivaretaging av rettigheter for studenter med nedsatt funksjonsevne er omtalt under sektormål 1.

Høgskolen i **Hedmark**

Planer 2010

Årlig styringsdokument

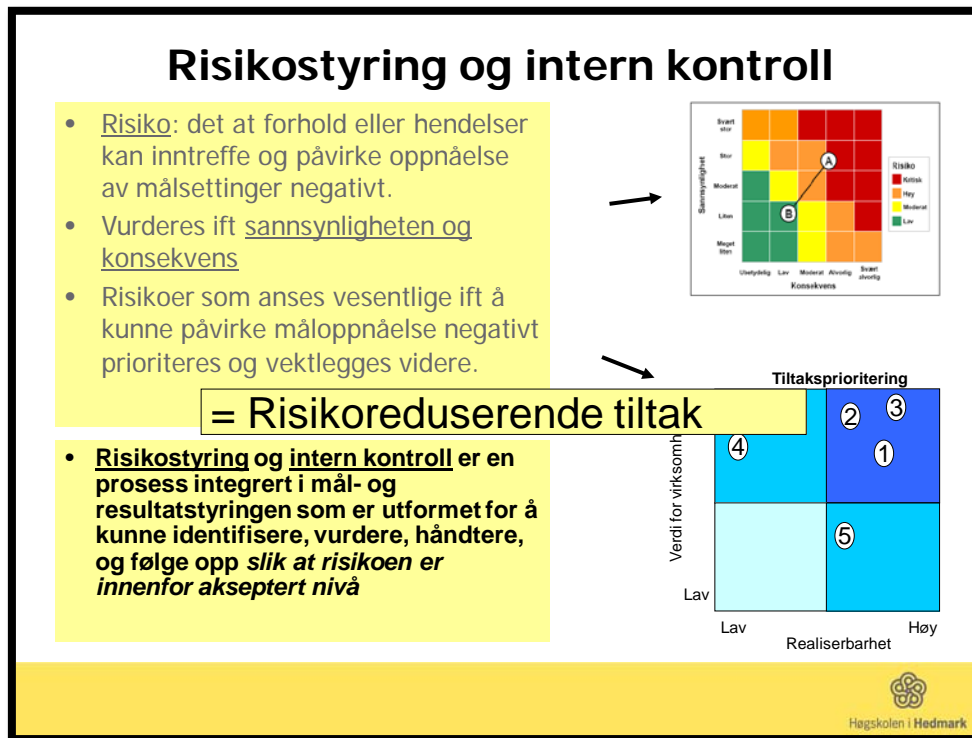
01.03.2010

Høgskolens arbeid med risikostyring.....	3
Planer for 2010	6
Sektormål 1	6
Virksomhetsmål 1.1	6
Virksomhetsmål 1.2	7
Virksomhetsmål 1.3	8
Sektormål 2	10
Virksomhetsmål 2.1	10
Virksomhetsmål 2.4	12
Sektormål 3	13
Virksomhetsmål 3.1	13
Virksomhetsmål 3.2	14
Sektormål 4	16
Virksomhetsmål 4.1	16
Virksomhetsmål 4.2	18
Virksomhetsmål 4.3	20
Virksomhetsmål 4.4	21
Plan for tildelt bevilgning for 2010	22
Budsjettmessige disponeringer 2010.....	23
Omprioriteringer.....	23
Vedlegg til Planer 2010.....	24

Høgskolens arbeid med risikostyring

Høgskolens arbeid med integrert risikostyring – overordnet beskrivelse

I høgskolens arbeid med integrert risikostyring danner følgende modell det overordnede utgangspunktet for tenkningen omkring risiko og risikostyring:

I modellen inngår disse hovedkomponentene:

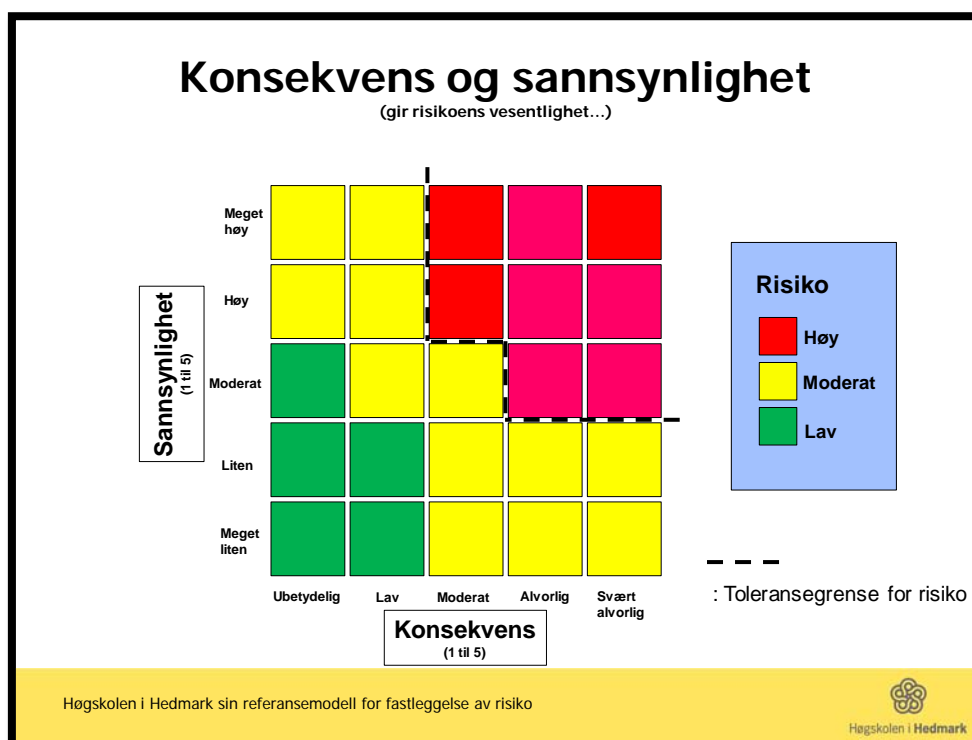
- **Overordnet ambisjon:** Den overordnede ambisjonen med å integrere risikostyringen¹ er å kunne identifisere, vurdere, håndtere og følge opp risikoer for å kunne redusere den negative effekten slik at den faller innenfor høgskolens *toleranse* for risiko (akseptert nivå).
- **Definisjonen av risiko:** Det at forhold eller hendelser kan inntreffe og påvirke oppnåelse av målsetninger på en negativ måte.
- **Vurdering av risiko:** Risiko skal vurderes som en multiplikator av *sannsynligheten* for at risikoen oppstår og *konsekvensen* dersom den inntreffer.
- **Iverksetting av risikoreducerende tiltak:** Risikoer som anses å kunne påvirke måloppnåelse negativt, og som ligger utenfor høgskolens *risikotoleranse*, skal følges opp ved å iverksette risikoreducerende tiltak.
- **Integrert risikostyring:** Arbeidet med risikostyring skal betraktes som en prosess som inngår som en naturlig del av høgskolens arbeid med mål- og resultatstyring.

¹ Les; Integrasjon med mål- og resultatstyringen

Høgskolens referansemodell for fastleggelse av vesentlig risiko

Med *vesentlig risiko* definerer høgskolen innenfor den valgte modellen de risikoer som har en sum på 12 eller høyere, når risikoens vurderte konsekvens multipliseres med dens sannsynlighet². I modellen fremgår dette i form av de røde feltene. Vurdert risiko av denne typen betraktes av høgskolen til å ligge *utenfor risikotoleransen* og skal med det følges opp med risikoreduserende tiltak.

I arbeidet med å finne frem til faktorer med *vesentlig risiko* har vi lagt følgende referansemodell til grunn:

Av modellen følger det at høgskolen gjør et skille mellom *risikofaktorer* og *vesentlig risiko*, idet faktorer med vesentlig risiko alltid skal følges opp med et risikoreduserende tiltak.

Integrert risikostyring i praksis ved HH

Den konkrete fremgangsmåten som høgskolen følger i arbeidet med å fastlegge faktorer med vesentlig risiko kan i store trekk beskrives slik:

- innledende idémyldring for å få frem viktige forhold og momenter knyttet til gjennomføringen av de respektive virksomhetsmål for 2010, herunder gjennomgang av vurderte risikofaktorer som ble definert for virksomhetsåret 2009:
 - i dette arbeidet var respektive virksomhetsmål primær referanse

² Se referansemodellen

- grovsortering av viktige forhold og momenter til de ulike kolonner (*mulig tiltak for måloppnåelse, mulig risikofaktor og mulig tiltak for å redusere risiko*)
- endelig fastlegging av *tiltak for måloppnåelse*
- vurdering av foreløpige *risikofaktorer* for å fastlegge hvilke av disse som får status som *vesentlig risiko*³
- endelig fastlegging av *tiltak for å redusere risiko*.⁴

Involverte og berørte under prosessen med å integrere risiko i virksomhetsplanleggingen

På *strategisk nivå* har høgskolestyret behandlet høgskolens ordning for mål- og resultatstyring, herunder integrert risikostyring, på desember- og mars-styremøtene. Styrets leder har ut over dette deltatt i den interne prosessen med å fastlegge faktorer for *vesentlig risiko*.

På *institusjonsnivå* har prosessen involvert medlemmene i rektoratet⁵, høgskolens strategiske ledergruppe⁶, høgskolens administrative møte⁷ og stabsmøtet⁸ i tilsvarende periode.

På *avdelingsnivå* har prosessen involvert avdelingenes ledergrupper og utvidede ledergrupper i perioden medio november til primo mars.

Se **vedlegg 1** for mer utførlig beskrivelse av hvordan prosessen med å integrere risikostyring i arbeidet med mål- og resultatstyring er fulgt opp og gjennomført.

³ Som vi har definert til å være de risikofaktorer som vi fikk tallet 12 eller høyere – jf HHs referansmodell for å fastlegge risiko (les; de risikofaktorer som ligger utenfor HHs *toleransgrense* (grensen er markert i referansmodellen)

⁴ Som i praksis vil si aktive tiltak for å redusere vurdert risiko, slik at risikoen faller *innenfor toleransgrensen*

⁵ Rektor og prorektorene

⁶ Rektor, prorektorer, høgskoledirektør, dekaner, fagdirektører og kommunikasjonssjef

⁷ Høgskoledirektør, stabsdirektør, fagansvarlige på fellesnivået og avdelingenes stabsledere

⁸ Høgskoledirektør, stabsdirektør og fagansvarlige på fellesnivået

Planer for 2010

Sektormål 1

Universiteter og høyskoler skal tilby utdanning av høy internasjonal kvalitet som er basert på det fremste innenfor forskning, faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid og erfaringskunnskap

Virksomhetsmål 1.1

Universiteter og høyskoler skal utdanne kandidater med høy kompetanse med relevans for samfunnets behov

Tabell for styringsparametere, virksomhetsmål 1.1

Styringsparameter	Resultat				Ambisjon 2010
	2006	2007	2008	2009	
					
Antall kvalifiserte førstevalgssøkere per studie plass	-	-	1,12	1,23	1,34

Tiltaksplan, virksomhetsmål 1.1

Tiltak for måloppnåelse	Vesentlig risiko	Tiltak for å redusere risiko
A. Videreutvikle profesjons-utdanningene og utdanningstilbud rettet mot offentlig og privat sektor, i samarbeid med arbeidslivet og andre institusjoner	1. At høgskolens rammevilkår til å svare på antatt vekst i studie plasser ikke er god nok	1.1 Samarbeide med skole- og helsesektoren om mulig vekst i praksis plasser 1.2 Klarlegge økonomiske og arealmessige konsekvenser av mulig økt vekst i studenttallet
B. Gjennomføre en kort- og langsiktig strategisk vurdering av studieprogrammet i lys av antatt vekst i	2. At vi ikke lykkes med å bygge og opprettholde robusthet i studieprogrammet, med særlig fokus på nye studier	2.1 Samarbeid mellom avdelingene, høgskoleledelsen, administrasjonen og utdanningsutvalget om oppfølging av nye studier

studieplasser		
C. Videreutvikle arbeidet med robuste fagområder og forskningsbasert undervisning		
D. Styrke aktiv deltakelse i regionale samarbeidsforum om utdanningstilbud		

Virksomhetsmål 1.2

Universiteter og høyskoler skal tilby et godt læringsmiljø med undervisnings- og vurderingsformer som sikrer faglig innhold, læringsutbytte og god gjennomstrømning

Tabell for styringsparametere, virksomhetsmål 1.2

Styringsparametere	Resultat				Ambisjon 2010
	2006	2007	2008	2009	
Antall nye studiepoeng pr egenfinansiert heltidsekivalent per år	-	-	48,4	45,0	48,0
Antall studenter per undervisnings-, forsknings- og formidlingsstilling	-	-	19,9	20,5	20,5
Gjennomføring iht avtalte utdanningsplaner	-	-	78,6	88,9	90,0
Egendefinert					
Grad av studenttilfredshet (studentenes tilfredshet med læringsmiljø og kvalitet)	-	-	81 %	80 %	80 %

Tiltaksplaner, virksomhetsmål 1.2

Tiltak for måloppnåelse	Vesentlig risiko	Tiltak for å redusere risiko
<p>A. Videreføre arbeid med bruk av utdanningsplaner og øke gjennomstrømningen på bachelor- og master-nivå</p> <p>B. Videreutvikling av rutiner for oppfølging av evalueringer av utdanningene</p> <p>C. En særskilt oppfølging av læringsmiljøutvalgets arbeid, blant annet med tanke på kontinuitet</p> <p>D. Videreføre arbeid med å styrke studentinvolvering i arbeid med studiekvalitet og medbestemmelse</p> <p>E. Følge opp arbeidet med revideringer av studieplaner i tråd med det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket</p>	<p>1. At vi ikke lykkes med å organisere undervisning og vurderingssystem slik at studentene arbeider jevnt og tar sine eksamener</p> <p>2. At det reviderte kvalitetssystemet for oppfølging av evalueringer av utdanningstilbud og læringsmiljø likevel ikke fungerer godt nok</p> <p>3. At vi ikke favner bredt nok i gjennomføringen av studiekvalitets-arbeidet (manglende fokus på nett- og samlingsbaserte studier, desentraliserte tilbud, mangfoldet i studentgruppen)</p>	<p>1.1 Tematisere kvalitetsarbeid, undervisningsorganisering og vurderingsordninger i ”Studiekvalitet i fokus”</p> <p>2.1 Arbeid med bredere forankring (studenter og ansatte) av arbeid med kvalitet i studiene ved hjelp av KS-systemet</p> <p>2.2 Forsterket dialog med studentorganisasjonene og i ledergruppa om evaluering av utdanning og læringsmiljø</p> <p>3.1 Samarbeid mellom avdelingene, høgskoleledelsen, -administrasjonen og Utdanningsutvalget for å sikre bredt fokus i kvalitetsarbeidet</p>

Virksomhetsmål 1.3

Universiteter og høyskoler skal ha et utstrakt internasjonalt utdannings-samarbeid av høy kvalitet, som bidrar til økt utdanningskvalitet

Tabell for styringsparametere, virksomhetsmål 1.3

Styringsparametere	Resultat				Ambisjon 2010
	2006	2007	2008	2009	
Antall utvekslingsstudenter (ut/innreisende)	86	148	84	92	100

Antall fremmedspråklige utdanningstilbud	9	9	22	16	16
Antall studietilbud i samarbeid med utenlandske institusjoner (fellesgrader)	0	0	0	0	0

Tiltaksplaner, virksomhetsmål 1.3

Tiltak for måloppnåelse	Vesentlig risiko	Tiltak for å redusere risiko
<p>A. Videreutvikle arbeidet med studentmobilitet og andre internasjonaliseringstiltak i bachelor- og masterprogrammet og i de to PhD-områdene det er søkt om akkreditering av PhD-program</p> <p>B. Videreføre arbeidet med å skape helhetlig samarbeid (utdanning og forskning) med strategiske samarbeidspartnere. Ha særlig fokus på nord-sør-samarbeid</p> <p>C. Arbeide med å synliggjøre internasjonaliseringstiltak bl.a. på hjemmesidene</p> <p>D. Stimulere vitenskapelig ansatte til å være aktive i internasjonale nettverk koblet til fagområdene de underviser og forsker i</p>	<p>1. At vi ikke lykkes med å innhente, systematisere og bruke erfaringene til internasjonale studenter og norske studenters internasjonale erfaringer i arbeidet med å styrke internasjonalisering</p> <p>2. At vi ikke lykkes med å få studentene til å utnytte sentrale tilbud om utveksling, som Erasmus-stipend</p>	<p>1.1 Utvikle rutiner, innhente erfaringer på tvers av studieprogram og stimulere til videreutvikling av studenters internasjonale erfaringer i arbeidet med studiekvalitet</p> <p>1.2 Videreutvikle punktet om internasjonalisering i malen for studieplaner og stimulere til gjennomgang av punktet i studieplanene</p> <p>2.1 Informasjonen om mulighetene til å søke Erasmus-stipend styrkes</p>

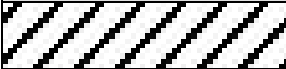
Sektormål 2

Universiteter og høyskoler skal oppnå resultat av høy internasjonal kvalitet i forskning, faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid

Virksomhetsmål 2.1

Universiteter og høyskoler skal gjennom nasjonalt og internasjonalt samarbeid tilby forskerutdanning av høy kvalitet. Forskerutdanningen skal være innrettet og dimensjonert for å ivareta behovene i sektoren og samfunnet for øvrig

Tabell for styringsparametere – virksomhetsmål 2.1

Styringsparametere	Resultat				Ambisjonsnivå 2010
	2006	2007	2008	2009	
					
Publikasjonspoeng per undervisnings-, forsknings- og formidlingsstilling	34,85:235,87 = 0,15	64,1:263 = 0,24	90,52 : 287,1 = 0,32	75,26 : 267,4 = 0,28	0,34
NFR-tildeling per undervisnings-, forsknings- og formidlingsstilling (kr)	4 170 000: 235,87 = 17 679	4 388 233:263 = 16 685	8 890 000:2 87,1= 30 965	8374 000: 267,4= 31 316	9 000 000=267,4 = 33 600
EU-tildeling per undervisnings-, forsknings- og formidlingsstilling (kr)	3 358 000: 235,87 = 14 236	3 434 374:263 = 13 058	1 929 000:28 8,1= 6 823	0: 267,4= 0	0
Egendefinert					
Vitenskapelige konferanseinnlegg på nasjonale og internasjonale konferanser	97	152	137	194	200
Antall ansatte som bidrar til publikasjonspoeng	28 (12 %)	55 (21 %)	61 (21 %)	81 (30 %)	96 (36 %)

Tiltaksplaner, virksomhetsmål 2.1

Tiltak for måloppnåelse	Vesentlig risiko	Tiltak for å redusere risiko
<p>A. Fordele stipendiater til robuste forskningsmiljø med intern veiledningskompetanse. Profesjonsrettede lærerutdanningsfag og anvendt økologi prioriteres.</p> <p>B. Styrke arbeid med internasjonale tiltak og samarbeid knyttet til stipendiatene og til de to områdene det er søkt om å få akkreditert PhD-er</p> <p>C. Utvikle samarbeid om forskerskoler innenfor relevante områder som springer ut av master- og PhD-satsingen</p> <p>D. Mandat for høgskolens PhD-utvalg utvikles</p>	<p>1. At framdriften i stipendiatenes arbeid forsinkes</p> <p>2. At fagområder der høgskolen har mastere, men der det ikke satses på PhD, ikke får stipendiatstillinger</p>	<p>1.1 Systemet for oppfølging av stipendiatene og deres doktorgradsarbeid og undervisningsoppgaver videreutvikles i samarbeid mellom avdelingene og høgskoleadministrasjonen</p> <p>1.2 Det utvikles en PhD-håndbok knyttet til arbeidet med oppfølging av de to PhD-søknadene</p> <p>1.3. Styrke oppmerksomheten om veilederrollen og veilederens oppgaver</p> <p>2.1 Stimulere til søknader om større eksternfinansierte forskningsprosjekt som inkluderer stipendiater, også innenfor områder der vi har mastere, men ikke PhD-satsing</p>

Tabell for styringsparametere – virksomhetsmål 2.2

Styringsparametere	Resultat				Ambisjonsnivå
	2006	2007	2008	2009	2010
					
Antall uteksaminerte doktorgradskandidater per undervisnings-, forsknings- og formidlingsstilling ⁹	-	-	-	-	-
Andel disputerte doktorgradskandidater av opptatte personer på doktorgradsprogram fem år tidligere ¹⁰	-	-	-	-	-

⁹ Gjelder ikke for HH

¹⁰ Gjelder ikke for HH

Egendefinerte					
Antall disputaser	3	5	7	1	4
Gjennomstrømming i organisert doktorgradsutdanning (netto årsverk)	3,5	3,8	3,7	3,4	3,7

Virksomhetsmål 2.4

De statlige høyskolene har et særskilt ansvar for profesjonsrettet forskning, utviklingsarbeid, kompetanseutvikling og nyskapende virksomhet i regionene. Samtidig skal de statlige høyskolene innrette sin forskningsinnsats slik at de oppnår resultater av høy internasjonal kvalitet innen fagområder de tildeler doktorgrad, og samarbeide nasjonalt og internasjonalt om forskning og utviklingsarbeid

Tiltaksplaner, virksomhetsmål 2.4

Tiltak for måloppnåelse	Vesentlig risiko	Tiltak for å redusere risiko
<p>A. Utvikle tydelig sammenheng mellom forskningsinnsats, arbeid med robuste fagmiljø og robuste utdannings-program. Bygge FoU-kulturer</p> <p>B. Vurdere innsatsområdesatsingen og beslutte innsats-områder for neste fase</p> <p>C. Videreutvikle forskningsinnsats knyttet til profesjonsrettede lærerutdanningsfag og anvendt økologi (områder der det er søkt akkreditering av PhD)</p> <p>D. Kartlegge FoU-arbeid knyttet til studie-</p>	<p>1. At vi ikke har god nok administrativ og faglig forskningsledelse</p> <p>2. At vi ikke har tilstrekkelig robust forsknings-kompetanse knyttet til helseutdanningene</p>	<p>1.1 Gjennomgå ordningene og stillingsressurser for administrativ og faglig forskningsledelse ved avdelingene og i høyskoleadministrasjonen. Iverksette nødvendige endringer.</p> <p>1.2. Bevisst arbeid med å rekruttere gode kandidater til faglig og administrativ forskningsledelse</p> <p>2.1 Vurdere forskningskompetansen og kompetanseutviklingsplanene knyttet til helseutdanningene og iverksette særlige tiltak</p>

programmene og utvikle planer for å sikre at utdanningene er knyttet til forskningsaktive miljø E. Arbeide målrettet for å søke eksterne midler til FoU, bl.a. gjennom regionale fond, NFR og EU		
---	--	--

Sektormål 3

Universiteter og høyskoler skal medvirke til å spre og formidler resultater fra forskning og faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid og bidra til innovasjon og verdiskapning basert på disse resultatene. Universiteter og høyskoler skal også legge til rette for at tilsatte og studenter kan delta i samfunnsdebatten

Virksomhetsmål 3.1

Universiteter og høyskoler skal gjennom formidling og deltagelse i offentlig debatt tilføre samfunnet resultatene fra forskning og utviklingsarbeid

Tabell for styringsparametere, virksomhetsmål 3.1

Styringsparameter (fastsatt av HH)	Resultat				Ambisjonsnivå
	2006	2007	2008	2009	2010
Resultater innen faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid og formidling	252**	351**	437	507	520

** Omfatter skrevne bidrag i nasjonalt publiserte tidsskrift (følgende publikasjonskategorier i FORSKDOK: A 17, A 18, A 21, A 23, A 24, A 41, A 42, A 43, A 52, B 12, B 13, B 14), oppdragsrapporter i HHs egen rapportserie, foredrag/fagmøter/populærvitenskapelige gjesteforelesninger/radio/TV og kunstnerisk utviklingsarbeid.

Tiltaksplaner, virksomhetsmål 3.1

Tiltak for måloppnåelse	Vesentlig risiko	Tiltak for å redusere risiko
<p>A. Formidlingsresultater trekkes sterkere inn i tildeling av FoU- og reisestipend</p> <p>B. Ta i bruk HH-Brage som redskap i formidling av FoU og kompetanse</p> <p>C. Utvikle registreringsordninger for formidlingsbidrag</p>	<p>1. At forskningsresultatene våre er for usynlige for allmennheten</p> <p>2. At formidling ikke prioriteres i tilstrekkelig grad av vitenskapelig tilsatte</p>	<p>1.1 Videreutvikle hjemmesidene</p> <p>1.2 Vurdere medlemskap i forskning.no</p> <p>1.3. Fortsette arbeidet med å stimulere til kronikkskriving</p> <p>1.4 Etablere formidlingspris</p> <p>2.1 Tydeligere kommunisere at formidlingsresultat er utvalgt som egendefinert styringsparameter</p> <p>2.2 Vurdere å arrangere egne fagdager om formidling</p>

Virksomhetsmål 3.2

Universiteter og høyskoler skal medvirke til samfunns- og næringsutvikling gjennom utdanning, innovasjon og verdiskaping

Tabell for styringsparametere, virksomhetsmål 3.2

Styringsparametere	Resultat				Ambisjonsnivå
	2006	2007	2008	2009	2010
					
Omfang av bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet	33 457 000	41 0177 000*	42 135 000*	61 492 000**	62 000 000
Mottatte forretningsideer	1	0	0	0	0
Mottatte forretningsideer som har resultert i nyopprettede selskaper	0	0	0	0	0

* Omfatter tilskudd til annen bidrags- og oppdrags-finansiert aktivitet i note 1, 2007 og 2008

** Omfatter tilskudd til annen bidrags- og oppdrags-finansiert aktivitet og andre statlige forvaltningsorgan (eksklusive NFR-inntekter).

Økningen av omfanget innen bidrags- og oppdrags-finansiert aktivitet skyldes økninger i tilskudd fra andre statlige organer (+ 4 mill), økning i oppdragsprosjekter (+ 3,4 mill) og økning i bidragsprosjekter (+ 11,8 mill).

Tiltaksplaner, virksomhetsmål 3.2

Tiltak for måloppnåelse	Vesentlig risiko	Tiltak for å redusere risiko
<p>A. Styrket samarbeid med regionale og nasjonale aktører om FoU, kompetanseutvikling, etter- og videreutdanning</p> <p>B. Rette særlig oppmerksomhet mot hvordan fagområdene kan bidra til kompetanseheving, etter- og videreutdanning, innovasjon og verdiskaping i offentlig og privat sektor</p> <p>C. Stimulere til diskusjon og videreutvikling av hvordan målet om endrings- og utviklingskompetanse som et læringsutbytte i studieprogrammene, kan nås</p> <p>D. Arbeide med å utvikle retningslinjer for immaterielle rettigheter</p>	<p>1. At vi ikke lykkes med å utvikle relevante samarbeidstiltak om FoU med samfunns- og næringsliv</p> <p>2. At vi ikke lykkes med å øke bidrags- og oppdragsfinansiert virksomhet</p>	<p>1.1 Gjennomgå de ulike samarbeidsarenaene, vurdere endringer og sette i verk eventuelle nye tiltak</p> <p>2.1 Fortsette arbeidet med å synliggjøre HHs kompetanse</p> <p>2.2 Videreutvikle organiseringen av BOA-virksomheten og fortsette utprøving av ulike måter å komme i dialog med ulike interessenter</p> <p>2.3. Utnytte høgskolens samlede erfaringer med å delta i anbudskonkurranser</p>

Sektormål 4

Universiteter og høyskoler skal organisere og drive sin virksomhet på en slik måte at samfunnsoppdraget blir best mulig ivaretatt innenfor rammen av disponible ressurser

Virksomhetsmål 4.1

Universiteter og høyskoler skal sikre en god og effektiv forvaltning av ressursene

Tabell for styringsparametere, virksomhetsmål 4.1

Styringsparametere	Resultat				Ambisjonsnivå
	2006	2007	2008	2009	2010
					
Driftsutgifter pr avlagte 60-studiepoengsenheter	120,6	138,2	144,3	149,6	150
Driftsutgifter pr publikasjonspoeng (kr)	10.593	6.327	4.846	6.041	6.000
Forholdet mellom vitenskapelig og administrativt ansatte	Vit: 262 T/A: 179 1,54	Vit: 291 T/A: 173 1,68	Vit: 313 T/A: 177 1,77	Vit: 294 T/A: 163 1,8	1,8

Tiltaksplaner, virksomhetsmål 4.1

Tiltaksplan for måloppnåelse	Vesentlig risiko	Tiltak for å redusere risiko
A. Videreføre omstillingsprosess med tilpassing av bemanning til den samlede inntektsrammen, og samtidig ivareta strategisk profil og satsninger.	1. At vi i arbeidet ikke klarer å holde fast ved høgskolens langsiktige målsetninger	1.1. Videreføre arbeidet i de ulike ledergrupper ¹² og relevante fagmiljøer for å styrke endringsbevissthet og endringsevne. 1.2. Gjennomføre omstillingsprosesser med god

¹² I praksis vil dette skje ved at alle ledergrupper i 2010 utfordres til jevnlig å sette nevnte problemstilling på agendaen

<p>B. I omstillingsarbeidet både videreutvikle robust fagprofil og arbeide med endringer i arbeidsorganisering og -metoder i så vel faglig- som administrativ virksomhet.</p> <p>C. Videreutvikle styringsverktøy for bemanning.</p> <p>D. Tilrettelegge bemanningsreduksjon i nært samarbeid med tjenestemannsorganisasjonene¹¹, for å sikre felles forståelse av utviklingsutfordringene og god videre informasjon til øvrige ansatte.</p> <p>E. Sikre kompetent oppgaveløsning ved alle høgskolens administrative fagområder, med særlig fokus på områdene økonomi- og lønnsforvaltning</p> <p>F. Videreutvikle en profesjonell lønns- og personalforvaltning med særlig henblikk på gjeldende regelverk for faglig personale.</p> <p>G. Videreføre arbeidet med å styrke kompetansen innen økonomistyring på de ulike styringsnivåene i organisasjonen</p>	<p>2. At omstillingen fører til utrygghet, kompetanselekka sje og økt sykefravær</p> <p>3. At ledere ikke grundig nok følger opp regelverk og rutiner for arbeidstid med mer for faglige stillinger.</p>	<p>informasjon til og kommunikasjon med ansatte, og med løsningsorientert fokus.</p> <p>1.3.Tett involvering av ansatte i prioritering av arbeid og oppgaveløsning</p> <p>3.1.Styrke opplæring og internkontroll</p>
---	--	--

¹¹ For de deler av virksomheten i 2010 som det fremdeles er behov for at gjennomfører formelle omstillingsprosesser (jf her at høgskolens omstillingsvedtak av desember -09 varer ut 2010)

Virksomhetsmål 4.2

Universiteter og høyskoler skal gjennom sin personalpolitikk medvirke til et høyt kompetansenivå, et godt arbeidsmiljø og et mindre kjønnsdelt arbeidsliv

Tabell for styringsparametere – virksomhetsmål 4.2

Styringsparametere	Resultat				Ambisjonsnivå 2010
	2006	2007	2008	2009	
Andel førstestillinger av totalt antall undervisnings-, forsker- og formidlingsstilling	0,39	0,38	0,39	0,42	0,45
Andel kvinner, totalt	0,56	0,56	0,56	0,57	0,57
Andel kvinner pr undervisnings-, forsker- og formidlingsstillinger	0,48	0,50	0,50	0,48	0,50
Egendefinerte					
Andel kvinner professorer	0,27	0,27	0,18	0,18	0,25
Andel kvinner førsteamanuensis	0,35	0,33	0,30	0,32	0,35
Andel kvinner førstelektor	0,49	0,51	0,52	0,47	0,50
Andel kvinner første nivå og høyere samlet	0,39	0,39	0,34	0,33	0,35
Andel ansatte som trives godt eller meget godt på arbeidsplassen	-	-	90 %	82,7 %	80 %*
Sykefraværprosent	4,8	4,8	4,9	5,1	4,8

* Kommentar: Høgskolen har sett at det i omstillingstider er realistisk å sette en noe lavere ambisjon for trivselsprosenten enn de resultatene vi hadde i 2009. Vi understreker samtidig at vi ønsker å benytte oppfølging av arbeidsmiljøundersøkelsene i et kontinuerlig oppfølgings- og forbedrings-arbeid, ettersom vi mener at engasjerte medarbeidere som trives hos oss er en viktig faktor for å lykkes så vel i studentrettet arbeid som i økonomisk styring av virksomheten.

Tiltaksplaner, virksomhetsmål 4.2

Tiltaksplan for måloppnåelse	Risikofaktorer	Tiltak for å redusere risiko
<p>A. Målrettet kompetanseplanlegging og kompetanseheving for faglig og teknisk/administrativt personale</p> <p>B. Følge opp gode doktorgradskandidater med sikte på tilsetning i HH</p> <p>C. Gjennomføre formelt vedtatte nedbemanningstiltak, slik at særskilt viktig kompetanse beholdes.</p> <p>D. Forbedre, systematisk å gjennomføre og følge opp arbeidsmiljøundersøkelse</p> <p>E. Fokus på nærværsfaktorer og arbeidsmiljø. Aktiv oppfølging av sykmeldte.</p> <p>F. Iverksette prosesser som styrker lederskap/medarbeiderskap og deltakelse/medansvar for utvikling av høgskolen og av arbeidsmiljøet.</p> <p>G. Tilrettelegge for at høgskolens forskjellige fora bevisstgjøres på spørsmål knyttet til likestilling og mangfold</p>	<p>1. At HH mister/ikke klarer å rekruttere verdifull kompetanse hvis høgskolens betingelser ikke oppleves attraktive</p> <p>2. At ledere ikke tydelig prioriterer oppfølging av resultatene i arbeidsmiljøundersøkelsen</p> <p>3. At kvinner ikke finner lederstillinger og faglige toppstillinger i HH aktuelle eller attraktive</p>	<p>1.1 Målrettet oppfølging av den enkelte ansatte med hensyn til forsknings- og utviklingsvilkår¹³</p> <p>1.2 Gjennomgå høgskolens arbeidsplanlegging, lønnspolitikk og incentivordninger</p> <p>2.1 Styrket oppfølging av arbeidsmiljøundersøkelsene, med rapportering fra alle nivåer</p> <p>3.1 Arbeide videre med å bevisstgjøre mulige kvinnelige kandidater til lederstillinger og faglige toppstillinger</p> <p>3.2 Arbeide videre med å tilrettelegge for individuelle vilkår</p>

¹³ Hensikten med dette punktet er å bidra en ordning der FoU-tid målrettes ut fra den enkeltes forskningsmessige produksjon

Virksomhetsmål 4.3

Universiteter og høyskoler skal ivareta høy kvalitet i økonomiforvaltningen. God intern kontroll og effektiv ressursforvaltning skal tas hensyn til i institusjonens strategiske prioriteringer

Tabell for styringsparametere, virksomhetsmål 4.3

Styringsparametere	Resultat				Ambisjonsnivå
	2006	2007	2008	2009	2010
/					
Likviditetsgrad ¹⁴	1,39	1,51	1,26	1,30	1,30
Avregninger ¹⁵	1.699	2.664	-7.359	-5.827	- 10 mill*
Egendefinerte					
Resultat EFV	4,6 mill	4,4 mill	5,8 mill ¹⁶	4,68 mill	3,5 mill
Øk. rapportering til styret	3	3	4	4	4
Gjennomføre interne kontroller på økonomidata jf. øk.regelverkets §14	3	3	4	4	4
Nødvendig antall anbudsrunder gjennomføres innenfor offentlig regelverk for anskaffelser	.	2	2	4	12

* 10 mill blir avregningen i 2010 da vi planlegger med å bruke tidligere avsatte midler til investering i Terningen Arena. Det foreligger for øvrig ingen planer om større overskudd på driften som kan avdempe negativ avregning.

Tiltaksplaner, virksomhetsmål 4.3

Tiltaksplan for måloppnåelse	Risikofaktorer	Tiltak for å redusere risiko
<p>A. Gjennomføre 2010-delen av den pågående omstillingsprosessen</p> <p>B. Videreføre arbeidet med å sikre at alle aktiviteter</p>	<p>1. At kortsiktige målsettinger får fokus fremfor arbeidet med å nå de langsiktige målene</p>	<p>1.1 Måltrettet oppfølging av ledere og medarbeidere på ulike nivå for å styrke felles forståelse omkring de langsiktige målsetningene</p>

¹⁴ Er lik omløpsmidler dividert på kortsiktig gjeld

¹⁵ Viser hvor stor tilgang/avgang det er i avsetninger

¹⁶ Dette er en resultatgrad på 11%, hvilket er svært godt sammenlignet med sektoren for øvrig

<p>gjennomføres innenfor budsjettrammen på alle nivå i organisasjonen</p> <p>C. Videreutvikle høgskolens system for anskaffelser og sikre fortsatt høy fokus på korrekt forvaltning av bidrags- og oppdragsfinansierte aktiviteter</p> <p>D. Videreutvikle høgskolens system for intern kontroll med henblikk på å avdekke feil og mangler</p> <p>E. Videreutvikle interne retningslinjer og rutiner for å opprettholde eller styrke regnskapskvaliteten</p>	<p>2. At vi ikke klarer å sikre god nok erfaringsoverføring mellom de ulike ledd i organisasjonen</p>	<p>2.1 Sette ekstra fokus på problemstillingen i 2010 og bruke alle formelle lederfora aktivt til å styrke bevisstgjøringen av denne felles utfordringen og til å formidle og spre ”beste praksis” – erfaringer på området</p>
--	---	--

Virksomhetsmål 4.4

Universiteter og høyskoler skal bidra til at nasjonale kunnskapsressurser forvaltes helhetlig og til at oppgaver og ansvar fordeles og løses gjennom samarbeid

Tabell for styringsparametere – virksomhetsmål 4.4

Styringsparameter	Resultat				Ambisjonsnivå
	2006	2007	2008	2009	2010
Antall studietilbud i samarbeid med andre norske institusjoner (fellesgrader)	-	-	-	-	1

Tiltaksplaner, virksomhetsmål 4.4

Tiltak for måloppnåelse	Vesentlig risiko	Tiltak for å redusere risiko
<p>A. Samarbeid om igangsetting av nye grunnskolelærerutdanninger med Høgskolen i Oslo innenfor region Oslo-Nord</p> <p>B. I samarbeid med Høgskolene i Gjøvik og Lillehammer gjennomgå eksisterende og mulige nye faglige SAK-prosjekt mellom de tre høgskolene</p> <p>C. Samarbeid med UMB og HINT om en helhetlig plan for landbruksutdanningene i Norge</p> <p>D. Vurdere om igangsatt samarbeid med andre institusjoner om utdanningstilbud kan videreutvikles. Særlig oppmerksomhet på eksisterende fellesgrader</p> <p>E. Identifisere andre fagområder det er aktuelt å utvikle et forpliktende samarbeid med andre institusjoner om</p>	<p>1. At samarbeidet ikke tuftes på gode nok avtaler slik at samarbeidet om utdanningsprogram blir for økonomisk ugunstig</p> <p>2. At HH og samarbeidspartnere ikke når opp i den nasjonale konkurransen om SAK-midler</p>	<p>1.1 Gjennomgå erfaringene vi har med samarbeid om utdanningsprogram og videreutvikle et avtaleverk som inkluderer en økonomisk kalkyle</p> <p>2.1 Arbeide med strategisk vurdering av hvilke samarbeidstiltak som skal utvikles ved hver avdeling</p> <p>2.2 Sørge for å holde oss løpende orientert om ulike pågående samarbeidstiltak innenfor de sentrale utdanningsområdene våre</p>

Plan for tildelt bevilgning for 2010

Høgskolestyret vedtok budsjett tildelingen til avdelingene 17. desember 2009. Avdelingene hadde forut for styrebehandlingen presentert et detaljbudsjett med informasjon om kostnader og inntekter.

Budsjettprosessen startet imidlertid primo august og i løpet av august og september var avdelingene godt i gang med budsjettarbeidet for 2010. Allerede våren 2009 ble kostnader for

lønn- og sosiale kostnader gjennomgått grundig og nye stillingsplaner ble utarbeidet på avdelingsnivå. Som konsekvens av at kostnadene for arbeidskraft er den største kostnadsdriveren ønsker HH å bruke stillingsplaner som et styringsverktøy for å styre kostnadsutviklingen. Husleie er også en kostnadsdriver som utgjør en stor andel av høgskolens budsjett. Husleien vil øke i 2010 da det blir tatt i bruk nye undervisningsarealer.¹⁷

Budsjettmessige disponeringer 2010

	Budsjett 2010	Regnskap 2009
Bevilgningsinntekt	390 799	
Andre inntekter	62 246	
Sum inntekt	453 045	453 499
Lønn og sos kost	291 426	288 330
Andre driftskostnader	165 885	166 315
Sum driftskostnader	457 310	454 645
Overføringer BOA/Note1!	-4 265	-1 146
Sum	0	0

Styret vedtok studieprogrammet for HH høsten -09 og dette danner grunnlaget for prioritert bruk av bevilgningen. HHs interne budsjettfordelingsmodell fordeler bevilgning til avdelingene etter vedtatt studieprogram, antall studenter, avdelingens studiepoengsproduksjon og produksjon av publikasjonspoeng.

Omprioriteringer

Inntekter

HH leverer et budsjett som har innbakt økt bevilgningsinntekt fra KD. Andre inntekter er forsiktig budsjettert i forhold til avsluttede regnskapsstørrelser for 2009. Årsak til nedgang i budsjetterte inntekter er usikkerhet om omfanget på BOA for 2010.

Investeringer

HH har ekstraordinært omprioritert midler fra driftskostnader til investeringer i 2010. I budsjettåret 2010 er det øremerket avsetning på kr 10 mill til investering i Terningen Arena. Investeringskostnaden er på ca kr 20 mill, og de øvrige midlene er avsatt tidligere år.

¹⁷ Biohus 3 og renoverert "A-bygg" på campus Hamar planlegges tatt i bruk innen høsten 2010 og innflytting i Terningen Arena planlegges innen 23.12.

Omprioritering fra drift til investering er krevende for en virksomhet med økonomiske utfordringer og vil bety ytterligere reduksjoner i driftsbudsjettet.

Lønn og sosiale kostnader

Lønn- og sosiale kostnader øker svakt for 2010. I løpet av 2009 ble det nedbemannet med 33 årsverk, og ytterligere kostnadskutt innen lønn- og sosiale kostnader planlegges gjennomført i 2010.

Vedlegg til Planer 2010

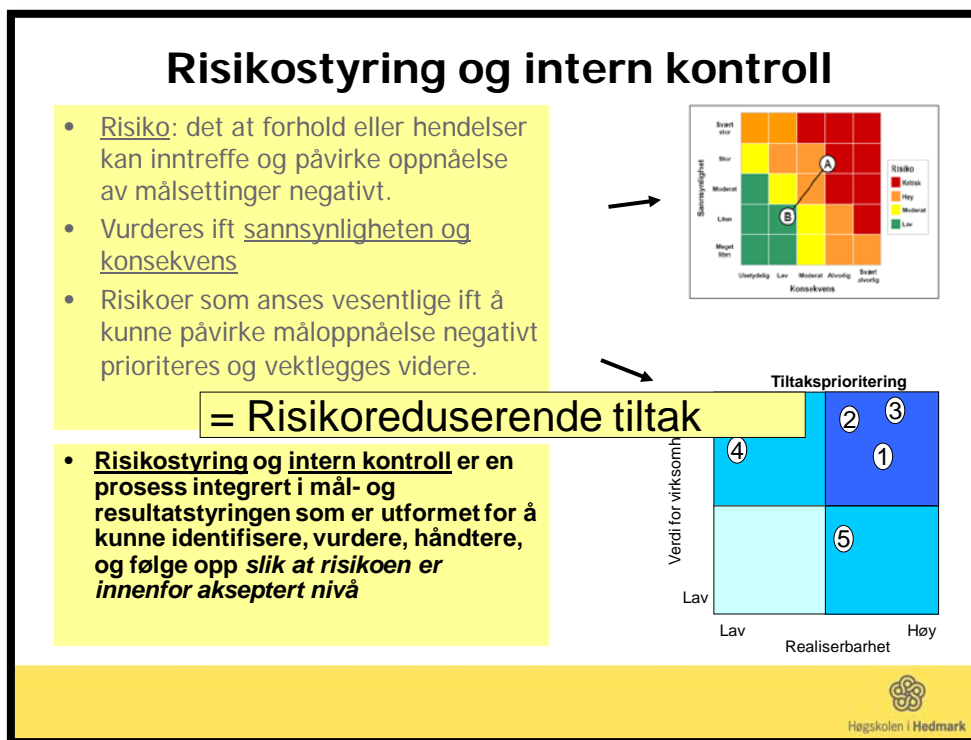
Til ”planer 2010” følger to vedlegg:

- vedlegg 1: Som beskriver høgskolens arbeid med integrert risikostyring
- vedlegg 2: Som viser en oversikt over potensiell vekst i studieplasser.

Høgskolens arbeid med risikostyring

Høgskolens arbeid med integrert risikostyring – overordnet beskrivelse

I høgskolens arbeid med integrert risikostyring danner følgende modell det overordnede utgangspunktet for tenkningen omkring risiko og risikostyring:

I modellen inngår disse hovedkomponentene:

- **Overordnet ambisjon:** Den overordnede ambisjonen med å integrere risikostyringen¹ er å kunne identifisere, vurdere, håndtere og følge opp risikoer for å kunne redusere den negative effekten slik at den faller innenfor høgskolens *toleranse* for risiko (akseptert nivå).
- **Definisjonen av risiko:** Det at forhold eller hendelser kan inntreffe og påvirke oppnåelse av målsetninger på en negativ måte.
- **Vurdering av risiko:** Risiko skal vurderes som en multiplikator av *sannsynligheten* for at risikoen oppstår og *konsekvensen* dersom den inntreffer.
- **Iverksetting av risikoreducerende tiltak:** Risikoer som anses å kunne påvirke måloppnåelse negativt, og som ligger utenfor høgskolens *risikotoleranse*, skal følges opp ved å iverksette risikoreducerende tiltak.

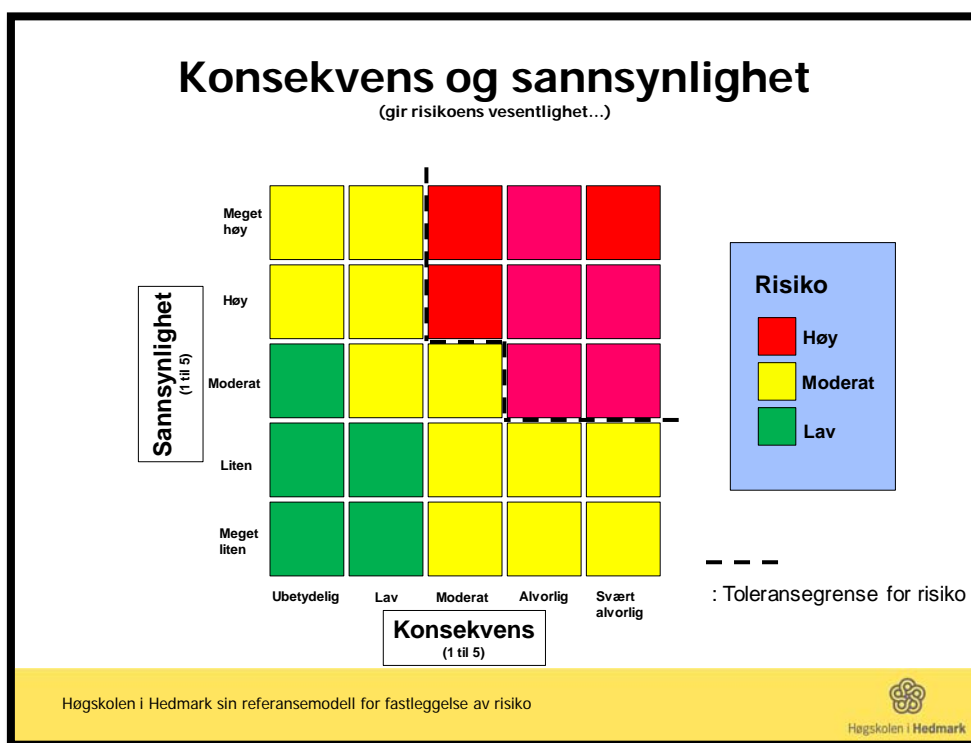
¹ Les; Integrasjon med mål- og resultatstyringen

- **Integrert risikostyring:** Arbeidet med risikostyring skal betraktes som en prosess som inngår som en naturlig del av høgskolens arbeid med mål- og resultatstyring.

Høgskolens referansemodell for fastleggelse av *vesentlig risiko*

Med *vesentlig risiko* definerer høgskolen innenfor den valgte modellen de risikoer som har en sum på 12 eller høyere, når risikoens vurderte konsekvens multipliseres med dens sannsynlighet². I modellen fremgår dette i form av de røde feltene. Vurdert risiko av denne typen betraktes av høgskolen til å ligge *utenfor risikotoleransen* og skal med det følges opp med risikoreducerende tiltak.

I arbeidet med å finne frem til faktorer med *vesentlig risiko* har vi lagt følgende referansemodell til grunn:

Av modellen følger det at høgskolen gjør et skille mellom *risikofaktorer* og *vesentlig risiko*, idet faktorer med vesentlig risiko alltid skal følges opp med et risikoreducerende tiltak.

Integrert risikostyring i praksis ved HH

Den konkrete fremgangsmåten som høgskolen følger i arbeidet med å fastlegge faktorer med vesentlig risiko kan i store trekk beskrives slik:

² Se referansemodellen

- innledende idémyldring for å få frem viktige forhold og momenter knyttet til gjennomføringen av de respektive virksomhetsmål for 2010, herunder gjennomgang av vurderte risikofaktorer som ble definert for virksomhetsåret 2009:
 - i dette arbeidet var respektive virksomhetsmål primær referanse.
- grovsortering av viktige forhold og momenter til de ulike kolonner (*mulig tiltak for måloppnåelse, mulig risikofaktor og mulig tiltak for å redusere risiko*)
- endelig fastlegging av *tiltak for måloppnåelse*
- vurdering av foreløpige *risikofaktorer* for å fastlegge hvilke av disse som skal ha status som *vesentlig risiko*³
- endelig fastlegging av *tiltak for å redusere risiko*.⁴

Involverte og berørte under prosessen med å integrere risiko i virksomhetsplanleggingen

På *strategisk nivå* har høgskolestyret behandlet høgskolens ordning for mål- og resultatstyring, herunder integrert risikostyring, på desember- og mars-styremøtene. Styrets leder har ut over dette deltatt i den interne prosessen med å fastlegge faktorer for *vesentlig risiko*.

På *institusjonsnivå* har prosessen involvert medlemmene i rektoratet⁵, høgskolens strategiske ledergruppe⁶, høgskolens administrative møte⁷ og stabsmøtet⁸ i tilsvarende periode.

På *avdelingsnivå* har prosessen involvert avdelingenes ledergrupper og utvidede ledergrupper i perioden medio november til primo mars.

Proessen og fremgangsmåten for øvrig

Proessen omkring arbeidet med "Rapport 2009, planer 2010" har fulgt følgende faser:

- innledende fase (nov – des):
 - gjennomgang av erfaringer fra fjorårets prosess ("Rapport 2008, planer 2009")
 - gjennomgang av erfaringene fra halvårsrapporteringen, som ble lagt fram for høgskolestyret i september
 - gjennomgang og revisjon av eksternt og internt underlagsmateriale og konsepter for *integrert risikostyring*
 - en første gjennomgang for å identifisere *risikofaktorer* for virksomhetsåret 2010.

³ Som vi har definert til å være de risikofaktorer som vi fikk tallet 12 eller høyere – jf HHs referansemodell for å fastlegge risiko (les; de risikofaktorer som ligger utenfor HHs *toleransgrense* (grensen er markert i referansemodellen)

⁴ Som i praksis vil si aktive tiltak for å redusere vurdert risiko, slik at risikoen faller *innenfor toleransgrensen*

⁵ Rektor og prorektorene

⁶ Rektor, prorektorer, høgskoledirektør, dekaner, fagdirektører og kommunikasjonssjef

⁷ Høgskoledirektør, stabsdirektør, fagansvarlige på fellesnivået og avdelingenes stabsledere

⁸ Høgskoledirektør, stabsdirektør og fagansvarlige på fellesnivået

- første involvering av høgskolestyret (desember styremøte):
 - gjennomgang av HHs konsept for risikostyring
 - orientering om arbeidet med ”Rapport 2009, planer 2010” med vekt på integrering av risikoaspektet
 - diskusjon og kommentarer fra styret.
- hovedfase (jan – ultimo feb):
 - utvikling av rapport-delen av ”Rapport 2009, planer 2010”:
 - fagdirektører og rektor utarbeidet utkast til evaluering av måloppnåelse på institusjonsnivå, med utgangspunkt i plan-delen av ”Rapport 2008, planer 2009” og halvårsrapporten pr sep -09
 - avdelingene utarbeidet evalueringsrapporter om måloppnåelse, med utgangspunkt i avdelingsvise virksomhetsplaner
 - fagdirektørene og rektorat utarbeidet endelig utkast til rapportformulering innen eget ansvarsområdet
 - rapportbidragene ble sammenstilt og oversendt rektor og høgskoledirektør i uke 7.
 - utvikling av plan-delen av ”Rapport 2009, planer 2010”:
 - fagdirektører og rektorat utarbeidet utkast til tiltaksplaner og risikofaktorer basert på plan-delen av ”Rapport 2008, planer 2009”, halvårsrapporten pr sep -09 og vurdering av viktige institusjonelle utfordringer i 2010
 - avdelingene utarbeidet utkast til tiltaksplaner og risikofaktorer basert på egen virksomhetsplan for 2009, halvårsrapporteringen pr sep -09 og vurdering av viktige avdelingsvise utfordringer i 2010
 - gjennomføring av *samordningsmøter* mellom institusjons-nivået og den enkelte avdeling for å samordne felles- og avdelingsspesifikke utfordringer, herunder fastlegge faktorer for *vesentlig risiko*⁹
 - fagdirektørene og rektorat utarbeidet endelig utkast til planformuleringene innen eget ansvarsområdet
 - planformuleringene ble sammenstilt og oversendt rektor og høgskoledirektør i uke 7.
 - Felles:
 - rektor og høgskoledirektør la frem forslag til endelig ”Rapport 2009, planer 2010” for strategisk ledergruppe tirsdag 23.2
 - rektor og høgskoledirektør la frem forslag til endelig ”Rapport 2009, planer 2010” for medbestemmingsmøtet onsdag 24.2

⁹ Se mer utdypende beskrivelse av prosessen under under-punktet ”Utvikling av risikofaktorer:”

- høgskoledirektør oversendte høgskolestyret forslag til endelig "Rapport 2009, planer 2010" i uke 8
- høgskolestyret vedtok endelig dokument for fremsendelse til KD mandag 1. Mars.

Konkrete målsetninger for årets prosess (jf ambisjonen om kontinuerlig videreutvikling)

Følgende målsetninger har ligget til grunn for arbeidet med å lage dokumentet "Rapport 2009, planer 2010":

- å videreutvikle involveringsgraden hos de ulike ledergrupper, herunder styrets involvering mhp endelig valg av faktorer av typen "vesentlig risiko"
- å videreutvikle rapport-delen mhp å tydeliggjøre evalueringen av måloppnåelse
- å videreutvikle plan-delen mhp den *vertikale* sammenhengen mellom de ulike tiltaksplanene og virksomhetsmålet, og mhp den *horisontale* sammenhengen mellom de ulike tiltaksplanene og faktorene av typen "vesentlig risiko".

Overordnede erfaringer

I løpet av prosessen har vi gjort oss disse overordnede erfaringene:

- vi opplever å ha funnet et format på dokumentet som fungerer bra for HH
- vi har lyktes med å nå videreutviklings-målsetningene, som ble definert etter fjorårets prosess.

Mot det grunnlaget er det høgskolens vurdering at vi har på plass et operativt konsept for integrert risikostyring.

Vedlegg 2
(til "Rapport 2009, planer 2010")

Utdanningsinstitusjon: ____ Høgskolen i Hedmark

LANGT SKJEMA

Overordnede spørsmål som besvares helt kort og konsist, jf. den strategiske delen av Rapport og planer (2009-2010).

1. Hvor mange studieplasser kan institusjonen øke med fra dagens nivå frem mot høsten 2011, gitt dagens rammebetingelser og infrastruktur?

310

2. Hvilke begrensende faktorer står institusjonen særlig overfor som hindrer vekst (kan spesifiseres på utdanningsprogram ved behov)?

I forhold til enkelte helseutdanningene er praksisplasser en utfordring, men det er igangsatt dialog med aktuelle praksissteder om mulig vekst.

3. Er det særskilte studieprogram som institusjonen ønsker å prioritere spesielt av strategiske årsaker eller for å rendyrke en faglig profil?

50 studieplasser til toårige mastere knyttet til grunnskolelærerutdanninger ble foreslått av HH som tiltak utenfor rammen til statsbudsjett 2011. Prioritering av studieplasser i tråd med spørsmål 3: 1) Lærerutdanninger med særlig vekt på tre toårige mastere som påbygninger til de nye grunnskolelærerutdanningene samt nye plasser til grunnskolelærerutdanning 1.-7, 2) Helseutdanningsbachelor (sykepleie, tannpleie, folkehelse) 3) Økonomi- og ledelsesfag inklusiv desentraliserte tilbud, 4) Skog- og utmarksfag. Disse prioriteringene er i tråd med høgskolens strategiske plan og dessuten i tråd med Utdanningslinja der i tillegg til lærerutdanninger, helseutdanning og realfag også behov for vekst i økonomi- og ledelsesfag er nevnt. I St.meld.nr 11 nevnes behovet for opptrapping mastergrader lærerutdanning.

4. Er det særskilte studieprogrammer som institusjonen ønsker å bygge ned eller avvikle av samme årsaker?

Informatikkstudier ved Avdeling ØLR (Campus Rena) er under nedbygging og i ferd med å fases ut.

		Opptak 2009 (antall studie- plasser)	Planlagt opptak 2010 (antall studie-plasser)	Muligheter for økning i antall studieplasser til høst 2010?	Muligheter for økning i antall studieplasser til høst 2011?
		Antall	Antall	Ca. antall	Ca. antall
Helse- og sosialfag	Samlet	302	326	60	30
	<i>hvorav:</i> Medisin	0	0	0	0
	Odontologi	0	0	0	0
	Psykologi	0	0	0	0
	Farmasi	0	0	0	0
	Barnevernpedagog	0	0	0	0
	Bioingeniør	0	0	0	0
	Ergoterapeut	0	0	0	0
	Ernæring	0	0	0	0
	Audiograf	0	0	0	0
	Fysioterapi	0	0	0	0
	Radiograf	0	0	0	0

Vedlegg 2
(til "Rapport 2009, planer 2010")

Reseptar	0	0	0	0
Sosionom	0	0	0	0
Sykepleier (inkl. deltidstilbud m/oppstart jan)	237	225	20	20
Vernepleier	0	0	0	0
Døvetolk	0	0	0	0
Tannpleier	13	15	5	10
Folkehelse (BA)	25	20	20	0
Tanntekniker	0	0	0	0
ABIOK	0	26	5	0
Helsesøster	0	0	0	0
Jordmor	0	0	0	0
Eldreomsorg (tilbys på deltid)	4	10	5	0
Master i psykisk helsearbeid (inkl opptak til 2. st.år)	23	30	5	0

Lærerutdanning	Samlet	304,5	310	110	60
	<i>hvorav:</i> Integrrert femårig lærerutdanning	0	0	0	0
	Grunnskolelærer - steg 1-7	(allm.l) 139	100	20	20
	Grunnskolelærer - steg 5-10		60	0	0
	Praktisk-pedagogisk utdanning	58	60	20	20
	Treårig faglærerutd. i kr.øving og idrettsfag	44	40	20	0
	Førskolelærerutdanning	0	0	0	0
	Yrkesfaglærerutdanning	0	0	0	0
	Toårig masterutdanning:	63,5	50	50	20
	MA i tilpasset opplæring	25,5	20	20	10
	MA i kultur- og språkfagenes didaktikk	26	15	15	5
MA i språk-, kultur og dig.komm	12	15	15	5	
Ettårig barnehagepedagogikk	0	0	0	0	

Realfag og teknologiske fag	Samlet	75	65	40	25
	<i>hvorav:</i> Skogbruk (BA + år)	12	15	10	10
	Utmarksforvaltning (BA + år)	34	25	15	5
	Natur og økoturisme (BA)	5	5	5	5
	Bioenergi (år)	4	5	5	5

Vedlegg 2
(til "Rapport 2009, planer 2010")

	Jakt & fiske (år)	20	15	5	0
Andre fag	Samlet	599	350	100	50
<i>hvorav:</i>	OPIM - Opplevelsesproduksjon og interaktive medier (BA)	90	70	20	0
	BA-utdanninger (økonomi og ledelsesfag) på campus Rena (ØLR)	167	115	25	15
	Master i offentlig ledelse og styring (MPA)	47	25	10	5
	Desentraliserte st.tilbud/nett og samlinger (ØLR):	295	140	45	30
	Økonomi og ledelsesfag:				
	Bed.øk, nettbasert m/samlinger	77	30	10	10
	Krisehåndtering deltid/samlinger	27,5	15	10	5
	Organisasjon & led deltid nett/samlinger	69,5	35	10	10
	Bed.øk deltid nett/samlinger	80	25	5	5
	Servicestudier samlinger Kongsv.	41	35	10	0

	Samlet antall økning i st.pl 2010			310	
	Samlet antall økning i st.pl 2011				195

MRK!

I kolonnen for "Opptak 2009" er reelle møttall pr 1/10-09 benyttet (oppgitt i h.ekv). Møttall er hentet fra Opptaksrapport for 2009

I kolonnen for "planlagt opptak 2010" er vedtak i styresak om studieprogram for 2010-2011 benyttet